

# **ZPRAVODAJ**

**milovníků a pěstitelů růží**



**leden**

**2013** Rosa klub ČR, SZO ČZS

**102**

**Zlatá růže císařovny Marie Anny**  
viz. článek na str. 60



Slovo úvodem .....	2
<b>Organizační činnost</b>	
Pozvánka na výroční členskou schůzi dne 23. února .....	3
Pozvánka na vyhlášení výsledků 31. ročníku Mezinárodní soutěže novinek růží 15. června .....	4
Pozvánka na výstavu Růžová zahrada ve dnech 13. - 16. června .....	5
Pozvánka na Letní setkání členů Rosa klubu v Hradci Králové a Častolovicích dne 15. června .....	6
Zpráva o činnosti Rosa klubu ČR 2012 .....	7
Usnesení z VČS dne 3. března 2012 .....	10
Zpráva o hospodaření Rosa klubu ČR 2012 .....	11
Zpráva o činnosti pražského odboru RK .....	14
Rok 2012 v soutěžním rozáriu v Hradci Králové .....	15
Výsledky 30. ročníku Mezinárodní soutěže novinek růží 2012 .....	17
Zprávy z výstav růží - Růžová zahrada, KVĚTY 2012, Blatná, Kladno .....	20
Akce na záchranu růží vyšlechtěných př. Arnoštem Krúlem z Doubravy .....	23
Poděkování za vyšší příspěvky 2012 .....	24
Životní jubilea členů v roce 2013 .....	25
Kalendář růžařských akcí v roce 2013 - předběžný .....	25
<b>Zprávy z ČZS</b>	
Stříbrná medaile pro Rosa klub ČR; Garden Park Jeneč, Praha-západ; Strom roku; Věstníky ČZS 2012 .....	27
<b>Odborné články</b>	
Několik poznámek k mrazovým škodám zimy 2011/12 .....	29
Pozoruhodné růže v rozáriu v Olomouci - výběr 33 druhů a odrůd .....	30
Záchranné množení novošlechtění př. Arnošta Krůla z Doubravy .....	40
Popis růží vyšlechtěných př. Arnoštem Krúlem .....	41
Jak jsem potkala růži .....	42
Jarní péče o růže .....	43
Barevné plochy .....	46
Růže a jejich doprovod .....	49
Bílá zahrada .....	51
Seminář RŮŽE – KRÁLOVNA KVĚTIN na zámku v Průhonicích .....	52
Jména pro růže .....	53
Zlatá růže císařovny Marie Anny .....	60
Výhrady př. M. Dostálové ke Zprávě o průběhu VČS Rosa klubu 5. 3. 2012 .....	62
<b>Ze světa růží</b>	
Na výstavě růží u Bratislavy .....	63
Růže v Krakově a Košicích jsou docela jiné .....	64
Výsledky shromáždění členů WFRS listopad 2012 .....	68
<b>Knihy, časopisy</b>	
Jubilejní katalog Kordes 2012, 125 let vášně pro růže – Rodina Kordesů. 2012 .....	70
J. Žlebčík – Růže v moderní zahradě, 1997 .....	71
Víno je poezí v láhvi .....	72
Harald Enders - Bourbon Rosen, 2005 .....	72
Růže ve veřejné zeleni, Plant Publicity Holland, 1999 .....	73
Zpravodaje Hortiklubu a Martagonu .....	73
Trvalkové výsadby s vyšším stupněm autoregulace a extenzivní údržbou .....	73
<b>Rozloučení ...</b>	
Vzpomínka na Doc. Ing. Bohumila Jašu, CSc. ....	74
Smutná zpráva z Hradce Králové – Jiří Pozník .....	75
Gergely Márk .....	76
<b>Poezie růží</b>	
Zpěvník o růžích .....	78

Vážení přátelé!

Předchozí číslo Zpravodaje bylo sestaveno v lednu a vyšlo v únoru 2012, to jsme ještě netušili jaké škody na růžích napáchaly pozdní holomrazy, I v době konání výroční schůze 3. března to byly jen obavy, ale v dubnu to už bylo jasné, vymrzly i statné keře a rozsah úhynu byl 10 až 20%. Zpýtovali jsme svědomí, zda keř nebyl dost zahrnut, nebo zda se projevil skrytý neduh způsobený nedostatečnou výživou či zálivkou, nebo prostě stářím. Ale nezbyvá, než kapitulovat před mocí počasí a využít nemilou příhodu třeba k obměně sortimentu. Vždyť šlechtitelé usilují zejména o odolnější odrůdy, a neměli by se zaměřit jen na odolnost vůči plísním, ale v době globálního „oteplování“ taky na odolnost vůči mrazům. Více v článku Dr. Žlebčika.

V letošním roce dosáhneme 45. výročí vzniku Rosa klubu, což nebudeme nějak oslavovat, spíše prací a úsilím na úspěšné dosažení 50. výročí, a to úsilím každého z nás získat nové členy za ty stářím a nemocemi odcházející. Každý z nás by měl u svých nejbližších i známých hledat kandidáty na členství v Rosa klubu, aby pokračovali v tom, co my jsme pro potěšení vlastní ale i veřejné pro růži vykonali. K usnadnění náboru je ke Zpravodaji přiložena přihláška a další si můžete mailem objednat.

Je důležité si uvědomit, že členství v Rosa klubu nás nejen vzájemně spojuje a potěšuje (dokonce mezinárodně), ale i zavazuje k veřejné službě královně květin, třeba pořádáním soutěže růží, výstav růží, založením genofondu růží našich šlechtitelů, ale i podporou veřejných výsadeb růží a v neposlední řadě podporou ohroženého rozária v Olomouci. A v tom členové Rosa klubu zklamali, ač byli opakovaně na nepříznivou situaci upozorňováni. Účast pouhých dvou řadových členů na svolaném letošním Letním setkání členů v Olomouci je varovná – více ve Zpravodaji.

Letošní rok byl rokem velkých ztrát, odchodů osob, které pro růži a milovníky růží mnohé vykonali, odešel docent Jaša, první a dlouholetý předseda našeho Rosa klubu, odešel Jiří Pozník, dlouholetý šéf soutěžního rozária v Hradci Králové, odešel Gergely Márk, maďarský šlechtitel růží, u kterého jsme byli v roce 2006 na zájezdu, letos odešli i Ralph Moor, americký šlechtitel zejména minirůží a anglický šlechtitel Patrik Dickson. Odešli, ale zanechali tu pro nás své dílo – čest jejich památce.

Tentokrát má Zpravodaj řadu příloh: Rukověť zahrádkáře pro přímé členy Rosa klubu (s vlepenou členskou známku), kalendářik Rosa klubu, přihlášku do Rosa klubu ČR, nabídku časopisu Zahradkář a Průvodce Růžové zahrady v Čechách a na Moravě, který Vás, doufáme, potěší.

Prežili jsem oblašovaný konec světa a vykročili do nového roku a můžeme se těšit, že nám příroda připraví další divy a překvapení a výbor Rosa klubu Vám přeje, aby byly spíše příjemné než jinak – p.f. 2013

Dr. J. Thomas, předseda Rosa klubu ČR

# POZVÁNKA

**na výroční členskou schůzi  
ROSA KLUBU ČR  
v sobotu 23. února 2013  
od 10 do 16 hodin**

**v Tiskovém středisku Státního úřadu pro jadernou bezpečnost,  
Senovážné náměstí č. 9 (roh s Dlážděnou) v Praze 1**

**Program:**

**1. Organizační část**

- Zahájení
- Výroční zpráva o činnosti
- Pokladní a revizní zpráva
- Diskuze a návrhy
- Usnesení

**2. Odborná část**

- Alena Žampachová-Barešová: „Rosarium Dortmund – co v průvodci (ne)najdete
- Věra Milerová: česká verze pořadu BBC Gardener's World Special - Roses

*V poledne bude podáno malé občerstvení.*

*Všechny členy srdečně zveme a těšíme se na hojnou účast.*

*Výbor Rosa klubu ČR*

# POZVÁNKA

**na Slavnostní vyhlášení výsledků XXXI. ročníku  
Mezinárodní soutěže novinek růží  
v sobotu dne 15. června 2013 v 10 hodin  
v Soutěžním rozáriu v Hradci Králové - Kuklenách**

## **Program:**

**Hudební přivítání**



**Uvítání hostů**



**Vyhlášení výsledků XXXI. ročníku soutěže**



**Ustavení komisí: Stálá odborná komise, Dámská komise**



**Zahájení nových soutěží**



**Vyhlášení výsledků jednorázových soutěží**



**Volná prohlídka rozária**

*Všechny milovníky růží srdečně zveme a těšíme se na hojnou účast.*

*Za*

*Technické služby Hradec Králové  
Ing. Jiří Henzl*

*Organizační výbor soutěží Rosa klubu ČR  
RNDr. Václav Koula*

# POZVÁNKA

**na Letní setkání členů Rosa klubu ČR  
v sobotu 15. června 2013  
od 10 hodin**

## Program

**Účast na Slavnostním vyhlášení vítězů Mezinárodní soutěže  
nových růží v Rozáriu Rosa klubu ČR v Hradci Králové-Kuklenách  
s možností zapojit se do Dámské komise pro hodnocení  
soutěžních růží**

**odpoledne (podle zájmu)  
Návštěva rozária zámku Častolovice**

Na Letní setkání se můžete připravit prohlídkou webových stránek  
**[www.rosetrial.cz](http://www.rosetrial.cz) a [www.zamek-castolovice.cz](http://www.zamek-castolovice.cz)**

Od hlavního nádraží v Hradci Králové jede do Kuklen trolejbus č. 3, vystupuje se  
na stanici Kukleny náměstí, je nutno vrátit se asi 100 m zpět k městu  
a zabočit vpravo do ulice Růžová.

Na jejím konci vpravo je rozárium. Doprava do Hradce Králové je dobře známá,  
z Hradce Králové do Častolovic by se vyjelo po 13. hodině vlakem nebo autobusem  
(asi 35 min, cca 50 Kč) a k večeru zpět do Hradce Králové obdobně.

**Výbor Rosa klubu ČR  
srdečně zve členy Rosa klubu i jejich příbuzné a známé**

V roce 2014 chystáme Letní setkání uspořádat  
ve Skaličanech v Růžové školce pana Šípa a odpoledne navštívit  
Výstavu růží na zámku v Blatné.



Hlavní květinovou expozici vytváří ing. Vlastimil Šindelář  
a členům Rosa klubu ČR přináší

# pozvánku na výstavu

# RŮŽOVÁ ZAHRADA

3. ročník celostátní výstavy růží  
a letních květin a zahradnické trhy  
Růžová zahrada 2013

na výstavišti v Lysé nad Labem  
**13. – 16. června 2013**

Hlavním partnerem výstavy je časopis **Receptář**: [www.ireceptar.cz](http://www.ireceptar.cz)

Partnery výstavy jsou:

**firma Kordes**: [www.nejkrasnejsi-ruze.cz](http://www.nejkrasnejsi-ruze.cz)

**Památník Lidice**: [www.lidice-memorial.cz](http://www.lidice-memorial.cz)

**Svaz květinářů a floristů**: [www.svazkvetinaruafloristu.cz](http://www.svazkvetinaruafloristu.cz)

**Receptář**



**LIDICE**



více na [www.vll.cz](http://www.vll.cz)



## Zpráva o činnosti Rosa klubu ČR v roce 2012



### 1. Kooptace RNDr. Jiřího Žlebčíka do výboru Rosa klubu ČR

Ke zvládnutí specifických růžařských úkolů byl př. RNDr. Jiří Žlebčík, pracovník VÚKOZ Průhonice, kooptován do výboru Rosa klubu ČR. Kooptace bude na VČS 23. února 2013 navržena ke schválení.

### 2. Akce organizované Rosa klubem ČR

Proběhly všechny plánované akce, tj. výroční členská schůze, slavnostní vyhlášení růží v soutěžním rozáriu, letní setkání členů v Olomouci, setkání členů pražského a hradeckého odboru Rosa klubu, účast na výstavách růží – viz zprávy v č. 102, jen vydání druhého čísla Zpravodaje se opozdilo. Podrobnosti níže.

### 3. Výroční členská schůze dne 3. března 2012

VČS Rosa klubu ČR proběhla dne 3. března 2012 v Praze za účasti 31 členů a přítomnosti Jany Loudové z ústředí ČZS, která předala Rosa klubu ČR Stříbrnou medaili ČZS jako ocenění jeho činnosti. Obdrželi jsme i zdravici od Rosa klubu Slovakia. Zprávy o činnosti a hospodaření Rosa klubu byly schváleny a bylo přijato usnesení VČS – viz níže.



### 4. Zpravodaj Rosa klubu ČR

V roce 2012 vyšel jen Zpravodaj č. 101 v únoru, aby přinesl včas pozvánku na VČS dne 3. března a informace o dalších růžařských akcích během roku. Toto jarní číslo poskytlo členům základní informace o činnosti a hospodaření Rosa klubu v roce 2011 a o plánovaných akcích na rok 2012. Druhý Zpravodaj č. 102 se z rodinných důvodů předsedy opozdil natolik, že vlastně došlo k posunu až na začátek roku 2013 a tím zřejmě k zahájení nového rytmu ve vydávání Zpravodajů.

### 5. Mezinárodní soutěž novinek růží v Hradci Králové

Dne 16. června 2012 byly slavnostně vyhlášeny vítězné růže 30. ročníku mezinárodní soutěže v Hradci Králové, a to za účasti zástupců města i kraje. Ocenění Zlatá růže města Hradce Králové získala mnohokvětá růže 'CHERRY GIRL' šlechtitele W. KORDES' Söhne Rosenschulen, Německo, 87 bodů – viz titulní strana Zpravodaje. Organizátoři soutěže opět vydali Bulletin o soutěži v angličtině s fotografiemi všech oceněných růží; který byl rozeslán všem organizátorům soutěží růží v evropských městech a je samozřejmě uveden i ve Zpravodaji č. 102. Výsledky jsou uvedeny na [www.rosetrials.cz](http://www.rosetrials.cz), včetně výsledků předchozích ročníků, a to i v angličtině a francouzštině.

## 6. Internetová stránka Rosa klubu ČR – [www.rosaklub.cz](http://www.rosaklub.cz)

Internetové stránky [www.rosaklub.cz](http://www.rosaklub.cz), zahájené v roce 2007, pokračovaly ve své virtuální existenci. Bohužel se nenaplnily přísliby na její inovaci. Jako nesplněný úkol by měl přejít na rok 2013.

## 7. Rozvoj genofondové sbírky růží českých a moravských šlechtitelů

Obě genofondové kolekce růží v SOŠ zahradnické v Rajhradě, pod patronátem Ing. Bohumila Zavadila a ve VÚKOZ Průhonice pod patronátem RNDr. Jiřího Žlebčika, přečkaly zimu jen s mírnými ztrátami. Průhonická kolekce byla rozšířena o 19 odrůd amatérského šlechtitele Arnošta Krůla (viz bod 13), které budou v roce 2013 naočkovány i v Rajhradu.

## 8. Expozice růží na výstavách ČSZ v Lysé n.L. a v Olomouci

Tuto povinnost Rosa klub, jakožto specializovaná ZO ČZS, uloženou ústředím ČZS, zařídil v roce 2012 opět Dr. Jiří Žlebčík, stálý člen pěstitelské komise při ústředí ČZS. Iniciativní byla poradenská a propagační služba Rosa klubu na výstavě Růžová zahrada v Lysé n.L.

## 9. Letní setkání členů Rosa klubu ČR v Olomouci dne 30. června 2012

Na LS se dostavilo 6 (slovy šest) členů, jmenovitě: př. Ing. Maixnerová, členka výboru, zaměstnankyně Flory, př. Ing. Rubišová, bývalá vedoucí rozária, př. Truhlář z Tišnova, př. Kuchařík ze Starojické Lhoty, př. Dr. J. Žlebčík, člen výboru a př. Dr. Thomas, předseda RK. Proč taková absence, že bylo vedro, že to je dálka, nezám, ... ? A přitom šlo o vyjádření podpory k přežití rozária, k jehož založení dal Rosa klub podnět již v roce 1968! Navíc jsme byli přivítáni generalitou Flory Olomouc: Ing. Uhlířem, novým ředitelem FO, Ing. Krejčí, provozní náměstkyní, Ing. Greovou, obchodní náměstkyní, Ing. Maixnerovou, vedoucí obchodní referentka a Ing. Zápalkovou, vedoucí Botanické zahrady a rozária, A bylo nachystáno i občerstvení z fondů FO. Mohlo to být fiasko pro Rosa klub, kdyby nám pan ředitel neoznámil, že o zachování a rekonstrukci rozária má zájem a bude to podporovat i u primátora, a kdyby Dr. Žlebčík neměl připravený návrh na zachování sice redukováného, ale nejvýznamnějšího sortimentu a ten pak vedení FO písemně zaslal – viz článek ve Zpravodaji.

Vyvstává však otázka, zda a jak dále s Letními setkáními? To bude bodem programu VČS.

## 10. Seminář RŮŽE – KRÁLOVNA KVĚTIN na zámku v Průhonicích dne 11. září 2012

Účast na semináře je bodem usnesení z VČS 2011. Semináře, který pořádala Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, o.s. pro podnikatele v této oblasti se za Rosa klub ČR zúčastnili Dr. J.Thomas a Mgr. Věra Milerová; propagovali činnost Rosa klubu ČR, aktivity WFRS a historické růže. Dr. Žlebčík se zaměřil na praktické členění růží a propagoval naše významná rozária, Dr. Koula představil účastníkům Soutěžní rozárium Rosa klubu v Hradci Králové. Sborník referátů je na CD k dispozici u účastníků.

## 11. Činnost pražského odboru Rosa klubu ČR

Text viz separátní zpráva ve Zpravodaji na str. 14.

## 12. Převzetí růží vyšlechtěných př. Arnoštem Krůlem z Doubravy do genofondové kolekce Rosa klubu ČR

V srpnu t.r. požádal př. Arnoštem Krůl Rosa klub ČR o převzetí jím vyšlechtěných 19 odrůd růží do genofondové sbírky růží vyšlechtěných českými a moravskými šlechtiteli s tím, že předem vyplatí 72 000 Kč na jejich budoucí údržbu. Panu Krůlovi bylo předáno ocenění jeho celoživotního zájmu o růže. Řízky všech novošlechtěnců byly na místě převzaty Dr. Žlebčikem (včetně šlechtitelských informací) a zasázeny v Průhonicích v rámci genofondové kolekce a v říjnu též zaslané keře. S př. Arnoštem Krůlem uzavřel Rosa klub ČR dohodu na převzetí a výhledovou péči a propagaci šlechtěnců. Všechn rostlinný materiál se ujal a v roce 2013 budou očka předána do genofondové sbírky v Rajhradě Ing. Zavadilovi.

## 13. Průvodce růžovými zahradami v Čechách a na Moravě

Jedním z bodů usnesení z minulé VČS je „Vytvořit Průvodce Růžovými zahradami a rozáříi v České republice“, což se zásluhou zejména Dr. Žlebčíka a Ing. Vodičkové podařilo.

## 14. Komunikace s WFRS

Nikdo z ČR se nezúčastnil Setkání členů WFRS v Sandtonu v Jižní Africe v listopadu 2012, což je vrcholná událost WFRS. Hlasovací právo na volbu prezidenta za Rosa klub ČR postoupil předseda Američanovi Stevenu Jonesovi (má předky z Čech), což mu přispělo též ke zvolení prezidentem. Více prezidentkou pro východoevropské členy byla zvolena Slovinka Mgr. Breda Čopi (místo končícího Rumuna Dr. Stefana Wagnera), též s naší podporou. Z námi nominovaných historických růží do Síně slávy vstoupila Rosa gallica Officialis, z moderních růží zvítězila 'Sally Holmes'. Předseda zaslal příspěvek do tříročenky WFRS o činnosti Rosa klubu ČR.



'Sally Holmes'

foto: [www.krasneruze.cz](http://www.krasneruze.cz)

## 15. Hospodaření Rosa klubu

Hospodaření Rosa klubu v roce 2012 bylo poznamenáno výrazně nižšími výdaji na vytištění jediného čísla Zpravodaje a příjmem úhrady za péči o růže v genofondových kolekcích. Významnou pomocí byly i vyšší příspěvky 79 členů (to je 36%) ve výši cca 13 000 Kč, což činí cca 10% celkového obrátu Rosa klubu, což si výbor vyložil tak, že výrazná část členů je s činností Rosa klubu velmi spokojena.

Ani v roce 2012 neproběhlo placení základních a účelových příspěvků k plné spokojenosti a skoro pětina členů je to tentokrát připomenuto přímo v tomto čísle Zpravodaje, aby nevznikly navíc výdaje za písemnou urgenci individuální. Neuhrazení do 28. února bude mít za následek vyškrtnutí z adresáře pro expedici Zpravodajů i označení důvodu v matrice členů.

**Návrh plánu akcí Rosa klubu ČR v roce 2013– k diskuzi na valné hromadě**

Mimo tradiční aktivity jako jsou:

- Valná hromada v roce 2013,
- průběžné zajištění provozu a slavnostní zakončení 32. ročníku Soutěžního rozária a Dnů otevřených dveří v Hradci Králové,
- Letní setkání členů Rosa klubu ve Skaličanech 2014
- vydání dvou dalších čísel Zpravodaje – č. 102 (v lednu) a č. 103 (v září/říjnu)
- podílet se na přípravě expozic růží na výstavách v Lysé n.L. a v Olomouci,
- udržovat průběžný styk s WFRS a jejími členskými společnostmi

navrhuje výbor:

- inovovat internetovou stránku [www.rosaklub.cz](http://www.rosaklub.cz),
- zajistit předání očkovačích materiálů růží A. Krůla do Rajhradu

*Za výbor: Dr. J. Thomas, předseda*

**Usnesení výroční členské schůze Rosa Klubu ČR ze dne 3. března 2012****Výroční členská schůze schvaluje:**

- Zprávu o činnosti Rosa Klubu ČR v roce 2011
- Zprávu revizní komise
- Zprávu o výsledku hospodaření v roce 2011
- Návrh rozpočtu na rok 2012

**Výroční členská schůze ukládá výboru Rosa Klubu ČR:**

- Vytvoření nových webových stránek Rosa Klubu ČR a nastavení pravidel pro jejich další průběžnou aktualizaci.
- Zajištění účasti Rosa Klubu na výstavě Růžová zahrada v Lysé nad Labem konané ve dnech 14.-17. 6. 2012.
- Zorganizovat letní setkání členů Rosa Klubu ČR v Olomouci dne 30. 6. 2012.
- Zajistit vydání dvou čísel Zpravodaje Rosa Klubu ČR a jejich dodání spřáteleným organizacím.
- Podporovat členství právnických osob v Rosa Klubu ČR.
- Poskytnout podporu přípravě slavnostního vyhlášení výsledků jubilejního XXX. ročníku Mezinárodní soutěže nových růží v Hradci Králové dne 16. 6. 2012, vydání výsledkového bulletinu, dnům otevřených dveří a průběžné přípravě dalšího ročníku.
- Vytvořit Průvodce Růžovými zahradami a rozáriemi v České republice
- Zaslát za Českou republiku návrh vybraných odrůd růží do Síně slávy WFRS.

## Zpráva o výsledku hospodaření v SZO Rosa klub ČR od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012

Vážení přátelé

Hospodaření Rosa klubu ČR se řídilo rozpočtem schváleným na valné hromadě 3. března. 2012. Stav financí k 1. 1. 2012 činil 216 Kč v pokladně a 4 551,96 Kč na spořitelním účtu.

Celkové příjmy k 31. 12. 2012 činí 232 882,05 Kč

z toho pokladna 19 180,00 a spořitelní účet 213 902,05 Kč

Příjmy:	Dotace z ústředí ČZS	68 367,00 Kč
	Dotace KÚ Hradec Králové	25 000,00
	Odměna k vyznamenání	500,00
	Členské příspěvky	53 072,02
	Úroky od spořitelny	243,03
	Smlouva s šlechtitelem př. A. Krůlem	72 000,00
	Půjčka	7 500,00

Celkové výdaje k 31.12.2012 činí 120 020,80 Kč

Z toho pokladna 18 983,00 Kč a spořitelna 101 037,80 Kč

Z toho:	Zpravodaj	39 052,70 Kč
	Členské známky	13 200,00
	Soutěžní rozárium v Hradci Králové	31 799,00
	Poplatky spořitelně	2 285,50
	Poštovné	6 434,70
	Daně	1 500,00
	Režie	4 689,00
	Úhrada zahraniční	100,00
	Vrácení přeplatku	3 204,00
	Výdaje celkem	72 829,50 Kč
Zůstatek na spořitelně		117 416,21 Kč
Zůstatek v pokladně		413,00 Kč

Největší výdaje jsou na Zpravodaj a soutěžní rozárium. Ke 31. 12. 2012 nesplnili ještě někteří členové povinnost uhradit členský příspěvek. Děkuji těm členům RK, kteří svoji povinnost řádně plní.

Zvlášť děkuji těm členům, kteří poslali vyšší účelové příspěvky. Jedná se zatím o 79 členů.

Prosím, platte příspěvky v daném roce a uvádějte svá variabilní čísla.

Základní členský příspěvek ČZS je 100 Kč. Účelový příspěvek je 80 Kč pro důchodce a 100 Kč pro ostatní členy RK ČR.

Jménem výboru RK navrhuji, aby se tyto částky platily i pro rok 2012.

Ze základní ceny známky ČZS 100 Kč se 60 Kč odvádí Územnímu sdružení ČZS Praha.

16. prosince 2012

Vladislav Bártík, hospodář RK

**Přehled a rozvaha**  
**Hospodaření v SZO Rosa klub ČR v roce 2012**

<b>A) Příjmy</b>	Kč	Kč
	Rozpočet	Skutečnost
Členské příspěvky, účelové a základní	35.000,00	52.872,02
Dotace na Zpravodaj a soutěžní rozárium	49.000,00	93.367,00
z toho:		
ÚS ČZS Praha	68.200,00	68.367,00
Magistrát Hradec Králové	0	25.000,00
	-----	-----
	152 200,00	93 387,00
Ostatní příjmy - úroky		243,03
půjčka		7.500,00
odměna ke stříbrné medaili		500,00
smlouva s př. Krůlem		72.000,00
Půjčka		8.000,00
Celkem	152.000,00	<b>226.482,05</b>
<b>B) Výdaje</b>		
Odvod části základních příspěvků	7.200,00	13.200,00
Edice, tisk a expedice Zpravodaje a ročenky	70.000,00	29.128,60
Náklady soutěžního rozária v HK	10.000,00	31.799,00
Odměny, včetně daně	10.000,00	10.000,00
Klubová činnost	5.000,00	4.689,00
Spořitelní poplatky	2.000,00	2.285,50
Poštovní poplatky	5.000,00	6.434,70
Členský příspěvek WFRS	0	0
Úhrada zahraniční	0	100,00
Vrácení přeplatku	0	3.204,00
Celkem	109.200,00	<b>100.840,80</b>

**C) Rozvaha hospodaření**

	Pokladna	Běžný účet	Celkem
Finanční prostředky k 1. 1. 2012	216,00	4.551,96	4.767,96
Celkové příjmy	19.180,00	213.902,05	233.082,05
Celkové výdaje	18.983,00	101.037,80	120.020,80
Finanční prostředky k 31.12.2011	216,00	4.551,96	4.767,96
Výsledek hospodaření 31.12.2012	413,00	+117.416,21	+117.829,21
Stav financí k 1.1.2013	+ 197,00	+ 112.864,25	+ 113.061,25

16. prosince 2012

Bártík Vladislav, hospodář

**Návrh rozpočtu  
SZO Rosa klub ČR na rok 2013**

**A) Příjmy**

Kč	
Členské příspěvky, účelové a základní	40.000
Dotace na Zpravodaje a soutěžní rozárium	56.000
Dotace ČZS za rok 3012	36 640
celkem	132 640

**B) Výdaje**

Odvod části základních příspěvků	6.600
Edice a tisk dvou Zpravodajů	65.000
Expedice dvou Zpravodajů	5.000
Soutěžní rozárium v HK	20.000
Odměny za grafickou úpravu dvou Zpravodajů, daně	10.000
Klubová činnost	5.000
Spořitelní poplatky	2.000
Poštovní poplatky	5.000
Členský příspěvek WFRS, dva roky	5.000
Plánované výdaje celkem	<b>123.600</b>
Plánovaný schodek hospodaření pro rok 2013	9 040 Kč

16. prosince 2012

Bártík Vladislav, hospodář

## Zpráva o činnosti pražského odboru RK



Letošní rok byl výjimečný. V červenci se uskutečnilo historicky první setkání přímo na zahradě naší členky. Dostali jsme vřelé pozvání od paní Halenové, abychom se sešli u ní doma, mezi jejími růžemi v Karlíku. Věrní návštěvníci pražských setkání nadšení přijali. Všechny překvapilo a potěšilo, jak dokonale měla paní Halenová návštěvu zorganizovanou, včetně dopravy z nádraží pro ty, kteří přijeli vlakem.



Růže v Kozolupech

Už od vchodu nás vítaly rozkvetlé záhony růží a boubelíků (*Platycodon*) a prostřená pergola zvala k posezení v chladivém stínu. Byli jsme pohoštěni a hostitelka o nás vzorně pečovala. Povídalo se o růžích, rozářiích a zkušenostech z cest a výletů. Krásná a dokonale upravená zahrada s výhledem na kopce nad Berounkou vytvářela příjemnou atmosféru, takže se nám ani nechtělo odejít na plánovanou exkurzi do školky ing. Bielmacze v Kozolupech. Nakonec jsme si školku prohlédli, pohovořili s jejím majitelem a společně jsme si postěžovali, jak letošní zima růžím ublížila. Po návratu zpět na Karlík nás usměvavá hostitelka čekala se zmrzlinou a kávou. Nebylo divu, že se nikomu nechtělo domů a že jsme v krásném prostředí, v pohodě a družné zábavě poseděli až do večera.

Už tradiční „Pozdněletní“ setkání se letos konalo 12. září v klášteře v Řepích v režii př. Svitálkové za pomoci př. Trojanové. Hlavním tématem letos byl zářijový zájezd do Anglie, kterého se naše členky zúčastnily. Paní Meierlová přinesla notebook a spoustu fotografií z anglických zahrad a historických zajímavostí. Promítání dopro-

vázela vyprávěním a osobními postřehy. V podzimních anglických zahradách kvetly růže, záhony sasaneček a jiných pozdních trvalek. Přednáška byla tak obsáhlá a zajímavá, že jsme málem zapomněli, že je třeba už uvolnit klubovnu pro další akci. Bylo nám přímo líto se rozejít a tak jsme si slíbili, že se sejdeme letos ještě jednou na začátku zimy.

Třetí setkání pražského odboru se uskutečnilo v pátek 30. listopadu, nazvali jsme ho „Předadventní“. A třebaže advent začínal až v neděli, zima už zaklepala na dveře a poletujícím sněhem a mrazem připomínala blížící se dobu vánoční. Příjemné bylo posezení u horké kávy a nějakých dobrot k zakousnutí a úvodní povídání o podzimních pracích na zahradě. Zatím se venku setmělo a byl čas na promítání. Díky př. Svitálkové, která zajistila notebook a promítačku se mohlo promítat ve velkém formátu na stěnu. Tématem byly staré historické a moderní romantické růže a jejich uplatnění v zahradě. Když jsme se večer rozcházeli, tak jsme se vzájemně ujišťovali, že je velmi příjemné jednou za čas se sejít a popovídat si o svém koníčku.

jménem PORK  
Věra Milerová



## Rok 2012 v soutěžním rozáriu v Hradci Králové



### Krutá zima pro růže

Pro růže byla zima i první jarní měsíce roku 2012 příliš těžké, silné mrazy přišly několikrát, naštěstí i na jaře a ve chvílích, kdy se mnohé růže již začaly probouzet ze zimního spánku. Řada rostlin proto zimu nepřežila a uhynula. Stalo se tak nejen na našich zahradách, ale i v rozáriu. U několika odrůd uhynuly všechny exempláře, nezbyl ani jediný, jinde zůstaly jen jeden nebo dva kusy, často velmi oslabené. S nadějí jsme očekávali, že jaro dokáže mnohé škody napravit a oslabené růže se ještě vzpamatují, ale mnohdy tomu tak nebylo. Snad poprvé za dlouhá léta tedy návštěvníci rozária viděli růže v rozáriu v ne úplně vynikajícím stavu, jak bývalo jindy vždy zvykem. Nicméně u všech jsme se setkávali s pochopením, protože také potvrzovali, že i u nich doma došlo k podobným škodám. Většinou debata skončila slovy „to je příroda“ a vyslovením naděje, že je to ojedinělé a v příštím roce se snad tato situace již nebude opakovat. Věříme tomu také.

### Zlatá růže města Hradce Králové a návštěvní dny

Slavnostní vyhlášení výsledků jubilejního 30. ročníku soutěže novinek růží se odehrálo dne 16. června 2012 v dopoledních hodinách. Jako vždy panovala příjemná pohoda, přišla řada přátel, hostů i návštěvníků. Prostředí rozária současně velmi ozvláštnila návštěva Spolku Panstva na tvrzi Žiželevce v nádherných dobových kostýmech. Vystoupení pěveckého sdružení Cantus (věnované nám bezplatně) na úvod ceremoniálu vneslo jako vždy do rozária sváteční atmosféru, romantické spojení kvetoucích růží, hudby a historických kostýmů se stalo velmi působivým.

Seznam vítězných růží naleznete na jiné straně tohoto Zpravodaje, zmíníme se podrobněji alespoň o absolutní vítězce, kterou se stala růže Cherry Girl (KORKOSIEB) šlechtitelské firmy W. KORDES' Söhne Rosenschulen z Německa. Tato růže od prvního roku po výsadbě upoutávala pozornost svojí vitalitou, zdravím a krásou. Jde





o po všech stránkách vynikající růži. Svým charakterem patří mezi růže mnohokvěté, typu, který bychom dříve označovali nejlépe snad jako floribunda. Růže má teple zářivé červené květy, které vykvétající v nádherných bohatých trsech, postupně dokvétají, takže se zdá, jako by růže kvetla téměř nepřetržitě. Květy velmi příjemně lehce sladce voní. Listy jsou pevné, sytě tmavě zelené, lesklé, s výbornou odolností proti houbovým chorobám. Jde o velmi výraznou záhonovou růži, která zaujme na první pohled.

V loňském roce bylo rozárium otevřeno veřejnosti celkem 5 víkendových dní, nejprve již 9. 6. v rámci Dne otevřených zahrad České republiky, poté ve dnech 16.-17. 6. a ještě 30. 6.-1. 7. následovaly tradiční Dny otevřených dveří, letos pořádané poprvé jako součást projektu Calendarium Regina, zahrnujícího nejprestižnější hradecké akce.

Neustávala ani organizace vlastní soutěže v letních a podzimních měsících. Děkujeme všem členům hodnotitelských komisí, kteří se v rozáriu během roku průběžně setkávali při pravidelných hodnoceních růží. Je důsledkem právě jejich úsilí, že můžeme každým rokem vybrat nejlepší růže, oznámit výsledky šlechtitelům a požádat o laskavé zaslání růží nových.

### Rozvoj rozária

V minulých číslech Zpravodaje jsme průběžně informovali o rozvíjejícím se projektu rekonstrukce rozária. Ani v roce 2012 tato aktivita, i přes obecné ekonomické potíže, neusnula. V měsíci listopadu společnost Technické služby města Hradce Králové realizovala sice ne v projektu



největší, ale pro nás asi nejdůležitější, část, kterou je rozšíření počtu soutěžních záhonů růží. Bylo vybudováno 10 nových stanovišť, na které je možné umístit až 40 odrůd růží v celkovém počtu 200 kusů rostlin. Nové odrůdy, které šlechtitelé průběžně zasílali do soutěže na podzim, již tedy byly vysazeny na nové záhony. Celkem má tedy rozárium v tuto chvíli 284 stanovišť pro růže, naprosto převažující část kapacity je obsazená. Jako již dříve i nyní opět velmi děkujeme společnosti Technické služby za jejich aktivní a vstřícný přístup.

## Nový šlechtitel

Neustává ani naše snaha získat nové šlechtitele. Letos se jím stal pan David Kenny z Irska. Pokud jste již prošli výsledky soutěže, našli jste jeho jméno u růže Apple Jack (KENendure), která získala první cenu v kategorii růží sadových. Nicméně tato účast pana Kennyho byla nepřímá, neboť do soutěže byla růže zaslána holandskou firmou Spelarosa, která šlechtitele pouze zastupuje. Poté, co se David Kenny dozvěděl o svém ocenění, sám nás kontaktoval a projevil zájem o osobní účast v soutěži. Na třech záhonech jsou tedy již v tuto chvíli vysazeny nové odrůdy z Irska. Mimochodem – pana Kennyho velmi potěšila váže z českého broušeného skla, kterou jako vítěz obdržel.

*Těším se na setkání v Hradci Králové v červnu 2013.  
Dr. Václav Koula, Soutěžní rozárium v Hradci Králové*

## Výsledky XXX. ročníku mezinárodní soutěže novinek růží v Soutěžním rozáriu v Hradci Králové – červen 2012



### Skupina růží mnohokvětých



**Cherry Girl** | KORkosieb  
W. KORDES' Söhne Rosenschulen - Německo  
87 b., **ZLATÁ RŮŽE MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ**



**SB 06.101**  
Bernard Sauvageot, Roseaies  
Sauvageot - Francie, 79 b., 1. cena



**Paparoa** | Poulnatp002  
Pernille and Mogens N. Olesen, Poulsen Roses A/S -  
Dánsko, 76 b., Čestné uznání



**Solero** | KORgeleflo  
W. KORDES' Söhne Rosenschulen -  
Německo, 75 b., Čestné uznání

## Skupina růží velkokvětých



**Souvenir de Baden-Baden** | KORsoubra  
W. KORDES' Söhne Rosenschulen -  
Německo  
83 b., 1. cena



**Diamonds Forever** | MATDiafor  
Bob Mathews - Nový Zéland (vystavovatel  
Spelarosa, Holandsko)  
79 b., Čestné uznání



**1-317** | DORSANI  
François Dorieux, Roseraies DORIEUX  
g.a.e.c. - Francie  
75 b., Čestné uznání

## Skupina růží pokryvných



**Maid of Honour** | JACwhink  
Jackson and Perkins – USA (vystavovatel  
Spelarosa, Holandsko)  
86 b., 1. cena



**Blühwunder 08** | KOReroide  
W. KORDES' Söhne Rosenschulen -  
Německo  
84 b., Čestné uznání



**Crystal Fairy** | SPEkren  
Eniel Keiren, Spelarosa - Holandsko  
79 b., Čestné uznání

### Skupina růží sadových



**Apple Jack** | KENendure  
David Kenny - Irsko (vystavovatel  
Spelarosa, Holandsko)  
81 b., 1. cena

### Skupina růží pnoucích



**AM-811-PN (Ines Sastre)** | MEIteratol  
Alain Meilland, MEILLAND  
INTERNATIONAL - Francie  
80 b., 1. cena



**Zaide** | KORparofe  
W. KORDES' Söhne Rosenschulen  
- Německo  
79 b., Čestné uznání

### Dámská soutěž o nejkrásnější velkokvětou růži roku 2012

**AM-019-VK** | MEICALANQ, Alain Meilland, MEILLAND INTERNATIONAL - Francie

### Dámská soutěž o růži s nejkrásnější vůní roku 2012

**1-509** | DORELLA, François Dorieux, Roseraies DORIEUX g.a.e.c. - Francie

### Soutěž Střední floristické školy o nejkrásnější mnohokvětou růži roku 2012

**RT 0403** | Hansesstadt Rostock, Rosen Tantau KG - Německo

*Stanislav Konštický, místopředseda Rosa Klubu ČR  
Václav Koula, organizační výbor soutěže*

## Výstavy růží v roce 2012



Rosa Klub Praha se letos opět zúčastnil dvou výstav v **Lysé nad Labem**. V polovině června se uskutečnila výstava „Růžová zahrada“ v režii časopisu Receptář a Ing. Šindeláře. Druhý ročník



úspěšné výstavy byl hojně navštíven. A ačkoli letošní zima růžím nepřála, byl pavilon doslova naplněn růžemi. K efektu přispívalo i výborné aranžmá s vodními prvky a romantickou zrcadlovou stěnou. Řezané růže vystavovaly Lidice a Rosa klub Praha. Kontejnerované růže již tradičně poskytla firma Kordes zastoupena manželi Prouzovými a paní Veselá z Obchodsruzemi.cz. Výstava byla prodejní a zájem byl obrovský. V rámci expozice ČZS a Rosa klubu fungovala již tradičně po celou dobu výstavy poradna o růžích.

V polovině července se letos konal již 16. ročník výstavy „**Květy**“ v režii ČZS pod taktovkou sl. Loudové. Celá hala B byla letos aranžována na téma Egypt, zahrady a kult bohyně Isis. I této výstavy se Rosa Klub zúčastnil a vytvořil vlastní expozici růží na ještě větší ploše než vloni. Vedle našich růží zde vystavoval také růžový sad Lidice a růžařská firma Havel. Kromě lilii, které jsou v červenci tradičně hlavním tématem, si mohli návštěvníci prohlédnout i rozsáhlou expozici denivek, novinky ve šlechtění floxů a jiřin ale také fuksie, begonie, pelargonie, klematisy a další. Zajímavou tematickou expozici rostlin starého Egypta připravilo zahradnictví Krulichovi. I na této výstavě fungovala po všechny dny poradna o růžích zajištěná Rosa klubem.

Na obě výstavy v Lysé byly použity růže z Dendrologické zahrady od dr. Žlebčika a z mojí zahrady. Také poradny byly hojně využívány návštěvníky, zodpověděli jsme desítky, možná i stovky dotazů.

### Další zajímavé výstavy v roce 2012, které se mi podařilo navštívit

Ve dnech 21. – 24. června se konala v **Zahradnickém centru Chládek prodejní výstava růží**. Výstava měla velkorysé aranžmá kontejnerovaných růží a trvalek v plném květu, které byly volně k prodeji a také neustále do expozic doplňovány. Široký sortiment zahrnoval nejen růže od Kordese a Austina, ale našli jste zde i růže od firem Tantau, Noack nebo Dorieux.

Ve dnech 8. a 9. září se uskutečnil **první ročník výstavy růží na zámku v Blatné**. Doufejme, že to nebude ročník poslední. V příjemném klenutém zámeckém interiéru vystavovala růžová školka pana Šípa ze Skaličan u Blatné sortiment svých růží. Výstava byla rozčleněná podle typů růží, ale také podle šlechtitelů. Samostatnou expozici měly růže od Böhma, Györiho, Dicksona

a Austina. Můj úžas budila prodejní expozice kontejnerovaných vysokých stromkových růží v květu. Mimochoodem za velmi přijatelné ceny. Výstava byla krásná a bohatá, a návštěvníci neodolali a objednávali zde růže již pro podzim 2013!

V srpnu jsem navštívila také **výstavu růží a květin v Litomyšli**. Výstava byla menší, spíše komorní, aranžovaná v elegantním stylu. Vystavovali nejen růže, ale spoustu letních květin a unikátních rostlin. Současná firma omezila pěstování růží na běžnou klasiku, zato má úctyhodný sortiment trvalek a ozdobných trav v dobré kvalitě. Milovník trvalek a kombinovaných záhonů zde najde některé výjimečné odrůdy a to i v okrasných keřích a koniferách.



**Výstava růží u Starkla v Čáslavi** byla již tradičně velkoryse pojatá s obrovskými aranžmá tisíců růží, hodně skleníkových. Pro růžaře to byla pastva pro oko. Z vizuálního hlediska byly barevné kombinace více odrůd v jednom bloku zajímavé a fotogenické, škoda ale, že je kvůli tomu bylo obtížné identifikovat. Dřívější styl aranžování, kdy odrůdy byly vystavovány samostatně, se mi zdál lepší a přehlednější. Na závěr výstavy již tradičně následovalo defilé nabízených odrůd se jmény a ukázkami květů na bílém panelu. Ve venkovních prostorách bylo možné si tyto růže zakoupit v kontejneru

Za návštěvu rozhodně stojí **zahradní centrum Hortis** přes silnici naproti Starklovi. Centrum zde vyrostlo v posledních letech do velmi zajímavého areálu. Prostor je upraven jako parčík s velkým jezírkem a malým vodopádem. Můžete posedět na lavičce u vody nebo v občerstvení na kopečku. Prostor je osazen výběrem sortimentu nabízených rostlin z prodejny. Pro nás růžaře je zde neodolatelné rozárium z kordesových růží, kde najdete vysazen prakticky celý prodáváný sortiment. Takže si můžete udělat naprosto přesnou představu o tom, jak růže vypadá v reálu a jak bohatě kvete. Přístupné je samozřejmě zdarma a po celou sezónu.

Věra Milerová



## Zpráva z kladenské výstavy Růže a květy podzimu

Na tomto místě měl být můj článek o výstavě růží v Kladně. Nějak jsem ale nevěděla, jak ho nenapsat už poněkolkáté stejný, tak jsem si "vypůjčila" tento z Kladenského deníku.

Naše dcery (Daniela a Gabriela) si převzaly pohár a diplom z rukou předsedy Josefa Jandíka i za naši další "vítězku". Na konci prázdnin roku 2011 si vyhlédly několik poupat 'Big Purple' a doslova jim držely palce, aby vykvetla právě včas. Loni to bylo podobné, jen u jiné odrůdy.

lv



## Nejkrásnější růží Kladenska je 'Philatelie'



10.9.2012 07:49

**Kladno - Záplavu překrásných barevných a voňavých květin obdivovali návštěvníci od čtvrtka do neděle v Domě zahrádkářů v Kleinerově ulici v Kladně. Konal se Zde 16. ročník výstavy Růže a květy podzimu spojený se soutěží O nejkrásnější růží Kladenska. Tou je letos 'Philatelie'.**

Květin královen se i letos ve výstavní síni domu sešla celá plejáda a voňavou expozicí doplnily neméně krásné jiriny. Přestože letošní sezona patřila k těm chudším na vláhu, což květinám příliš neprospívá, dokázali najít pěstitele i tentokrát na svých zahradách skutečné skvosty.

Do výstavní síně dorazilo celkem 203 exponátů všech květin z Kladenska, Růžového sadu v Lidicích, dále z Kunratic i Průhonic, přičemž 28 bylo soutěžních.

Na slavnostním zahájení výstavy nechyběl tradičně primátor Kladna Dan Jiránek, ředitel Památníku Lidice Milouš Červencel, vedoucí Muzea Lidice Ančo Marinov, stejně jako vedoucí naučného střediska ekologické výchovy Dana Belušová a další pozvaní hosté.

Zahájení v podobě písniček a říkánek o květinách se i letos ujaly kladenské děti z Mateřské školy v Kořenského ulici pod vedením učitelky Marie Chocholáčkové.

Díky tipům návštěvníků, kteří po tři dny dávali hlasy své vyvolené královně květin, se šampionkou letošního roku stala růže s číslem jedna **'Philatelie'** červená, světle růžová (žihany květ) pěstitelky Lucie Vodičkové z Kladna.

### Výstava v číslech:

- 54 exponátů růží
- 19 vazeb z růží
- 46 exponátů jirin
- 67 exponátů kaktusů
- 4 stromkové růže
- 13 vazeb ze suchých květů

Aranžmá výstavy doplnily astry, slunečnice, afrikány, karafiáty, hortenzie a další

Do soutěže o „Nejkrásnější růží Kladenska 2012“ přihlášeno 28 růží.

Soutěže se zúčastnilo 20 členů z 5ti ZO ČZS. Každý pěstitel mohl do soutěže přihlásit 2 odrůdy.

Kromě členů ZO ČZS se soutěže účastnili 2 školky a Památník Lidice.

Výsledky soutěže v letošním roce :

1. místo - růže č. 1 - **'Philatelie'** (červená, sv. růžová) - ing. Lucie Vodičková - ZO ČZS Kladno č. 7
2. místo - růže č. 7 - **'Super Star'** (růžovo-oranžová) - Jaroslava Holubová - ZO ČZS Kladno č. 3
3. místo - růže č. 20 - **'Papa Meiland'** (tm.červená) - ing. Blanka Jirglová - ZO ČZS Lány

### Porovnání vítězných růží od roku 2005 :

- 2005 **'Atlas'** tm. růžová-fialová-bílá, Antonín Holub, ZO ČZS Kladno č. 3
- 2006 **'Atlas'** tm. růžová-fialová-bílá, Irena Vatová, ZO ČZS Kladno č. 9
- 2007 **'Twist'** tm.červená-růžová-bílá, Lukáš Mochnovský, ZO ČZS Kladno č. 9
- 2008 **'Norita'** tm. červená, Památník Lidice
- 2009 **'Philatelie'** červená, sv.růžová, ing. Jan Bielmacz, školka Kozolupy
- 2010 **'Grand prix'** růžová, ing. Blanka Jirglová, ZO ČZS Lány
- 2011 **'Big Purple'** tm. růžově-fialová, ing. Lucie Vodičková, ZO ČZS Kladno č. 7

**Letošní výstavy se zúčastnilo celkem 289 návštěvníků, z toho 191 dětí ze ZŠ a MŠ z Kladna.**

Autor: Kateřina Husárová, www.kladensky.denik.cz



## Akce na záchranu růží vyšlechtěných př. Arnoštem Krůlem z Doubravy u Karviné



Dne 30. července 2012 napsal př. Arnošt Krůl předsedovi Rosa klubu ČR dopis, kterým vyzývá Rosa klub, aby převzal výsledky jeho dlouholetého šlechtění růží do genofondové kolekce růží českých a moravských šlechtitel. K výzvě byly přiloženy šlechtitelské podklady na ručně psaných kartičkách. Urychlené převzetí bylo zdůvodněno řadou okolností - špatný zdravotní stav pana Krůla (92 roků), jeho nedávným ovdověním, žádný z dětí a vnuků nebydlí poblíž a rodinný dům s velkou zahradou je již prodán novému majiteli, který tam už bydlí, ale o růže zájem nemá. Požadavek př. Krůla je oprávněný, možná měl výbor Rosa klubu naopak již dávno vyzvat př. Krůla, aby své novošlechtěnce poskytl do genofondové kolekce.

Předseda informoval Dr. Žlebčika, správce sesterské genofondové kolekce v Průhonicích o výzvě a setkal se s nadšenou ochotou transferu se ujmout. Takže 28. srpna 2012 byl dar v Doubravě převzat, t.j. fotografován na stanovišti, odebrány řízky, označeny a zabaleny, a př. Krůlovi bylo předáno **Zvláštní ocenění**

**Rosa klubu za celoživotní úsilí věnované růži.** Dr. Žlebčik neprodleně růže nařizkoval ve skleníku a předal očka k naočkování - výsledek je detailně popsán ve zprávě níže. Později byly do Průhonic zaslány i některé mladší keře a zde vysazeny.

Starostlivost šlechtitele o přežití a budoucí osud jeho vyšlechtěných odrůd růží však šla tak daleko, že jim poskytl jakousi rentu do dalšího života ve výši 72 000 Kč. Rosa klub proto uzavřel s př. Krůlem Dohodu na čerpání z této částky na péči o převzaté odrůdy růží ve výsadbách v Průhonicích a v Rajhradě. Současně vyzve školkaře, aby zařadily odrůdy př. Krůla do sortimentu růží na prodej.

Tato akce proběhla narychlo, protože doba přestala být příznivá pro řízování a očkování růží. Zdravotní stav materiálu zatím svědčí o zdaru záchranné akce.



Dr. J. Thomas a Dr. J. Žlebčik

ocenění a jeho předání,  
pan Arnošt Krůl (vlevo) a předseda RK ČR Josef Thomas

## Seznam členů, kteří v roce 2012 zaplatili zvýšený příspěvek nad základní členskou povinnost

	v Kč		
paní Marie Bahadurová	300	paní Ing. Alice Lázníčková	500
paní Květoslava Balašová	600	pan Karel Libosvár	250
paní MUDr. Jana Bartoňová	300	pan Václav Macháček	300
paní Ivana Bucanová	400	pan Jaroslav Mařák	250
pan František Císař	300	paní Ilona Meierlová	500
pan Jan Čech	600	paní Christine Meile	658
pan Václav Červený	500	paní Eva Mrázová	400
pan Pavol Dostál	250	paní Ing. Věra Mynářová	300
pan Josef Ferbas	300	pan Ing. Jiří Olšan	400
paní Jitka Grigarová	300	pan Doc. RNDr. Lubomír Opletal	300
paní Ing. Jarmila Halenová	400	paní Alena Pakostová	250
pan Josef Hruška	300	paní Michaela Pelcová	600
paní Ing. Ema Heřmanová	250	pan Miroslav Pilný	400
pan Adam Holub	350	pan Jiří Rus	300
paní Věnceslava Hronová	1000	paní Jaroslava Rusová	300
pan Josef Hruška	300	paní Ing. Jarmila Rubišová	300
pan Josef Humpál	300	pan Jaroslav Růžička	300
pan Miloslav Johan	300	paní Eva Smékalová	300
pan Ing. Stanislav Kaňák	2000	paní Doc. RNDr. Jiřina Špilková	300
pan Zdeněk Kiesenbauer	400	pan Karel Stloukal	500
pan Ing. Eduard Kilberger	250	pan Oldřich Šafář	300
pan Ing. Václav Klíma	300	paní Ing. Ingeborg Šestáková	300
paní Anna Koléšková	300	pan Ing. Vlastimil Šindelář	300
pan MUDr. Stanislav Konštacký	500	pan Milan Štěpaník	350
pan Doc. Ing. František Kostelanský	300	pan Dr. Jiří Thomas	400
paní Ing. Lucie Kopalová	250	paní Eva Tomanová	400
paní Ing. Helena Kotlíková	250	paní Radmila Trojanová	500
pan RNDr. Václav Koula	1000	pan Stanislav Truhlář	500
pan Adam Kretschmer	600	pan František Tumajer	500
pan Arnošt Krůl	5000	pan Ing. Josef Urban	300
pan Josef Kuchařík	300	paní Jaroslava Valentová	300
paní Ing. Jana Kuncová	300	paní Ing. Ivana Vítová	400
pan Miroslav Ladman	400	pan Václav Vokál	500
paní Marie Látová	500	pan Zdeněk Záboj	400
		paní Pavlína Žabenská	300

Všem sponzorům vyslovuje výbor Rosa klubu ČR srdečné díky,  
Dr. J. Thomas, předseda

*Všem členům, kteří se v roce 2013 dožijí významného životního jubilea přejeme mnoho zdraví, osobní a rodinné pohody do dalších let!*



## *Výbor Rosa klubu ČR*



- 99** panu Josefu Ferbasovi  
z Hradce Králové
- 94** paní Jaroslavě Hvizďalková  
z Prahy 6 - Liboce
- 93** panu Arnoštu Krůlovi z Orlové
- 92** paní Emilii Malé z Kroměříže
- 91** panu Karlu Novákovi z Kralup/V  
panu Jaroslavu Dolanskému z Olomouce  
panu Oldřichu Šafářovi z Prahy-Kbel
- 90** paní Marii Karáskové z Dohalic  
paní Marii Laškové z Prahy 2 - Vinohrad
- 85** panu Josef Faitovi ze Staňkova  
panu Miroslav Ladmanovi  
z Českých Budějovic
- 80** panu Jaroslavu Mařákoví z Praha 9  
paní Marii Tinkové z Plzně - Bukovec  
Ludmile Míšová z Napajedel
- 75** paní Jaroslavě Švecové z Třebenic  
paní Ing. Ingeborg Šestákové z Prahy 1  
paní Věře Millerové z Prahy 4  
panu Drahoslavu Jechovi  
z Hradce Králové
- 70** panu Václavu Tonarovi z Veselého Žďáru  
paní Ing. Světle Patákové  
z Kladna-Rozdělava  
paní Ing. Jarmile Halenové z Karlíka
- 60** panu Karlu Stloukalovi z Ráječka  
paní Bc. Ladislavě Karbanové z Pardubic VI  
paní Věře Chodorové z Kralup n. Vltavou  
paní Evě Hladíkové z Poříčí nad Sázavou  
paní Janě Králíkové z Albrechtic  
paní Evě Hejlové z Prahy 9

*Soupis sestavila Ing. Alena Haberhauerová*

## *Kalendář růžařských a zahrádnických akcí v roce 2013*

DOMA	TERMÍN	MÍSTO
<b>Valná hromada členů Rosa klubu ČR</b>	<b>23. únor</b>	<b>Praha, SÚJB</b>
For GARDEN 2013, 7. veletrh zahrad, <a href="http://www.for-garden.cz">www.for-garden.cz</a>	21. – 24. březen	Praha – Letňany, výstaviště
Tržnice Zahrady Čech	10. – 14. duben	Litoměřice, výstaviště
NARCIS Lysá nad Labem	18. – 21. duben	Lysá n. Labem, výstaviště
Dům a zahrada Louny	18. – 21. duben	Louny, výstaviště
Tulipány v Dendrologické zahradě Průhonice. tisíce kvetoucích cibulovin v záhonech	20. 4. - 12. 5.	Průhonice
FLORA Olomouc – jarní etapa; viz <a href="http://www.flora-ol.cz">www.flora-ol.cz</a>	25. – 28. duben	Olomouc, výstaviště
Zahrada Vysočiny- jaro	27. - 29. duben	Žirovnice
Vyznání růžím Flora Olomouc	6. - 8. červen	Olomouc
<b>Dny otevřených dveří Rozária Rosa klubu Hradec Králové, <a href="http://www.rosetrials.cz">www.rosetrials.cz</a></b>	<b>15. 6. (13-17h), 16. 6. (10-17h)</b>	<b>Hradec Králové-Kukleny</b>

<b>RŮŽOVÁ ZAHŘADA – celostátní výstava růží a letních květin, <a href="http://www.vll.cz">www.vll.cz</a></b>	<b>13. – 16. červen</b>	<b>Lysá n. Labem, výstaviště</b>
Výstava růží ZC Chládek, <a href="http://www.zahradnictvi-chladek.cz">www.zahradnictvi-chladek.cz</a>	20. – 23. červen	Praha 6 - Střešovice
Slavnosti pětilisté růže, 25. ročník, <a href="http://www.ckrumlov.cz/slavnosti">www.ckrumlov.cz/slavnosti</a>	21. – 23. červen	Český Krumlov
Den otevřených dveří Růžové školky manželů Pelcových, blíže <a href="http://ruze.unas.cz">http://ruze.unas.cz</a>	1. polovina července	Sobotka
<b>KVĚTY'2012, 16. celostátní výstava ČZS, <a href="http://www.zahradkari.cz">www.zahradkari.cz</a>; <a href="http://www.vll.cz">www.vll.cz</a></b>	<b>14. – 17. červenec</b>	<b>Lysá n. Labem, výstaviště</b>
Floria LÉTO 2013, <a href="http://www.vystavistefloria.cz">www.vystavistefloria.cz</a>	3. – 11. srpen	Kroměříž
FLORA Olomouc – letní etapa, současně Letní zahradnické trhy, viz <a href="http://www.flora-ol.cz">www.flora-ol.cz</a>	15. – 18. srpen	Olomouc, výstaviště
Zámecká zahrada Čimelice, <a href="http://www.zahradacimelice.cz">www.zahradacimelice.cz</a>	22. – 25. srpen	Čimelice
Zahrada Vysočiny - léto – výstava mečků a jiřínek	24. – 26. srpen	Žirovnice, zámek
Země Živitelka, <a href="http://www.vcb.cz">www.vcb.cz</a>	29. 8. – 3. 9.	České Budějovice
Růže a květy podzimu, tradiční výstava růží a jiříň	5. – 7. září	Kladno, Kleinerova 1477
Zahrada Čech – zahradnický veletrh	13. – 21. září	Litoměřice, výstaviště
Výstava ovoce, zeleniny a květin	27. – 30. září	Lázně Bohdaneč
Flora Olomouc – podzemní etapa, <a href="http://www.flora-ol.cz">www.flora-ol.cz</a>	3. – 6. říjen	Olomouc
Brněnská růže, floristická soutěž, informace: <a href="http://www.vonekl.cz">www.vonekl.cz</a>	3. listopad	Brno
<b>VE SVĚTĚ</b>	<b>TERMÍN</b>	<b>MÍSTO</b>
<b>Slavnosti růží</b>	<b>8. - 9. červen</b>	<b>Dolná Krupá, Slovensko</b>
<b>13. Mezinárodní konference o starých růžích</b>	<b>19. - 24. 6. 2013</b>	<b>Sangerhausen, Německo</b>
<b>17. World Federation of Rose Societies Convention</b>	<b>26. 5. – 1. 6. 2015</b>	<b>Lyon, Francie</b>

**Další zahradnické výstavy a bližší informace jsou uvedeny na adrese [www.zahradkari.cz/vystavy](http://www.zahradkari.cz/vystavy)  
Všechny růžařské akce pro rok 2012 po celém světě jsou uvedeny na adrese [www.worldrose.org](http://www.worldrose.org)  
Šedě označené termíny nejsou jisté, nutno ověřit u pořadatelů!**

### **Data konání slavnostního vyhlášení vítězů v soutěžích nových růží v roce 2013 - Zařadte si je do itineráře své cesty do zahraničí!**

Místo	Datum	Místo	Datum	Místo	Datum
Barcelona	4. 5.	Lyon	8. 6.	Ženeva	16. 6.
Monaco	5. 5.	Paříž-Bagatelle	16. 6.	St. Albans	červen
Madrid	25. 5.	Hradec Králové	15. 6.	Kortrijk	29. 6.
Řím	19. 5.	Saverne	20. 6.	Haag	5. 7.
Monza	25. 5.	Baden-Baden	19. 6.	Dublin	xx
La Tacita, It.	21. 5.	Belfast	19. 6.	Glasgow	24. 8.
Nantes	1. 6.	Baden bei Wien	červen	Le Roelux	7. 9.

Šedě označené termíny soutěží nebyly do uzávěrky Zpravodaje na [www.worldrose.org](http://www.worldrose.org) zveřejněny, nutno ověřit!



## Zprávy z Českého zahrádkářského svazu



**Činnost Rosa klubu ČR ocenilo Ústředí ČZS stříbrnou medailí ČZS, která byla předána na VČS dne 3. března 2012. Děkujeme za ocenění!**



Věstník ČZS 1/2012 mimo informace o právním poradenství, o finančních regulích a o státní dotaci (pro nás velmi důležitá) je tu hlavně příprava na Celostátní výstavu vín ČZS ve Vracově 19./20. května. Už neochutnáte, ale něco zajímavého se může dovědět v publikaci k této akci mezi recenzemi knih.

Věstník ČZS 2/2012 upozorňuje na povinnosti ZO ČZS vyplývající ze zákona o ochraně osobních údajů; zřejmě je splňujeme. Redakce Zahrádkáře láká k širšímu odběru, dostává na vydávání mnohem méně peněz, než americký Receptář, finský Fajn život, švýcarský Blesk Hobby, německá Naše krásná zahrada apod. Nabízí akci **ZAHRÁDKÁŘ NA ZKOUŠKU** – půl roku budete dostávat každý měsíc nové číslo časopisu a až pak dostanete složenku a můžete zkoušku ukončit (samozřejmě ten půlrok zaplatit!) nebo zahájit řádné předplatné. Kdo Zahrádkáře neodbírá vlastně ani neví o co všechno přichází!

Věstník ČZS 3/2012 informuje o práci na novém návrhu zahrádkářského zákona, měl by např. upravit jak převádět nevyužívané státní či obecní zemědělské pozemky do vlastnictví zahrádkářů; je zajímavé se dovědět, že logo ČZS (uvedené v záhlaví článku) je patentově chráněné a zneužívání trestné, tak snad nám to projde.

 nadace  
**partnerství**  
LIDÉ A PŘÍRODA

Zajímavá je i informace o anketě **STROM ŽIVOTA** organizované nadací partnerství - [www.stromzivota.cz](http://www.stromzivota.cz). Mezi 12 finalisty zvítězila v 11. ročníku **Lípa z Novodvorské aleje** v obci Vavřinec na Moravě, kdežto Lidická hrušeň vsazená u obecní studny roku 1940, která přežila jako zázrakem likvidaci obce, obsadila až 4. místo.



**dvorské aleje** v obci Vavřinec na Moravě, kdežto Lidická hrušeň vsazená u obecní studny roku 1940, která přežila jako zázrakem likvidaci obce, obsadila až 4. místo.

ČZS vypisuje každoročně fotografickou a výtvarnou soutěž pro mladé zahrádkáře – témata a termíny jsou uvedeny na [www.zahradkari.cz](http://www.zahradkari.cz).

ČZS i Zahrádkář jsou (mezi třicítkou dalších) oficiálními partnery akce **GARDEN PARK** – areálu pro rekreaci a zahrádkářský business u obce Jeneč, Praha-západ. Je budovaný na ploše 250 000 m<sup>2</sup> už od roku 1992 na území bývalého zahradnického podniku Sempra Praha v Jenči. Bližší informace uveřejnil Zahrádkář (dvoustránka v dubnovém čísle 2012). Garden Centrum Jeneč chce „...soustředit pěstitele, výrobce, obchodníky, vystavovatele a návštěvníky z ČR i zahraničí“, a je k prohlížení na [www.gardenpark.cz](http://www.gardenpark.cz). Součástí Garden Parku bude i rozárium.

Rosa klub dostal nabídku k účasti na podnikatelských aktivitách Garden Parku, což samozřejmě nepřichází v úvahu. Výhledově bychom mohli plánovat společnou návštěvu v rámci Letního setkání, pokud by ovšem pronájem zasedací místnosti byl cenově přijatelný.

Věstník ČZS 4/2012 z 10. 12. 2012: přináší usnesení z 6. zasedání RR ČZS z 30. 11. – 1. 12. 2012, připomíná, že rok 2014 bude rokem volebním na všech úrovních organizační struktury ČZS. Věstník zejména zveřejňuje návrh a zdůvodnění **Zahradkářského zákona** (11 stran) a ukládá i Rosa klubu ČR **SZO ČZS** zaslat do 31. 1. 2013 připomínky.

Každý člen má možnost si na [www.zahradkari.cz](http://www.zahradkari.cz) si návrh stáhnout, nebo si nechat návrh stáhnout a poslat výboru návrhy svých připomínek. Připomínky neprojednané Právní komisí RR ČZS, případně přímo zaslané Parlamentu ČR nebudou akceptovány. Návrh zákona definuje základní pojmy Zahradkářské činnosti i Zahradky z hlediska veřejné prospěšnosti přispívající významnou měrou k ochraně přírody, životního prostředí a podporující zdravý životní styl. Uznáním těchto atributů zahradkářské činnosti se stát zavazuje je podporovat, což je záměrem zákona a tedy i zájmem Rosa klubu ČR, vzpomeňme třeba dotace z fondů MZe ČR. To stojí za přečtení návrhu zákona, i když se zabývá zejména právními nároky na pozemky osad vůči obecním radám.

**ČESKÝ ZAHRADKÁŘSKÝ SVAZ o.s.**  
Ústředí - Rokycanova 15, 130 00 Praha 3

O nás Odborné informace Výstavy Diskuse Kontakt Obsah Hledat Časopis Zahradkár

Právě vyšel

### NÁVRH ZAHRADKÁŘSKÉHO ZÁKONA

**ČZS - úvod**

- schema organizace
- Republiková rada**
- zasedání RR
- odborné komise
- programová orientace RR ČZS
- hlavní úkoly
- přítomnost
- statutárních zástupců na ústředí
- Územní sdružení**
- základní organizace
- Specializované ZO**
- Dokumenty**
- zahradkářský zákon
- právní předpisy
- vyhlášky, zásady...
- svazové předpisy
- formuláře, tiskopisy
- Věstníky ČZS
- interní informace
- propagace, loga
- Programy pro PC**
- evidenční systém
- podvojně účetnictví
- kalendář zahradkáře
- Mladí zahradkáři**
- soutěž Mladý zahradkář

Republiková rada na svém jednání dne 30. 11. a 1. 12. 2012 schválila navržený postup dalších prací na přípravě návrhu zahradkářského zákona a předložení návrhu zákona k připomínkám všem ZO ČZS a SZO ČZS formou zveřejnění ve Věstníku s tím, že připomínky budou zaslané z územních sdružení, základních organizací a speciálních základních organizací nejpozději do 31. 1. 2013 Ústředí ČZS elektronicky na e-mailovou adresu: [ustredici@zahradkari.cz](mailto:ustredici@zahradkari.cz) nebo písemně poštou na adresu: Český zahradkářský svaz o.s. Rokycanova 318/15 130 00 Praha 3 – Žižkov.

Ve smyslu tohoto rozhodnutí publikujeme první pracovní verzi návrhu zahradkářského zákona s výzvou pro všechny organizační jednotky a orgány svazu k zaslání návrhů, námětů a připomínek k návrhu. Současně pro informaci publikujeme dosud došlé připomínky k zákonu a stanoviska k jejich aplikaci.

Jsme přesvědčeni, že zahradkářská činnost je jednou ze základních lidských potřeb, která by měla být v České republice uspokojována na úrovni odpovídající v dalších státech Evropské unie. Stát a obce by měly vytvářet podmínky pro usnadnění zahradkářské činnosti fyzickým i právnickým osobám. Cílem zákona je legislativně upravit zahradkářskou činnost, vymezit vazbu na ostatní subjekty, stanovit právní jistotu pro jeho cílovou skupinu, kterou jsou fyzické a právnické osoby, věnující se zahradkářské činnosti a činností s ní spojenou a současně ji charakterizovat jako „činnost veřejně prospěšnou“.

Podkladem pro zpracování návrhu zákona a změn zákonů v příslušných oblastech byla analýza a zhodnocení současného platného právního stavu v právním řádu České republiky, které zahrnuje lustrum právních předpisů, kde bylo třeba úpravu provádět. Návrh zákona obsahuje stručný přehled dosavadní právní úpravy. Při zpracování byly využity vlastní právní poznatky a srovnání s obdobnou zahraniční právní úpravou.

JUDr. Karel Lánik  
člen právní komise RR ČZS

### ZÁKON ze dne ... 201.

**o podpoře zahradkářské činnosti a o úpravě některých podmínek jejího provozování**

## Několik poznámek k mrazovým škodám zimy 2011/12



Když jsme se sešli na výroční schůzi roku 2012, netušili jsme tu pohromu. Ale už tu byla. V přemnoha případech jsme později čekali marně, až růže vyraší. Vymrznutí v takovém rozsahu nikdo nepamatoval. Nečekejte nyní přesné vyhodnocení mrazových škod pro jednotlivé odrůdy, to stále nemám hotovo. Některé poznatky se však nabízejí již ke zveřejnění.

Průběh zimy 2011/12 byl suchý a vlastně pořád bez sněhu. V únoru pak uhodily několikadenní mrazy až pod  $-20^{\circ}\text{C}$ . Později na jaře byly docela letní polední teploty náhle vystřídány květnovými mrazy. A tak růže rašící z několika málo ještě přeživších oček vymrzly definitivně. Konečný stav byl dlouho nejasný, protože jednotlivé do poloviny svého průměru zmrzlé výhony růží rostly, ale později zakrňovaly, žloutly, zavadaly, zasychaly.

Je zajímavé, že na krutou zimu doplatily z okrasných u nás běžně pěstovaných rostlin růže vlastně nejvíce. Podobně bylo možné vidět jen zdecimované plochy nízkých skalníků (*Cotoneaster*) a levandulí. Vedle k zemi pomrzlých pnoucích růží však stály nepoškozené statné wistárie, které se zřejmě nenechaly k rašení vyburcovat předčasně. Rostliny prostě zase jednou si dovolily nedodržet naše představy.

Z hlediska ztrát na růžích určitě nejhůře dopadly střední Čechy, kde v mnoha kolekcích byla zničena naprostá většina rostlin. Trochu lepší byla situace v Hradci králové a v Olomouci. Na jižní Moravě jsem sice mrazové škody viděl, ale nebyly již zničující. Naproti tomu v Bratislavě i Zvoleni byla zima pro růže vlastně průměrná, což se dá říct i o Děčíně a o Vysočině (kde byl sníh). Pokud jsem měl jinde možnost pozorovat, asi mírně nadprůměrné škody v našem soustředství byly v Mnichově a v Krakově; žádné v Badenu u Vídně.

Nejhůře mrazy zasáhly růže na nezasněžené, většímu větru a slunci otevřené ploše. Určitě více zmrzly desítky let staré růže (i ty řádně řezané a zmlazované), než dvouleté nebo tříleté.

Z hlediska skupin růží se jen potvrdila choulostivost u těch, o nichž to již dobře víme – noisetky, bengálky, čajové růže i bourbonky. Moc a definitivně zmrzly často remontantky, ale, bohužel, i čajohydridy (zejména starší odrůdy). Až k zemi vymrzla velká většina růží pnoucích, ale po tomto nuceném zmlazení do konce vegetační sezóny rychle zregenerovala. Výrazně pomrzlo mnoho odrůd růží sadových a anglických. Nečekaně kruté ztráty jsme však zaznamenali i mezi novými odrůdami růží půdopokryvných, což zřejmě souvisí (a nejen u této skupiny) s jejich opakovaným kvetením až do pozdního podzimu, zvláště pokud ještě bylo podporováno hnojením. Na druhé straně musíme pochválit polyantky z třicátých let dvacátého století. Svou mrazuvzdornost potvrdila pak většina rugosa hybridů, alba hybridů, gallik, stolístek a také skoro všechny růže botanické. U nejmenovaných skupin růží (např. floribundy) byly ztráty této zimy také kruté, ale většinou nevedly k definitivnímu úhynu.

Ta závěr ještě otázka. Mohl prozíravý pěstitel škodám zabránit? Odpověď – prakticky nemohl. Běžně prováděné přihnutí růží v řádkách, tam kde bylo třeba chránit trvale vysazené růže (nikoliv spící jediné očko ve školkách), se tentokrát ukázalo neúčinné. U plošných výsadeb se někde dobře projevilo nastýlání drcenou kůrou. Starší růže pnoucí, sadové či stromkové účinně před krutými mrazy ochránit nešlo.

Dr. Jiří Žlebčík

## Pozoruhodné růže v rozáriu v Olomouci - výběr 33 druhů a odrůd



### **Alexander von Humboldt** (Kordes, 1960)

Méně známá německá růže s většími červenými květy, jejichž průměr je asi 8 cm. Kvete opakovaně. Odrůda patří mezi sadové růže a tvoří pevně stojící keře o výšce asi 160 cm. Pokud ji vysadíme k opoře vyroste i výše. Růže dále vyniká vejčítými až 2 cm dlouhými červenými šípky. Odrůda je vhodná pro solitérní umístění.

### **Alchymist** (Kordes 1956)

Pnoucí německá růže, která tvoří až 3,5 m dlouhé ohebné výhony, jenž je třeba vyvazovat k opoře. Odrůda je ceněná pro nevšední oranžově růžovou barvu květů, jež se hustě skládají z mnoha plátků. Květy jsou velké 9 cm a silně voní. Navíc tato růže vyniká vysokou mrazuvzdorností. Pro všechny uvedené přednosti jí jistě odpustíme, že kvete jen na počátku léta. Odrůda je vhodná i pro pokrytí větších ploch.

### **Amsterdam** (Verschuren 1973)

Nizozemská odrůda vyniká velmi zvláštním a krásným volným uspořádáním květu asi 7 cm velkého. Barva je tmavě červená, neblednoucí. Kvete skoro nepřetržitě. Růže dorůstá výšky asi 80 cm. Patří do skupiny polyantahybridů. Nejvíce vynikne při větší záhonové výsadbě, ale je vhodná i mezi stejně vysoké trvalky.

### **Ave Maria** (Böhm 1933)

Stará česká odrůda vyšlechtěna v Blatné v jihozápadních Čechách se stále v našich školkách pěstuje, což svědčí o její kvalitě. Květy jsou čistě bílé barvy a velikosti asi 7 cm. Květ opakuje. Růži řadíme mezi nižší pnoucí růže, dorůstá výšky asi 220 cm. Růže se dá použít i jako sadová; tedy pěstovat bez opory.

### **Big Purple** (Stephens 1985)

Růže patří mezi čajohybridy a pochází až z Nového Zélandu. Plný dokonale tvarovaný květ má průměr až 11 cm. Mezi jinými velkokvětými růžemi upoutá výraznou sytě fialově načervenalou barvou a snad ještě více silnou vůní. Poupě je červené. Růže dorůstá metrové výšky, vytváří hodně květů a kvetení opakuje. Je poměrně odolná k houbovým chorobám. Určitě má své místo na záhoně; je vhodná i pro řez do vázy.

### **Cantilena Moravica** (Havel 1981)

Naše odrůda s velmi jemně vybarveným květem světle lososově růžovým s bělavým nádechem. Růži můžeme označit jako vysoký čajohybrid (110 cm) s dokonalou stavbou plného květu, jehož průměr je 10 cm. Také tato odrůda je mutací často pěstované růže 'Cantilena Bohemica' (Havel 1977); a ta zase růže 'Caramba' (Tantau 1966). Růže je vhodná pro záhonovou výsadbu.



**Cupido** (Maarse 1958)

Tato nizozemská odrůda patří do skupiny růží miniaturních. Výška rostliny by neměla přesáhnout na volném stanovišti 60 cm. Květy jsou tmavě růžové až fialové, velké jen asi 4 cm, hustě složené z mnoha plátků. Růže kvete opakovaně během léta a počátku podzimu. Hodí se všude tam, kde je málo místa, tedy třeba i na okraj větší skalky nebo do nádoby.

**Dortmund** (Kordes 1952)

Tato německá růže má sice květy prázdné, ale neobvykle výrazně vybarvené. Sytě červená barva přechází ve středu do bílé. Květy asi 7 cm velké bývají v početných květenstvích. Růže květ stále opakuje; dokonce i v době, kdy má vybarvené dosti velké (22 mm) červené vejčité šípky. Odrůda dorůstá asi 2,5 m. Růže se pozná od jiných dokonce i podle silně lesklých listů. Bývá nadprůměrně zdravá a mrazuvzdorná. Odrůda se řadí mezi nižší pnoucí růže, může ovšem růst dobře i bez opory. Sklánějící se větve vypadají zvláště pěkně na svahu.

**Double Delight** (Swim 1977)

Růže pochází z USA. Je to velmi výrazně neobvykle dvoubarevná odrůda. Červenofialová barva se kombinuje s nažloutle bílou. Květy jsou velké až 11 cm a výrazně voní. Odrůda patří do skupiny čajohybridů. Vitální keř dorůstá asi metrové výšky. Růže je vhodná pro záhonové pěstování na vybrané ploše na zahradě.

**Empress Josephine** (Descemet 1815)

Velmi stará francouzská růže patří do skupiny historických růží. Odrůda dorůstá výšky až 140 cm. Květy jsou světle růžové až světle fialové, velké až 9 cm, výrazně voní. Na keři se objevují jen počátkem léta. Je to cenná růže do sbírek specialistů.

**Europeana** (de Ruyter 1963)

Nizozemská růže, která je typickým představitelem skupiny floribund. Sytě červené květy vytváření bohatá květenství. Velikost květů je asi 8 cm, růže spolehlivě opakuje květenství. Výška rostlin je vyrovnaná; asi 80 cm. Odrůda je vhodná i pro výsadby větších záhonových ploch.

**Fortissimo** (GPG, 1974)

Odrůda byla vyšlechtěna v NDR. Představuje vzrůstnou (2,5 m), otužilou sadovou růži, která se navíc může pyšnit květy velkými až 11 cm. Květy světle červené až trochu naoranžovělé jsou plné, dokonale tvarované. Růže je vhodná pro samostatnou výsadbu, kde nejlépe vynikne.

**F. J. Grootendorst** (de Goey, 1915)

Růže vznikla v Nizozemsku. Má naprosto zvláštní uspořádání květu, pro které se někdy nazývá také karafiátová růže. Tmavě růžově červený květ je velký jen asi 4 cm, ale růže opakuje kvě-

tenství. Keř dorůstá i přes 2 m a je také tak široký. Odrůda patří mezi sadové růže vyšlechtěné z růže svraskalé; označujeme je jako rugosa hybridy. Otuzilá růže, kterou je možno umístit i do řady jiných stejně vysokých keřů.

### **Gertrude Jekyll** (Austin 1986)

Odrůda patří mezi tzv. anglické růže, pro které je typické zvláštní hustě plně uspořádání květu. Tato sadová růže dorůstá i přes 2 m. V květu se prolíná tmavě růžová barva se světlejší. Velikost květu je asi 9 cm, vůně intenzivní. Odrůda květ opakuje. Růže potřebuje při výsadbě dostatek místa, aby mohla plně vyniknout.

### **Gloria Dei** (Meilland 1945)

Patrně nejnámější odrůda vůbec byla vyšlechtěna ve Francii. Plně odpovídá představě růže ze skupiny čajohybridů. Pevný, velký (až 13 cm) květ je dokonale tvarovaný. Prolíná se v něm barva světle žlutá, světle růžová i bílá. Kvetení se opakuje. Výška rostliny je asi metr. Typická záhonová růže.

### **Joseph Guy** (Nonin 1919)

Stará francouzská pro své kvality stále docela často pěstovaná růže. Odrůdu lze zařadit mezi floribundy; případně i polyantahybridy. Barva květu je sytě růžová. Růže kvete opakovaně v bohatých květenstvích. Velikost květu asi 7 cm, výška 80 cm. Odrůda je docela otuzilá z hlediska napadení houbovými chorobami a dá se použít do záhonů růží.



'Julius Fabianics de Misefa'

### **Julius Fabianics de Misefa** (Geschwind 1902)

Růže byla vyšlechtěna na území dnešního Slovenska. Patří mezi historické sadové růže, dorůstá až 130 cm. Fialově načervenalé květy nápadně voní, jejich velikost je asi 8 cm. Je to cenná růže do sbírek specialistů.

### **Koré** (Urban 1980)

Neobyčejně bujně a zdravě rostoucí sadovka s růžovými květy velkými i 10 cm. Květy jsou velikostí i stavbou plně srovnatelné s čajohybridy. Keř snadno dosahuje výšky 200 cm. Jistě v našich školkách nejvíce množena původní česká sadová růže. Nejlépe vynikne samostatně vysazená.

### **Lichtkönigin Lucia** (Kordes, 1966)

Německá odrůda vyniká mezi jinými sadovými růžemi sytě žlutou neblednoucí barvou. Poupě je žluté a světle červené, plně rozvítý květ dosahuje průměru až 10 cm a má volný střed. Na podzim vzniká neobyčejná kombinace žlutých květů a červených velkých (22 mm) kulovitě zploštělých šípků. Růže dorůstá až 2,5 m, je vhodná pro výsadbu do volné plochy; případně i k vyvazování ke konstrukci.

**Ludvík Večeřa** (Večeřa, Látová 1976)

Velmi vitální a zimovzdorná naše pnoucí růže, která dosáhne brzy výšky 5 m i více. 'Ludvík Večeřa' je typickou jednou kvetoucí odrůdou ovšem s velmi dlouhým obdobím kvetení v červnu a červenci. Velikost květu je 7 cm, ale protože najednou nakvétají celá květenství vznikají velké barevné plochy. Květy mají červenou neblednoucí barvu. Vynikající nenáročná odrůda pro vysoké konstrukce.

**Mangold** (Kordes, 1953)

Velmi časně kvetoucí německá růže; opravdu již v květnu. Později květ neopakuje. Květy asi 8 cm velké jsou plné, neobyčejně půvabné, prolíná se v nich barva světle růžová a světle oranžová. Mají výraznou vůni. Tato sadová růže dosahuje výšky asi 250 cm. Dá se vyvazovat také k opoře, protože pnoucích růží těchto kvalit je málo.

**Milevsko** (Večeřa, Látová 1980)

Velmi zimovzdorná 150 cm vysoká široce rostoucí sadová růže má někdy neobvyklý přímo bochníkovitý tvar. Květy jsou 6 cm velké, většinou seskupené v natěsnaná květenství. Růže je spíše jednou kvetoucí počátkem léta, ale ojedinělé květy se objevují i později. Zejména podle tvaru keře dobře rozpoznatelná nenáročná odrůda. Výborně se hodí do travnatých ploch.

**Papa Meilland** (Meilland 1963)

Francouzská růže vyniká svou intenzivní vůní. Odrůdy s temně červenou barvou květu a skoro černými poupaty se někdy nazývají sametky. Na slunečním úpalu se květy mohou popálit. Odrůda je typický čajohybrid s květem i 12 cm velkým, keř dosahuje asi metrové výšky. Růži je vhodné vysadit na místo dobře přístupné pro pozorování z blízka.

**Queen Elizabeth** (Lammerts 1954)

Nejnámější velkokvětá floribunda neboli floribunda grandiflora je z USA. Květ je jemně růžové barvy, často až 10 cm velký. Kvetení se opakuje. Růže často přesahuje výšku 130 cm. Odrůda je zvláště vhodná pro záhonovou výsadbu v menších skupinách, může se však pěstovat i samostatně na zvláště reprezentativním místě zahrady.

**Red New Dawn** (Robichon 1956)

Pnoucí růže vznikla ve Francii jako hybrid od velice populární světle růžové odrůdy 'New Dawn'. Barva květu je u 'Red New Dawn' červeně tmavě růžovou. Velikost vonícího květu je asi 8 cm. Odrůda dorůstá něco přes 2 m a podle toho pro ni zařídíme konstrukci.

**Rosa foetida var. bicolor**

U nás se někdy této růži také říká Mánesova růže, neboť ji tento malíř s oblibou zobrazoval. Vznikla v Malé Asii již v šestnáctém století jako varieta od zde rostoucího původního druhu. Ten je ovšem jen žlutý, zatímco var. bicolor má i výrazně světle červenou barvu. Květy jsou prázdné, asi 6 cm velké. Růže rozkvétá velmi časně, již v měsíci květnu, kvete krátce a později neopakuje. Keř dorůstá asi dvou metrů, často trpí černou skvrnitostí i zimními mrazy. Tato růže je oceňovanou raritou, vysazovanou pro pozorování z blízka.

**Rosa hugonis**

Růže Hugova je mohutný keř nejen vysoký (až 5 m), ale i do šíře rostoucí. Růži ani moc nepřipomíná. Roste divoce ve střední Číně. Kvete velmi časně světle žlutými asi 5 cm velkými prázdnými květy. Později se už květ neopakuje, ale objeví se tmavě červené zploštělé kulovité (10 x 12 mm) šípky. Velmi otužilá růže nalezne uplatnění třeba při výsadbě pruhu stejně vysokých keřů při olemování větší zahrady.

**Rosa chinensis f. viridiflora**

Zelenokvětá růže je opravdu ojedinělou zvláštností. Květ zde vlastně tvoří kalich. Růže vznikla v USA už skoro před dvěma sty roky. Květ se v listech naprosto ztrácí, je asi 5 cm velký a objevuje se opakovaně. Keř je asi metr vysoký. Z pěstitelského hlediska jde o rostlinu docela nenáročnou. Vysazujeme vždy pro pozorování z blízka.

**Rosa moyesii**

Růže Moyesova je velký keř (4 m) roste divoce ve střední a západní Číně. Květy jsou načervenalé sytě růžové, prázdné, asi 5 cm velké. Růže kvete většinou koncem května a začátkem června. Později neopakuje. Pozoruhodné jsou dlouhé (36 mm) červené šípky. Tato růže je vhodná pro velké zahrady a parky, je všestranně velmi otužilá, snáší i polostín.

**Rosa villosa Karpatia** (Šimánek 1973)

Odrůda této růže byla vyšlechtěna na Slovensku pro využití šípků na protlaky. Není vhodná na sušení. Šípky vejčité v průměru 27 x 19 mm velké. Zrají již koncem srpna a poměrně brzo opadají. Květ růže je celkem nenápadný, růžový prázdný, jen 4 cm velký. Kvetení se neopakuje. Během let růže dorůstá v statný keř, která je vhodný pro výsadbu i do skupiny jiných stejně vysokých.

**Romance** (Urban 1975)

Česká růže je řazená do nepočetné skupiny polyantahybridů, velikost květu je 7 cm. Rostlina dosahuje obvykle výšky 80 cm. Temně rudé květy mají vzdušnou stavbu. Kvete opakovaně. Je to ideální růže pro pokrytí i větších ploch. Bývá odolnější k houbovým chorobám než mnohé červené floribundy také takto využívané.

**Swany** (Meilland 1977)

Francouzská odrůda tvoří přechod mezi růžemi půdopokryvnými (dosahuje metrové výšky) a sadovými. Kvete velice hojně a opakovaně. Bílé asi 5 cm velké květy ke konci kvetení často trochu zrůžovějí. Nenáročná růže je vhodná i pro plošné výsadby na větších plochách.

**Westerland** (Kordes 1969)

Působivá německá růže upoutá na první pohled mezi sadovými odrůdami svou jásavě oranžovou barvou. Kvete opakovaně, velikost květu je asi 10 cm. Keř dorůstá do výšky asi 2,5 m. Růže se hodí výborně nejen k výsadbě do volného prostoru, ale i k vedení po konstrukci.

## Charakteristika jednotlivých skupin růží

Zařazení růží do jednotlivých skupin není samoúčelné, ale má velký význam pro správnou výsadbu a ošetřování. Snažili jsme se, aby bylo možno podle skupiny co nejpřesněji růže charakterizovat. Z tohoto důvodu je velká skupina růží velkokvětých (VK) rozdělena na čajohybridy (ČH) a velkokvěté floribundy (FG). Růže mnohokvěté (MK) jsou pak rozděleny na floribundy (FL), polyantahybridy (PH) a polyantky (PL).

### Botanické (B)

Původní druhy a typy jim blízké, většinou robustní keře s jednoduchým květem, který má 5 plátků. Až na výjimky kvetou jen na počátku léta, ale bývají pozoruhodné i šípky.

Vysazujeme je do větších zahrad nebo na okraje ploch; většinou jednotlivě. Řez omezíme jen na probírkové odstraňování nejstarších výhonů. Např. *Rosa hugonis*

### Čajohybridy (ČH, TH)

Výška rostlin je 50 až 120 cm (ojediněle i 150 cm), několik pevných vzpřímených výhonů. Květy na lodyhách po 1 až 6, poupě pevné, květ o průměru 9 až 15 cm, plný. Kvetou až do zámrazu; někdy s menšími přestávkami. Vysazujeme do záhonů asi na vzdálenost 50 cm od sebe. Odkvetlé květy i lodyhy s listy pod nimi o délce asi 20 cm je potřeba pravidelně odstříhovat. Při základním řezu v předjaří odstraňujeme většinu větví keřů; ponecháme u země asi 15 cm. Např. *‘Gloria Dei’*

### Floribundy (FL)

Nižší růže vysoké 50 až 100 (ojediněle 120 cm), obvykle s 4 až 9 květy v květenstvích. Průměr květu je 6 až 9 cm. Kvetou nepřetržitě. Floribundy jsou nejčastěji používané růže pro velké záhonové plochy, kde nejlépe vyniknou. Z hlediska údržby je však vhodné nemít záhony širší než dva metry. Vysazujeme 40 až 50 cm od sebe. Celá odkvetlá květenství pravidelně v létě vystřiháváme. V předjaří zkrátíme asi na 25 cm. Např. *‘Europeana’*

### Floribundy grandiflory (FG) neboli velkokvěté floribundy

Malá skupinka růží podobných čajohybridům, ale s více květy v květenstvích. Způsob výsadby, ošetřování i řez se prakticky neliší od čajohybridů. Např. *‘Queen Elizabeth’*

### Historické růže (HI)

Sem jsou zařazeny odrůdy, které vznikly před vyšlechtěním současných moderních skupin růží. Většinou jde o 19. století a skupiny jako noisettky, borbonky, růže čajové, remontantky, pernetky, hybridy růže galské a růže bílé.

Tyto růže jsou vhodné pro sbírkové zahrady specialistů, kde se vysazují jednotlivě. Keře by měly mít dostatek prostoru, aby vynikly. Ošetřování a řez jsou specifické pro jednotlivé odrůdy.

Např. *‘Empress Josephine’*



### **Miniaturní růže (MI)**

Růže vysoké obvykle jen 30 až 40 cm, zřídka pouze 20 cm nebo až 70 cm. Průměr květu jen 2 (zřídka 1) až 5 cm. Někdy jsou označovány také jako skalkové, trpasličí nebo i pokojové. Miniaturní růže se vysazují jednotlivě na okraje skalek i do obrub kolem cest. Pak vysazujeme na asi 30 cm od sebe. Při pěstování v nádobách je na zimu vhodné zapustit do země. Většina odrůd kvete opakovaně, odkvetlé květy odstraňujeme. V předjaří příliš nezkracujeme, spíše prosvětlujeme odstraňováním nejstarších nebo nevhodně rostoucích výhonů. Např. 'Cupido'

### **Polyantahybridy (PH)**

Nepočtená skupina růží vysokých 50 až 100 cm, květy menší než u floribund a častěji s volným středem. Průměr otevřeného květu jen 4 až 7 cm. Kvetou většinou skoro nepřetržitě. Polyantahybridy jsou vhodné zejména do záhonů, kam je vysazujeme na vzdálenost 40 až 50 cm od sebe. Celá odkvetlá květenství pravidelně v létě vystřiháváme. V předjaří zkrátíme asi na polovinu výšky keřů. Např. 'Romance'

### **Polyantky (PL)**

Růže vysoké 50 až 120 cm, v květenstvích desítky často prázdných květů o velikosti jen 2 až 5 (zřídka 6) cm. Kvetou s kratšími přestávkami nepřetržitě. Polyantky vysazujeme do záhonů asi 50 cm od sebe. V malých zahrádkách nás jistě potěší i jediná růže třeba v trvalkovém záhoně. Celá odkvetlá květenství pravidelně v létě vystřiháváme. V předjaří zkrátíme přibližně na polovinu výšky. Např. 'The Fairy'

### **Pnoucí růže (PN) neboli popínavé**

Růže s výhony dlouhými nejméně 150 cm, obvykle ovšem 3 i více metrů. Nedokáží které se samy udržet ve vzpřímené poloze, musíme je vyvazovat ke konstrukcím. Květy různé velikosti (3 až 11 cm) i tvaru. Mezi pnoucími růžemi nalezneme jak odrůdy kvetoucí je na počátku léta, tak růže opakující kvetení. Při výsadbě pamatujeme na dostatek prostoru. Jednotlivé rostliny by měly být minimálně metr od sebe. Během léta pravidelně přivazujeme nové výhony, aby se nevylomily. Vystřiháváme celá odkvetlá květenství. V předjaří nezkracujeme, ale pouze postupně odstraňujeme nejstarší a odumřelé výhony. Ponechané vyvazujeme vějířovitě ke konstrukci tak, aby každý měl dost světla. Např. 'Alchymist'

### **Půdopokryvné (PK) neboli pokryvné růže**

Výhony zcela pokrývají půdu, výška by neměla přesahovat 80 cm (ojediněle metr). Květy malé (2 až 8 cm), často prázdné a v bohatých květenstvích. Tyto růže by neměly růst vzpřímeně, ale víceméně plazivě. Tím se liší od polyantek (PL) a polyantahybridů (PH). Půdopokryvné růže většinou květ opakují až do zámrazu. Půdopokryvné růže najdou uplatnění na větších plochách. Vysazujeme je asi na 50 cm od sebe. Prostor brzo docela zaplní. Během vegetace jen občas zastříhneme nevhodně vybočující výhony. V předjaří plošně zkrátíme na vhodnou výšku. Např. 'Mainaufeuer'

### Sadové růže (S) neboli sadovky či růže parkové

Vzpřímené keře o výšce 1,2 až 4 m (zídlka pouze 80 cm). Květy mohou být malé i prázdné, ale také podobného typu jako u čajohybridů. Sadové růže mohou kvést jen počátkem léta nebo i stále opakovat (remontovat) až do podzimu. Sadové růže vysazujeme obvykle jednotlivě. Na péči během léta jsou nenáročné, jen občas zkrátíme výhony narušující tvar keře, aby lépe rozvětvily. Můžeme ponechat šípky. V předjaří nezkracujeme, ale postupně u země odstraňujeme nejstarší a odumřelé výhony. Např. 'Koré'

### Je třeba zvláště upozornit na dvě podskupiny.

#### Rugosa hybridy (Sr)

Hybridy vzniklé od růže svraskalé – rugosa hybridy, které se poznají podle typicky utvářeného lesklého listu. Opakují během léta a počátku podzimu kvetení, voní, mají dužnaté šípky. Rostliny jsou silně ostnitě, vysoce mrazuvzdorné, rozrůstají se do okolí podzemními výběžky. Vysazujeme tedy na okraje pozemků, při vzdálenosti asi jednoho metru od sebe vytvoří neprostupnou houštinu. V létě tyto růže zpravidla nevyžadují žádnou péči, v předjaří hlavně odstraňujeme až u země staré proschlé výhony. Např. 'F. J. Grootendorst'



#### Růže stolisté (Ss) neboli stolítky

Staré, ale stále známé a občas pěstované růže stolisté neboli stolítky, můžeme také považovat za zvláštní podskupinu sadových růží. Rostliny rostou vzpřímeně, květy jsou nahlučené s velkým počtem plátků, silně voní. Až na vzácné výjimky kvetou jen na počátku léta. Stolítky vysazujeme obvykle jednotlivě, po odkvětu můžeme i silněji zkrátit. Také při základním předjarním řezu se snažíme udržet kompaktní, ale nepřehustěný tvar keře. Např. 'William Lobb' Zvláštním hvězdicovitým utvářením květu se vyznačují nedávno vyšlechtěné růže anglické. Např. 'Gertrude Jekyll'. Z hlediska růstových vlastností je většinou můžeme zařadit mezi růže sadové.

Mezi růžemi se setkáme se i označením růže záhonové, což nám říká ovšem pouze to, že se dají pěstovat na záhonech. Jsou to tedy dohromady všechny čajohybridy, velkokvěté floribundy, floribundy, polyantahybridy i polyantky. Hlavně v katalogích se uvádějí občas i další názvy skupin růží, které mají přilákat zákazníky. Nelze je však považovat za přesně definované, ani šířeji užívané - např.: růže francouzského venkova, keřovité, křovité, nostalgické, patiové, renesanční, romantické, starých malířů, terasové, trsnaté.

Nutno ještě připomenout, že růže všech skupin vysazujeme o 5 cm hlouběji, než rostly ve školce (než je patrné místo očkování) a po první zimě radikálně zkrátíme. Ponecháme jen asi 10 cm a několik silných oček. Všechny růže vždy uvítají listopadové zasypaní hromádkou kompostu, kterou před jarním řezem odstraníme.

## Naši šlechtitelé růží

Růže jsou rod velmi proměnlivý. Mnoho druhů je mezi sebou úspěšně křížitelných, poměrně často vznikají i mutace. Záměrné křížení opylováním začalo ve Francii před více než 200 lety. Do dnešní doby vzniklo na celém světě přes 40000 odrůd; asi polovina se stále pěstuje. Také na území České republiky byly vyšlechtěny pozoruhodné růže.

U nás působilo a působí více než 20 šlechtitelů; připomeňme si jen ty nejdůležitější z nich, s jejichž jmény se setkáte i v olomouckém rozáriu. Bývají uvedena v závorce za názvem odrůdy. Např. Koré (Urban 1980).

### Rudolf Geschwind

Je příznačné, že se o osobnost Rudolfa Geschwinda přetahují Češi, Slováci, Maďari i Němci, každý z těchto národů si může nepochybně nárokovat svůj "kus" Geschwinda, ilustruje to jen složitost společné historie.

Rudolf Geschwind (1829–1910) byl našim prvním významným šlechtitelem. Narodil se sice nedaleko Rakovníka, ale studia zakončil na lesnické akademii v Banské Štiavnici. Působil pak jako lesník na více místech – např. v Litoměřicích, Teplicích, Tyrolsku, Zakarpatské Ukrajině; ovšem největší část svého tvůrčího života prožil na Slovensku v Krupině. Viděl potřebu zlepšit hlavně mrazuvzdornost tehdy pěstovaných růží. Odvážně tedy do choulostivých převážně francouzských růží přiklízoval málo tehdy šlechtitelsky využívanou severoamerickou růži préríjní (Rosa setigera); dále druhy R. multiflora, R. rugosa i R. canina. Mezi jeho 135 růžemi jsou významné mohutné otužilé sadovky (růže severské), růže pnoucí (slovenské, uherské popínavky), a jedny z prvních světových odrůd nově se formující skupiny čajohybridů. Světově známou se stala 'Gruss an Teplitz'. Geschwind také publikoval (čtyři odborné monografie a řadu článků), nejznámější jeho knihou je "Hybridizace a pěstování semenáčů" z roku 1864.

### Jan Böhm

V období mezi světovými válkami šlechtil růže v jižních Čechách vyučený zahradník Jan Böhm (1888–1959). Během této činnosti uvedl na trh 127 růží různé kvality. Dosáhl význačných ocenění a popularity. Blatná se stala světoznámá jako Město růží. V okolí kvetlo každoročně v letech 1929 až 1938 na 300 až 350 tisíc růží v 350 až 400 odrůdách. Böhmovy růže vznikly převážně hybridizací; mnohé mají vlastenecká jména. Böhm v Blatné vydával velmi kvalitní katalogy a uváděl na trh také novošlechtění jiných českých růžařů.

### Gustav Brada

Gustav Brada (1883–1937) nebyl profesí ani školkař, ani botanik nebo zahradník. Patřil mezi nepočetnou hrstku (a to i ve světovém měřítku) amatérů, kteří se dostali až ke šlechtění vlastních růží, nutno dodat, že v případě dr. Brady nadmíru úspěšnému. Narodil na Chrudimsku, rodina ale záhy přesídlila na Moravu; studoval snad ve Vídni. Cestoval v profesi technologa po cukrovarech na území dnešního Maďarska, Bulharska, Srbska, aby nakonec zakotvil r. 1933 v českých Zdicích jako výrobní ředitel.



Růže začal šlechtit snad v Maďarsku, ale výsledků se dočkal převážně až během svého působení ve Zdicích. Za pouhých 5let (1932 až 1937) získal křížením 29 odrůd, z nichž několik se stále pěstuje.

### **Ludvík Večeřa**

Narodil se ve Velkém Meziříčí. Ludvík Večeřa (1918–1975) byl vyučeným ovocnářem, ale věnoval se ve Výzkumném ústavu okrasného zahradnictví v Průhonících především růžím. Od roku 1952 vyhodnocoval rozsáhlý sortiment 250 odrůd z hlediska zdravotního stavu a intenzity růstu na různých podnožích. Křížením nejlepších z nich získal desetitisíce semenáčů, které podroboval přísné selekci. Mimoto jako první u nás využil při šlechtění růží mutace vyvolané ozařováním. Byl jedním z iniciátorů založení Rosa klubu. Po jeho nečekané smrti šlechtění dokončovala Marie Látová. Z této dílny vzniklo 14 novinek.

### **Josef Strnad**

Vyrůstal v rodině se zahradnickou tradicí v Rosicích u Brna, sám se zahradníkem také vyučil. Od roku 1926 pěstoval v Rosicích růže. Josef Strnad (1904–1981) udržoval čilé kontakty s významnými firmami v Německu, Rakousku i Francii, zásadně tak přispěl k introdukci řady odrůd na naše území. Od roku 1970 získal asi 30 nových sort, na jeho dílo navazuje syn.

### **Josef Urban**

Nejvíce odrůd v nedávné době u nás vytvořil vyučený zahradník Josef Urban (1928–2003). Rozvíjel šlechtitelskou stanici v Želešicích u Brna. Zde vzniklo hybridizací 43 novinek růží z různých skupin; mnohé na vynikající úrovni. Dnes jsou běžně k dostání ve většině školek u nás. Od roku 1990 se na šlechtění podílel i jeho syn. Josef Urban byl aktivním členem Rosa klubu a významně se angažoval v rámci spolkového života.

### **Josef Havel**

Vyučil se zahradníkem v Tučapech v jižních Čechách a celý život se věnoval zejména pěstování růží. Založil školku v Budislavi, později pracoval v Tučapech a nakonec začal pěstovat růže v blízkém Hlavňově. Vyšlechtil 8 odrůd. Jedná se o kvalitní a ustálené barevné mutace. Získal řadu mezinárodních cen a uznání. Josef Havel (1930–2008) sbíral vše, co souvisí s růžemi, dlouhá léta se také věnoval jejich fotografování.

### **Vojtěch Benetka**

Narodil se roku 1939 v Praze. Od roku 1977 pracoval ve Výzkumném ústavu okrasného zahradnictví v Průhonících. Je členem Rosa klubu a hodnotící komise mezinárodní soutěže růží v Hradci Králové. Mezi jeho výpěstky patří v evropských soutěžích oceněná pnoucí 'Rudolfína'. Známe jsou také sadové růže ze skupiny rugosa hybridů 'Blanka', 'Jabloňový květ', 'Růžena' a 'Violeta'.

Dr. Jiří Žlebčík

## Záchranné množení novošlechtění pana Arnošta Krůla z Doubravy u Karviné

Č.	Odrůda	Barva	Počet kusů					Poznámka
			Sazenice Průhonice	Očkovaní Skaličany	Očkovaní Průhonice	Řízkováno	Zakoře- nilo	
1	Romana	oranžově červená se žlutou na bázi		X	X	5	1	
2	Darina	světle sírově žlutá	4	X	X	19	14	
3	Heldi	žlutá	1	X	X	10	5	
4	Daniela	bílá		X	X	4	0	
5	Klaudie	světle šeríková, střed tmavší fialová		X		14	3	
6	Ludmila	světle fialová, šerík. stínovaná, střed a rub tmavší fial.						zmrzla v Doubravě
7	Vlasta	jasně oranžová	1	X	X	7	0	
8	Cecilie	světle oranžová, okraje vroub- kované						zmrzla v Doubravě
9	Monika	broskvově meruňková						zmrzla v Doubravě
10	Zdena	oranžová, rub meruňkový, na bázi žlutá	1	X	X	10	7	
11	Jana	světle růžová, okraj tmavší růžová		X		7	1	
12	Petra	šeríková, okraje a střed tmavší, rub bíle růžová		X		9	3	
13	Iveta	světle sírově žlutá, vybledlá až k bílé		X	X	22	1	
14	Karina	tmavě fialová	1	X	X	20	2	
15	Simona	světle oranžová		X	X	6	0	
16	Alice	světle žlutá až slámová	2	X	X	3	0	
17	Tereza	růžově oranžová, okraje tmavě oranž., hnědý stín.	1	X	X	2	1	
18	Patrice	světle oranžová		X	X	3	0	
19	Olivie	oranžově červená			X	8	2	
20	Judita	oranžově červená, tmavě červeně stínovaná			X	6	1	
21	Adela- Pharaon 92	zářivě tmavší červená,			X	2	1	v HK 58 bodů
22	Valerie	Tmavěji sametově červená			X	4	0	
	<b>Celkem</b>		<b>11</b>			<b>161</b>	<b>42</b>	

Všechny nové odrůdy jsou čajohybridy. Tři odrůdy vymrzly v únoru 2012, existuje jich 19. Všechny odrůdy vznikly křížením (rodiče většinou známy) až na mutace Alice (č.16) a Adela-Pharaon 92 (č.21). Popisy barev jsou přímo od šlechtitele. U odrůd je znám rok vzniku. Očkování a řízkování proběhlo až v srpnu, což působilo potíže. Růže byly již v Doubravě nafotografovány. Sazenice růží (11 ks, ale jen 7 odrůd) dodané v říjnu do Průhonic přišly v dobrém zdravotním stavu. Řízkování hodnoceno před přezimováním.

**Na akci spojily své síly tyto osoby (bez titulů):**

Arnošt Krůl, Doubrava, šlechtitel; Peter Sakmar, Doubrava, nový majitel domu a zahrady, zprostředkování; Josef Thomas, Praha, organizace akce; Miroslav Šíp, Skaličany, očkování; Marie Láťová, Průhonice, očkování; Jiří Žlebčík, Průhonice, řízkování, výsadba, foto

*Popis růží vyšlechtěných př. Arnoštem Krůlem*

Č.	odrůda	rok	sk.	barva	výška	průměr	plátků	vůně	původ
1	Romana	1996	ČH	oranžově červená se žlutou na bázi	70	10	30-35	V4	Lidka x směr pylu č.3
2	Darina	1993	ČH	světle sivoře žlutá	60-80	14	50	V7	Blue (1986 rh) x Katharine Pechold (1933 ČH)
3	Heldi	1993	ČH	žlutá	80-90	8	35	V5	Helena x Katharine Pachtold (1933 ČH)
4	Daniela	1996	ČH	bílá	50-70	9	20-25	V0	Pascali x ? sem.
5	Klaudie	1993	ČH	světle šeríková, střed tmavší fialová	70-80	12	30-35	V7	Nil Bleu x Mainzer Fastnacht
6	Ludmila	1993	ČH	světle fialová, šerík. stínovaná, střed a rub tmavší fial. ZMRZLA	60	12	35-50	V5	Heure Mauve (1962 ČH) x Ametyst
7	Vlasta	1996	ČH	jasně oranžová	60-70	12	35-40	V4	Alexander (1972 ČH) x ?
8	Cecilie	1996	ČH	světle oranžová, okraje vroubkované ZMRZLA	70-80	9	30-35	V3	Alexander (1972 ČH) x ?
9	Monika	1993	ČH	broskvově meruňková ZMRZLA	60	7	22-28	V3	Golden Glow (1937 PN) x ?
10	Ždena	1996	ČH	oranžová, rub meruňkový, na bázi žlutá	70-80	9	25	V3	Lidka x pyl směsí 3 žluté
11	Jana	1993	ČH	světle růžová, okraje tmavší růžová	80	9	30-35	V7	Josef Klimeš x Aneta (1983 ČH)
12	Petra	1996	ČH	šeríková, okraje a střed tmavší, rub bíle růžová	70	9	25-30	V6	Nil Bleu x pyl neznámé růže
13	Iveta	1993	ČH	světle sivoře žlutá, vybledá až k bílé	70	8	30-35	V3	Orchid Masterpiece x Mística (1966 ČH)
14	Karina	1993	ČH	tmavě fialová	80-90	10	60	V4	Josef Klimeš x Nil Bleu (1974 ČH)
15	Simona	1996	ČH	světle oranžová	70	9	30	V3	Alexander x ?
16	Alice	1995	ČH	Světle žlutá až slámová	60-70	12	35	V4	Mut.Mme. Butterfly (1918 ČH)
17	Tereza	1996	ČH	růžově oranžová, okraje tmavě oranžová, hněd. stín.	70-80	9-10	45-50	V5	Arizona (1975 FG) x směr č.4
18	Patrice	1996	ČH	světle oranžová	70-80	8	25-30	V2	Lidka x směr č.1 oranž.
19	Olivie	1996	ČH	oranžově červená	70-80	10	35-40	V5	Lidka x Josef Klimeš
20	Judita	1993	ČH	oranžově červená, tmavě červeně stínovaná	70-90	10	28-35	V2	Pharaon (1967 ČH) x Smoky (1968 ČH)
21	Adela-Pharaon 92	1992	ČH	zářivě tmavší červená, v Hradci Král. 58 bodů	60-80	15	36	V4	mutace Pharaon (1967 ČH)
22	Valerie	1996	ČH	tmavěji sametově červená	80	9	30	V6	Lidka x směr č.3 žluté barvy

## Jak jsem potkala růži



Všechno to začalo zrušením hraničního pásma. Konečně jsem se mohla podívat do míst, kam jsem jako dítě jezdila s tatínkem na prázdniny v době před uzavřením té nejkrásnější části Šumavy. Ještě si živě vzpomínám na opuštěná stavení, kde byly nade dveřmi svaté obrázky s andělíčky, které se mi jako dítěti hrozně líbily. Osud těch opuštěných a poničených chaloupek jsem tenkrát příliš nechápala.



Znovu jsem si na to vzpomněla, když jsme se s dcerou v polovině devadesátých let vypravily na Tříjezerní slať. Byl začátek června, den jak má být a na cestě jsme potkaly růži.

Vyrůstala z asfaltu na okraji bývalé vojenské cesty, byla obalená růžovými kvítky, které voněly po citronu a svými odnožemi statečně prorůstala do volného prostoru. Kde se tu vzala? Kdysi tu sice stávala osada Rokyta, ale její jméno dnes připomíná už jen několik vzdálených rekreačních chalup a jakési rumiště u Tetovského kanálu. Odkud se tedy vzala? Pravděpodobně ji tu někdo někde před více jak půlstoletím zasadil, poté ji nedobrovolně opustil, chalupu srovnaly buldozery, tak jako

všechny ostatní v hraničním pásmu, zahrádku zalila asfaltka... A růže to všechno přežila. Díky své úžasné odnožovací schopnosti a životnosti. Neuvěřitelně zarputile prorážela okraje asfaltu, odolávala přejíždění auty a odmítala se nechat vypudit ze svého domova. Daly jsme jí jméno Rokyta a dvě malé odnože jsme si přivezly domů.

Přesvědčovaly jsme ji, aby zakořenila, že se u nás bude mít jako v bavlnce. A ona to opravdu dokázala i když to bylo ve vegetaci a na začátku horkého léta. Dnes už mě dávno přerostla.

Dnes je z ní veliký keř vzpřímeného růstu s hustými ostny a osténky a skořicově hnědou kůrou. Kvete bohatě koncem května plnými růžovými kvítky s vůní vanilky a citrusů. Její neúnavně rostoucí odnože vysazujeme do strání za chalupu a rozdáváme přátelům.

Dnes už víme, že se jedná o růži májovou (*Rosa majalis*), její plnokvětou formu, které se říkávalo „Empírová růže“ a hojně se pěstovala v 17. – 19. století v podhůří Alp. V literatuře je uváděna také jako kultivar „*R. foecundissima*“. Přesto jí nikdo z nás neřekne jinak, než „Rokyta“.



Věra Milerová

## Jarní péče o růže

První ještě předjarní práci s růžemi je pochopitelně hned po oschnutí půdy úklid. U záhonových růží je potřeba uvolnit, odhrnout a často i odvézt podzimní kopeček půdy, který chránil rostlinu před zmrznutím. Pokud odhrnujeme nedostatečně, nalezneme po několika letech růže doslova „utopené“ a špatně rostoucí.

Jakmile růže odkryjeme, je čas na řez. Řez vedeme kolmo, vždy asi 5 mm nad očkem. Na několik let starých růžích jsou již větve natolik silné, že musíme mít přípravu i zahradnickou pilku. Vhodná doba pro řez nastává většinou v polovině března, právě tehdy růže začínají rašit. (Ve vyšších polohách je vegetace o týden či dva opožděná.)

### Čím začít

Při pohledu na keře obvykle zjistíme, že sníh napáchal větší škody, než se zdálo. Nejprve tedy vystříháme všechny nalomené a zmrzlé větve. U čerstvě vysazených růží, u choulostivých odrůd, v drsném klimatu nebo po kruté zimě se někdy zdá, že na keři nezbylo nic. Naštěstí to většinou nebývá pravda a někde z kořenového krčku růže nakonec obráží. Stačí opravdu i jediné očko. Při další práci zaměříme pozornost také na křížící se a keř neúměrně zahušťující výhony. Platí pravidlo, že v těchto případech řežeme raději více než méně.

### Základní předjarní řez

Teprve po přípravné fázi nastává vlastní základní řez růží a s ním otázka, do jaké míry keři zkrátit zdravé větve. Není to žádná velká věda, jak si leckdo myslí, jen musíme vědět, jakou růži máme před sebou; tedy do které skupiny růží se řadí. Ve velkém zjednodušení si to připomeneme.

**Čajohybridy** jsou velkokvěté růže, které mají květy o průměru 9 cm a více, v květenstvích je jich jen několik. U těchto růží ponecháme jen 2 až 4 očka na základních větvích. Z metrové růže zbude třeba jen 15 cm. Vypadá to nemilosrdně, ale převážná většina dřeva se opravdu odstranit musí. Jenom tak tyto růže budou po mnoho let přinášet velké a kvalitní květy, neporostou do nežádoucí výšky, a proto také nezmrznou.

**Floribundy** patří mezi růže mnohokvěté. Květenství na lodyze mají obvykle složeno ze 4 až 9 květů, ale jednotlivé květy jsou menší. Jejich průměr je 6 až 9 cm. Růže této skupiny řežeme o poznání



‘Canadiana’



‘Colossal Meidiland’

méně než čajohybridy. Na každé základní větvi u nich po provedeném řezu zbude 5 až 7 oček. Výška ponechané rostliny bude asi 30 cm.

**Polyantky** také patří mezi růže mnohokvěté. Mají v květenstvích dokonce desítky květů, které jsou velké od dvou do pěti cm. Růže jsou vzpřímeného vzrůstu a krátíme je přibližně na polovinu původní výšky – tedy asi na 50 cm.



‘The Fairy’



‘Amadeus’



‘Lichtkönigin Lucia’

Pro všechny růže vysazené v záhonech je užitečné si zapamatovat prosté pravidlo, že čím větší má odrůda květy, tím více ji řezeme.

**Růže pnoucí** narůstají dlouhými výhony někdy jen do dvou, ale některé odrůdy i do šesti metrů. Opět odstraníme všechny poškozené výhony, ale vlastní řez pnoucích růží je minimální. Jen je průběžně zmlazujeme tím, že až u země pilkou vyřízneme některou z nejstarších větví. Ponechané výhony odvážeme z opory, odkloníme je a provizorně připevníme k tyčím, aby je nepolámal vítr. Pak konstrukci opravíme a natřeme a až k ní budeme růže zase definitivně vyvazovat, snažíme se jednotlivé výhony rozložit vějířovitě tak, aby měl každý dostatek světla. Nepoužíváme tenký drátek, který se zařezává do dřeva. Bohužel často vidíme řez špatný, kdy se keř nikterak neprosvětlí a všechny výhony se jednoduše uříznou asi metr nad zemí. Je to sice velmi pohodlné, ale růže nemůže dosáhnout požadované výšky a ani krásy.

**Růže sadové** představují skupinu otužilých vzrůstných odrůd a druhů, kterým v průměrné zimě větve skoro nenazmrzají. Tuto výbornou vlastnost mají stejnou s pnoucími růžemi, navíc ovšem stojí v prostoru samy a víceméně vzpřímeně. Předjarní řez opět omezíme na probírkové odstraňování celých nejstarších výhonů. Chybou je řezat každoročně celé sadové růže až u země. Ty pak sice porostou, ale neukážou se v plné kráse.

**Růže půdopokryvné** pokrývají kompaktně plochu a mají výšku do 80 cm. Jejich hlavní funkcí je plně ozelenit prostor a nepustit do půdy tak snadno plevel. Individuální prořezávání houštiny větviček by bylo pracné a zbytečné – většinou prostě najednou jen mírně zkrátíme celý porost jako u živého plotu. Půdopokryvné růže je možno po letech zmladit řezem až u země, pokud ovšem nejsou zaplevelené.

V tomto případě je lépe porost zlikvidovat, plochu vyčistit, půdu vylepšit a vysadit nové růže.

**Růže miniaturní** jsou vzpřímené keříčky nejvýše 50 cm vysoké. Také je řežeme málo, vlastně jen odebíráme prosychající a zmrzlé větvičky a občas vyřízneme nejstarší dřevo u země.

**Růže stromkové** jsou odrůdy předešlých skupin naočkované nikoliv v kořenovém krčku, ale až na vysokém kmínku. Pokud byly přes zimu ohnuty a korunky zahrnuty zemí, pochopitelně je opatrně osvobodíme, vrátíme ke kolíku a na více místech pozorně upevníme. Ponechané větvičky by měly mít zjara délku 15 až 20 cm. Zvláštním typem stromkových růží jsou ovšem růže smuteční (převíslé), těm ponecháváme větve sice delší, avšak probíráme je a průběžně zmlazujeme.



### Kontrola řezu

Vřele doporučuji po dvou či třech týdnech navštívit naše růže se zahradními nůžkami ještě jednou. Ukáže se, že leckterá větev, která živě vypadala, nevyrašila. Mimoto v tuto dobu už lépe poznáme vyrůstající plané výhony podnože. Tyto větvičky jsou tenčí, zelené a s drobnými listy. Musíme je odstranit již pod povrchem půdy, kdykoliv se objeví (i později v létě), rychle by ušlechtilou část přerostly a zahubily.

### Zanedbaný řez

Často na zahradách vidíme, že růže nebyly po řadu let vůbec nebo jen nedostatečně řezány. U země je pak jakési silné „paroží“. Rostliny jsou málo vitální a po částech odumírají. Situace se dá do určité míry ještě zachránit hladkým řezem pilkou nad posledním zdravým očkem a zamazáním řezu štěpařským voskem. Rozhodně je třeba se o to alespoň pokusit.

### Hnojení

Záhon s růžemi jsme při řezu patrně řádně podupali, musíme ho tedy prokypřit a vyplít oddenkaté vytrvalé plevele. Než se do toho pustíme, rozhodíme ještě hnojiva. Přesné dávkování by se mělo řídit půdním rozbořem, ale neuděláme velkou chybu, když použijeme některé granulované plné a bezchlorové hnojivo v dávce asi 50 g na m<sup>2</sup>, což je jedna velká hrst. Tento typ hnojivo obsahuje všechny nutné živiny a působí zvolna. Růžím také jistě prospěje před okopáváním navezení proleželého kompostu. Tak jsme tedy na jaře učinili, co jsme růžím na větvích viděli, a počátkem června se můžeme těšit na první květy. Méně ovšem již na choroby a škůdce. O nich a vůbec o letní péči zase někdy jindy.

text a foto: Dr. Jiří Žlebčík

## Barevné plochy



V každé zahradě mohou být plochy, na kterých nechceme nebo nemůžeme vysazovat vysoké rostliny. Plochy lze osít trávou, ale jak všichni víme, údržba pak bývá pracná. Pokud odoláme pokušení místa definitivně zakrýt dlažbou nebo betonem, zbývá jediná možnost: vysadit půdopokryvné dřeviny.

Tyto rostliny totiž vytvoří v krátké době kompaktní koberec, který nedovolí, aby se na stejném místě rozšířil plevel. Vhodných druhů je víc, ale jen pokryvné růže dokáží plochu ozelenit v přiměřené výšce a zároveň od léta do počátku podzimu ozdobit květy. Půdopokryvné růže tvoří dnes sa-



mostatnou specifickou skupinu a vyznačují se kompaktním nízkým růstem. Výhony zprvu sice mohou být vzpřímené, ale brzo se rozprostřou do plochy a někdy vytvoří i delší poléhavé šlahouny. Celková výška porostu by po několika letech neměla přesahovat 80 až 100 cm. Květy půdopokryvných neboli pokryvných růží (jak se také někdy označují) jsou poměrně malé, pokud jsou plně rozevřené, mají v průměru kolem 5 cm, ale nalezneme i odrůdy s většími nebo menšími květy, zpravidla od 8 do 2 cm. Dnes se pěstují převážně odrůdy s květy plnými, které mají 15 a více květních plátků. Květy bývají většinou ve velmi početných bohatých, různě uspořádaných květenstvích a mnohdy zcela překrývají listy a vytvářejí ucelenou barevnou plochu.

### Přednosti a nedostatky

U většiny odrůd těchto růží dosáhli šlechtitelé velmi dobrého zdravotního stavu. Napadení houbovými chorobami (černá skvrnitost, padlí) bychom se proto za normálního průběhu počasí neměli obávat.

Do přehledu nejkrásnějších odrůd jsme zařadili jen ty, které kvetou prakticky nepřetržitě od června do zámrazu. Dá se říci, že to v takovém rozsahu nedokáže žádná jiná dřevina. U půdopokryvných růží tolerujeme méně výrazné vybarvení poupat a jejich krátký tvar. Většina odrůd nevoní. I když to patrně nebylo hlavním záměrem šlechtitelů, hodí se mnohé tyto růže i pro řez do váz a působivé jsou také šípký. Z reklamních důvodů se občas za půdopokryvné růže vydávají i výškou a způsobem růstu (keře volně rostoucí) naprosto jiné odrůdy – třeba růží mno-



hokvětých. Růže miniaturní zase nenarostou tak intenzivně do šíře a plochu zcela neobsadí.

### Paleta barev

U starších odrůd této skupiny bylo zastoupení barev omezeno jen na světle či středně růžovou a bílou, což neposkytovalo možnost nějakých kontrastních barevných kombinací. Dnes z odstínů známých u velkokvětých růží chybí snad jen výrazně sytější žlutá a oranžová, modrofialová, tmenně fialová a tmenně červená barva.

### Kam, kdy a jak sázet

Růže této skupiny jsou nenáročné, postačí jim obvyklá hlinitá zahradní půda a místo na slunci. Pokud je půda neúrodná a špatné struktury, zlepšíme ji na celé ploše do hloubky asi 30 cm kompostem a plnými hnojivy. Před výsadbou musíme dát dobrý pozor na vytrvalé plevely (pýr, pcháč, smetanku, svlačec, pryskyřník, přesličku, mléč), jejich pozdější udolání je v porostu růží skoro nemožné. Půdu tedy připravujeme s časovým předstihem. I když půdopokryvné růže často nakupujeme jako kontejnerované, je přece jen nejlepší sázet je na podzim nebo brzy na jaře. Do půdy sazenice ukládáme poněkud hlouběji (o 5 cm) a rostliny radikálně seřízneme, aby dobře rozvětvily. Půdopokryvné růže vysazujeme na vzdálenost asi 50 cm (4 ks na 1 m<sup>2</sup>) a dobře je zalijeme.

### Jak ošetřovat a přezimovat?

Během růstu můžeme u přímých dlouhých (vystřelujících) letorostů vrchol zkrátit. Odkvetlé květy odstraňujeme až pod rozvětvením, tedy v celých květenstvích. Totéž uděláme na podzim. Ochranu přísypáváním půdy před zimou většinou neděláme, je ovšem možné růže chránit třeba chvojím. Základní řez na počátku rašení růží, což bývá asi v polovině března, omezíme na mírné plošné zkrácení a zarovnění (stačí i nůžky plotovky). Individuální prořezávání větvíček by bylo pracné a zbytečné. Někdy je nutné věnovat zvlášť-



'Diamant'



'Celina'



'Gärtnerfreude'



'Purple Haze'



Knirps



Mainaufeuer



Sonnenschirm



Heidetraum

ní pozornost jen větším polámaným sněhem nebo jinak poškozeným.

Půdopokryvné růže bývají řízkované, podnože tedy nemohou prorůstat nežádoucím způsobem. Starší výsadby na jaře povzbudíme rozhozením plného hnojiva v dávce asi 70 g na 1 m<sup>2</sup>. Pokud mají růže opravdu pěkně kvést, je potřeba je v suchém období důkladně prolít. Výsledek je brzo patrný. Kapalně přihnojování na list je možné a vhodné během celé vegetace, protože takřka všechny tyto růže před zimou dobře vyzrávají.

### Bílá

‘Aspirin Rose’, ‘Crystal Fairy’, ‘Diamant’, ‘Diamond Border’, ‘Edelweiss’, ‘Hannovers Weisse’, ‘Hill’, ‘Hybe’, ‘Ice Meidiland’, ‘Kent’, ‘Nemo’, ‘Snow Carpet’, ‘Tumbling Waters’, ‘Venice’, ‘White Haze’, ‘White Meidiland’

### Světle žlutá

‘Celina’, ‘Sedana’, ‘Sonnenschirm’, ‘Sunny Rose’

### Světle růžová

‘Butterflies’, ‘Cute Haze’, ‘Heideröslein Nozomi’, ‘Kleine Eva’, ‘Medeo’, ‘Pearl Meidiland’, ‘Pink Bassino’, ‘Satin Haze’, ‘Satina’, ‘Sommerwind’, ‘Wildfang’

### Sytě růžová

‘Arcadia’, ‘Candy Rose’, ‘Heidetraum’, ‘Knirps’, ‘Mirato’, ‘Palmengarten Frankfurt’, ‘Richard Strauss’, ‘Rosy Carpet’, ‘Sachsisch Lichtenstein’, ‘Silencio’

### Červenorůžová

‘Fairy Dance’, ‘Gärtnerfreude’, ‘Kleine Dortmundin’, ‘Limesglut’, ‘Stadt Rom’

### Červená

‘Erica’, ‘Fairy Queen’, ‘Lachs’, ‘Lilliput’, ‘Mainaufeuer’, ‘Matador’, ‘Pathfinder’, ‘Purple Haze’, ‘Red Cascade’, ‘Scarlet Meidiland’, ‘Sommerabend’, ‘Sorrento’

### Červenofialová

‘Beys’, ‘Heidefeuer’, ‘Ryttila’

### Světle fialová

‘Foxy’, ‘Lavender Cover’, ‘Lavender Dream’

text a foto: Dr. Jiří Žlebčík

## Růže a její doprovod



Většina publikací o zahradách, vydaná v naší republice v 50. - 70. letech minulého století, nás ujišťovala o tom, že krása růže vynikne pouze v zeleni, mezi trávníkem a jehličnany. Tehdy jsem o tom moc nepřemýšlela, brala to spíše jako fakt a růži se proto vzdala ve prospěch všech ostatních rostlin. Teprve později jsem si začala uvědomovat, jak stroze působí doporučovaná výsadba. I v době hlavního kvetení, natož pak v přechodném období, kdy růže kvetou jen málo nebo vůbec. Jsou královny, proto doprovod přímo vyžadují. A že jim sluší, zvláště austinkám, sadovým a historickým růžím, o tom svědčí zdařilé kompozice, které lze vidět především v anglických zahradách. Ale postupně se začínají objevovat i u nás.

Smíšená výsadba působí lépe. Rostliny vyššího vzrůstu nerozklesávají, protože se vzájemně podpírají a zastíňují půdu, která tak rychle nevysychá. Výhoda takové zapojené výsadby spočívá i v tom, že nemusíme často zalévat a celková údržba je snadnější. Náročná bude pouze v prvních letech po výsadbě, kdy musíme pečlivě odstraňovat veškeré plevele. Později, až se trvalky rozrostou tak, že zcela zaplní plochu, plevel pronikne do půdy jen výjimečně. Takové řešení výsadeb je správné z estetického i ekologického hlediska. Větší množství rostlinných druhů, v klidném prostředí trvalkového rabátka, poskytnou úkryt více živočichům. Ti se odvděčí tím, že zbaví rostliny případných škůdců. Pro zdravý růst rostlin je smíšená výsadba vhodnější než monokultura či minimální počet druhů.

Abychom vytvořili malebnou kompozici a zároveň vyhověli nárokům rostlin pro jejich zdravý růst, je třeba dodržet několik pravidel:

1. Každá kompozice má svoji dominantu - v tomto případě růže. Od nich se bude odvíjet barevnost a uplatňování struktur doprovodných rostlin (stavba květenství a listů).
2. Jako doprovod k růžím vybíráme především rostliny s menšími květy barevně ladící s květy růží (na základě kontrastu nebo tón v tónu) a se stejnými nároky na stanoviště (světlo, vláhu, půdu a její pH).
3. Sázíme na perfektně odplevelenou plochu - nejméně s ročním předstihem, abychom zlikvidovali i vytrvalé plevele. Ve výsadbě kombinujeme jak rostliny kvetoucí současně s růžemi, tak i v době před a po hlavním kvetení růží.
4. Růže, ani trvalky, nesázíme do řady, lépe působí vysazené do skupin v lichém počtu (v menších zahradách obvykle po třech nebo pěti, ve velkých si můžeme dovolit větší skupiny).
5. Doprovodné rostliny nesázíme mezi růže, znesnadnili bychom si jejich ošetřování a hlavně přihrnování zeminy s nástupem mrazů. Vysadíme je v popředí a po stranách skupiny, do pozadí pak pnoucí růže, vysoké trvalky nebo vhodné dřeviny.
6. Letničky vybíráme uvážlivě: jejich květy hýří většinou zářivými barvami, které by růžím konkurovaly. Pozor na ty, které se snadno množí samovýsevem, např. černucha (Nigella), náprstník (Digitalis).
7. Velmi vhodné jsou drobné jarní cibuloviny, které oživí rabátko v časném jaru. Vysazujeme je do popředí.
8. Neváhejme, v souladu s typem výsadby, použít i botanické druhy jako kontryhel, kozlík lékařský, andělika apod.

9. Rabátka by mělo být obklopeno klidnou zelení, např. před stříhaným živým plotem či zdí porostlou pnoucími rostlinami nebo skupinou keřů kvetoucích mimo hlavní kvetení růží. Tak nejlépe vynikne barevná kompozice výsadby i její struktury.
10. Pravidelně odstraňujeme odkvetlé části rostlin, u mnohých tím podpoříme další kvetení a předcházíme samovýsevům.
11. Podle potřeby dělíme perestlé trsy trvalek. Prospějeme tak jejich zdravému růstu a zamezíme vrůstání do sousedních druhů. Proto také používáme nepříliš agresivní druhy.
12. Do bezprostřední blízkosti růží nevysazujeme rostliny s velkými květy, např. lilie nebo denivky. Kromě velikosti a nápadných barev mají, stejně jako růže, výraznou, charakteristickou vůni. A proto nejde o doprovod, ale o vzájemnou konkurenci. Od růží je oddělíme filigránem travin jako metlice (*Deschampsia caespitosa*), třtina (*Calamagrostis x acutiflora*), osinatec (*Achnatherum brachytrichum*), proso (*Panicum virgatum*) - jeho červenohnědé odrůdy, např. "Rehbraun", jsou působivé v kombinaci se zlatožlutými, oranžovými a měruňkovými růžemi. Nebo použijeme trvalky s jemnou strukturou a drobnými květy jako šater (*Gypsophila paniculata*), žlutucha (*Talictum*), perovskie (*Perovskia*), turan (*Erigeron*), hvězdnice (*Aster*).

Vzhledem k tomu, že růže je dřevina a její vzrůst i habitus je rozmanitý, máme široký výběr doprovodných rostlin. Bude záviset na charakteru růže a stylu zahrady. Ten by měl být vždy v souladu s domem, jeho typem, fasádou, oplocením apod.

Do venkovské zahrádky volíme růže s jednoduchými květy či „stolístky“. A vždy ve tvaru keře. Stromkové růže jsou umělé tvary, které se do tohoto typu zahrady nehodí. Jako doprovod se uplatní rostliny přírodního charakteru, např. šalvěje (*Salvia*), kopretiny (*Leucanthemum*), třapatky (*Echinacea*), kontryhel (*Alchemilla*), kozlík (*Valeriana*), hvozdíky (*Dianthus*), divizny (*Verbascum*), andělíka (*Archangelica*), srdcovky (*Dicentra*), řebříček (*Achillea*), krásnoočko (*Coreopsis*), dobromysl (*Origanum*), meduňka (*Melissa*) a další bylinky a koření.

Nic nám ale nebrání použít tyto rostliny i v moderních zahradách. Zde máme bezpočet možností řešení, většinou asymetrických ploch. Jako doprovodné rostliny se zde osvědčily: sasanka japonská (*Anemone hupehensis*), kakosty (*Geranium*), ploštičník (*Actaea*, syn. *Cimicifuga*), ostrožka (*Delphinium*), plamenka (*Phlox*), rozchodník (*Sedum telephium*), libertie (*Libertia*), jarmanka (*Astrantia*), bělotrn (*Echinops*), rozrazil (*Veronica spicala*), jirnice (*Polemonium*), zvonek (*Campanula pyramidalis*), třemdava (*Dictamnus*) nebo atraktivní *Veronicastrum virginicum*, zvláště odrůda *Fascination*. Z hvězdnic jsou pro podzimní oživení rabátek nepostradatelné *Aster cordifolius* a *A. ericoides*. Jejich jemné květy výborně doplňují výraznější odrůdy *A. novae-angliae* a *A. novi-belgii*. Stejně důležitou doprovodnou rostlinou je levandule (*Lavandula angustifolia*). Modré květy lichterí všem růžím, protože jejich barevná škála tuto barvu postrádá. Problém je zde pouze v nároku na stanoviště. Levandule vyžaduje chudší a sušší půdu. Proto ji sázíme na okraj rabátka a do zeminy zapravíme písek a šterk. Při hnojení a záливce pak tato místa vynecháváme.

Z letniček lze použít šalvěj zahradní (*Salvia viridis*) a šalvěj zelenou (*S. hormium*), krásenku (*Cosmos*), luštěnici (*Cleome*), z dvouletek náprstník (*Digitalis*) a z hlíznatých šuškardu (*Liatris*). V romantických zahradách budou nejlépe působit historické a především voňavé anglické a francouzské růže. Sesazujeme je do skupin, abychom umocnili jejich krásu, která spočívá

v jemných pastelových odstínech. Pnoucími růžemi necháme porůst pergoly, nejrůznější konstrukce či kmeny starých stromů. V takové zahradě uplatníme i buxusové lemy záhonů a dobře se zde vyjímají stromkové růže. V záhonech je obvykle kombinujeme s keřovými růžemi, nízkými trvalkami a letničkami. Vysazené v nádobách doplníme rostlinami barevně ladícími s květy růží, např. levandulí, kakostem (*Geranium dalmaticum*) či omanem (*Inula ensifolia*). Přes okraj nádoby necháme efektně splývat štěničník (*Iberis*), turan Karvinského (*Erigeron karvinskianus*) či barvínek (*Vinca minor*). Takto osázenými nádobami zvýrazníme třeba vchod do domu nebo schodiště. Lze je umístit na terasu či do koberce z nízkých trvalek nebo letniček. Je třeba, aby průměr nádob byl nejméně 40-50cm. Před příchodem mrazů nádoby přemístíme na chráněné stanoviště a zateplíme.

Ve sbírkových zahradách by se měly uplatnit i doprovodné rostliny, kvetoucí mimo hlavní kvetení růží, aby zahrada byla zajímavá po celý rok i z estetického hlediska.

Klematisy tvoří zvláštní skupinu doprovodných rostlin. Ovíjejí pnoucí či vzrůstnější sadové růže a podtrhují krásu jejich květů. Nutný je ale správný výběr: volíme druhy kvetoucí v pozdním létě (červenec-září, srpen-říjen). Ty většinou vyžadují hluboký jarní řez, a proto nekomplikují řez růží. Nejdůležitější je ale to, že vhodně doplňují růže v době, kdy už jejich kvetení není tak intenzivní. Modře kvetoucí odrůdy výborně ladí se všemi barevnými odstíny růží. Ale i ostatní barvy klematisů nabízejí nádherné kombinace. Stačí jen citlivě zvolit vhodnou odrůdu.

*Mgr. Miroslava Dostálová*

## Bílá zahrada



Mnozí lidé jsou pracovně velice vytíženi a na svoji zahradu přijdou relaxovat až ve večerních hodinách. Aby z ní měli co největší požitek, je vhodné vytvořit bílou zahradu. Uplatní se v ní bílé kvetoucí a pokud možno i voňavé druhy a odrůdy. Ty při měsíčním svitu a umělém osvětlení doslova září. V tomto společenství se dobře vyjímají i rostliny se stříbřitými listy. Následující přehled usnadní výběr:

### Růže:

- pnoucí: Ilse Krohn Superior
- sadové: Rosa rugosa cv. Schnee-Eule, Schneewittchen
- velkokvěté: Elina, Milky Way, Royal Philharmonic
- mnohokvěté-pokryvné: Aspirin-Rose, Schneeflocke
- anglické: Claire Austin, Winchester Cathedral
- historické: Little White Poet, Boule de Neige, Souvenir de la Malmaison

Dřeviny: šeřík (*Syringa*), pustoryl (*Philadelphus*), kalina (*Viburnum*), vistárie (*Wisteria floribunda* 'Alba'), trojpek (*Deutzia gracilis*), mochnovec křovitý (*Potentilla fruticosa*, syn. *Dasiphora*)

Trvalky, letničky a dvouletky: čemeřice (Helleborus), štěničník (Iberis), zvonek (Campanula), konvalinka (Convallaria majalis), řebříček (Achillea ptarmica), bohyška (Hosta plantaginea 'Grandiflora'), plamenka (Phlox paniculata), kokořík (Polygonatum multiflorum), juka (Yucca filamentosa), sasanka japonská (Anemone hupehensis 'Alba'), hvozdík pětitélý (Dianthus plumarius), okrasný tabák (Nicotiana glauca 'Grandiflora'), fiala šedá-levkoj (Matthiola incana), náprstník (Digitalis purpurea 'Alba')

Cibuloviny-bílé druhy a odrůdy: hyacint (Hyacinthus), narcisy (Narcissus), lilie (Lilium candidum, L. regale), tulipán (Tulipa) a drobné jarní cibuloviny: snědek (Ornithogalum), ladoňka (Scilla), ladonička (Chionodoxa), modřeneček (Muscari), řebčík (Fritillaria)

Rostliny se stříbřitými listy: řebříček (Achillea x argentea), rmen (Anthemis cupaniana), pelyněk (Artemisia), máčka (Eryngium giganteum), levandule (Lavandula angustifolia 'Nana Alba'), svaltolina (Santolina), starček (Senecio leucostachys), čistec (Stachys olympica), kohoutek (Lychnis coronaria 'Alba')

*Mgr. Miroslava Dostálová*

## *Seminář RŮŽE - KRÁLOVNA KVĚTIN na zámku v Průhonicích*



Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, o.s., která seminář připravovala pro podnikatele v této oblasti, se obrátila též na Rosa klub ČR, aby jí doporučil své odborníky na staré růže a prezentovala i sama sebe. Jednodenní seminář se konal v úterý dne 11. září 2012 v příjemném prostředí Rytiřského sálu zámku v Průhonicích s asi stovkou účastníků. Bylo předneseno 13 referátů. V úvodní historické části bylo vzpomenu zahrad v době gotické, renesanční, romantické, eklektické i novodobější. Ing. Válek z Nár. památkového ústavu obšírně líčil vznik a vývoj parku na Konopišti a Ing. Mladá, též z NPÚ, líčila vznik a vývoj Růžového sadu na Petříně. V pěstitelské části poskytl Dr. Žlebčík se zaměřil na praktické členění růží a propagoval naše význačná rozária, Mgr. Milerová seznámila účastníky s nejlepšími existujícími starými (i staronovými) odrůdami, Dr. Koula představil účastníkům Soutěžní rozárium Rosa klubu v Hradci Králové a Ing. Prouzová představila růže Kordesovy. Základy pěstování růží přednesli Ing. Válek a Ing. Vlasák, Rostlinolékařský pohled na růže přednesla Ing. Dušková ze SLS Brno, Dr. Thomas prezentoval činnost Rosa klubu a WFRS.

Odpoledne byla naplánovaná prohlídka rozária na Chotobuzu.

Seminář byl dobře hodnocen, diskutovalo se ale o přestávkách, protože kdekdo přetahoval čas na přednášku.

*jt*

## Jména pro růže



Občas přijde řeč na nějakou nejasnost nebo zajímavost v pojmenování růží. Obvykle není dost času se záležitostmi zabývat a také se situace lépe vysvětluje napsaná.

### Druhov<sup>á</sup> jména růží

Pro tvorbu vědeckých (většinou latinských nebo řeckých) jmen divoce rostoucích rostlin platí přísná pravidla. Důležitá je třeba priorita; tedy jediný správný je nejdříve rostlině udělený název spojený s popisem, pro nějž platí zase určitá pravidla. Pokud někdo rostlinu objeví a pojmenuje (o předešlém popisu neví) třeba jen o den později na opačném konci světa, má smůlu. Jeho jméno se stane pouhým synonymem toho prvního platného. Synonymum bude uváděno v závorce za zkratkou syn.

Např.: *Rosa pendulina* (syn. *Rosa alpina*).

V češtině také zachováváme pořádek; tedy alespoň u rostlin platí, že jednomu latinskému jménu rodu (*Rosa*) náleží jediné české rodové jméno (růže). Dále pak každé latinské jméno pro druh (*Rosa canina*) má jméno české (růže šípková). Nám se to zdá jako samozřejmost, ale zdaleka to tak dobře neklape u jiných jazyků. Na národní jména rostlin se totiž žádné mezinárodní ujednání, které je třeba dodržovat, nevztahuje. Česká jména rostlin vycházejí z tradice, z typických vlastností nebo jsou překladem latinského jména. Přesně se přitom nerozlišují nižší taxonomické jednotky (viz příklady níže).

Latinské jméno rodu (*Rosa*) vždy začíná velkým písmenem, druhové vždy malým (např.: *rugosa*). Dokonce to platí i v tom případě, že se v druhovém jménu vyskytuje vlastní jméno (je zde považováno za symbol). V češtině ovšem používáme počáteční písmeno velké.

Např.: *Rosa hugonis*, růže Hugova.

Poměrně ojediněle se za druhovým jménem u růží setkáme i s nižšími taxonomickými jednotkami. Poddruh se píše za druhové jméno bez zvláštního označení nebo jako ssp. (subspecies), zkratka var. znamená varietu, zkratka f. formu. Vše se píše s malým písmenem. Nejlépe si to ukážeme na příkladech, kde si povšimnete i užívání kurzivy (tu v tabulkových přehledech není nutné dodržovat):

Poddruh – *Rosa roxburghii normalis* nebo *Rosa roxburghii* ssp. *normalis*; česky růže kaštanová (normální)

Varieta – *Rosa chinensis* var. *viridiflora*; růže zelenokvětá

Forma – *Rosa gallica* f. *officinalis*; růže lékařská (lékárnická)

Všechny tyto nižší taxonomické jednotky (poddruh, varieta, forma) byly kdysi nalezeny divoce rostoucí v přírodě. Nemají tedy šlechtitele, mají jen objevitele a popisovatele. Taxonomové se často ptou, zda je třeba něco poddruhem (který musí být vymezen dvěma odlišnými znaky) nebo jen varietou.



***Rosa villosa* 'Karpattia'**

Růže může být ovšem také označena následujícím způsobem: *Rosa villosa* 'Karpattia'. Vyplývá z toho jednoznačný poznatek, že se jedná o odrůdu (kultivar), která byla vyšlechtěna člověkem. Druhové označení *Rosa villosa* nás má jen upozornit, ke kterému druhu odrůda patří. Mezi rodové jméno *Rosa* a jméno druhu se občas vkládá znaménko x, které znamená, že druh vznikl hybridizací, neboli křížením (někdy i hodně dávno).

Např.: *Rosa x alba*. Tato růže bývá považována za velmi starý hybridogenní druh; patrně za křížence *R. canina* a *R. gallica* z Malé Asie.

U tohoto zápisu si ještě povšimněte, že pokud se o rodu rostlin hovoří bezprostředně dříve, zkracuje se jméno na první písmeno; nepíšeme tedy opakovaně *Rosa*, avšak už pouze *R.*

### Odrůdová jména růží

Nás bude asi ovšem nejvíce zajímat, jak je to se jmény odrůd růží. Je nutno věc vzít trochu širěji a pokusit se problematiku aplikovat na růže.

Názvosloví pěstovaných rostlin se řídí poněkud jinými pravidly, než taxonomie rostlin planě rostoucích. Vychází se přitom z principů přijatých po roce 1945 a shrnutých v Mezinárodním kódu pěstovaných rostlin (International Code of Nomenclature for Cultivated Plants; ICNCP). V roce 2002 na 4. mezinárodním sympóziu o taxonomii kultivovaných rostlin byla přijata jeho poslední verze. Kód se člení do šesti divizí (oddělení); ty obsahují celkově 32 článků (odstavců). Přiblížíme si proto nyní jen některá pro nás důležitá ustanovení.

A/ Precizní, neměnný a mezinárodně uznávaný systém pro jména kulturních rostlin je nezbytným předpokladem pro mezinárodní dorozumění i obecnou komunikaci. Cílem kódu je jednotnost ve jménech zemědělských plodin, lesnických dřevin a zahradních rostlin.

B/ Vědecké názvy se používají z hlediska rodu a druhu shodně u volně rostoucích i pěstovaných rostlin. Kódem je řízena až nomenklatura kultivarů (odrůd) a jejich skupin.

C/ Jména kultivarů a jejich skupin jsou založena na principu priority publikování (registrace). Každý kultivar (nebo skupina kultivarů) je vymezen pouze jedním akceptovatelným jménem, jež je propůjčené v souladu s pravidly.

Tady si dovoluji první poznámku do znění takřka zákona. Právě u růží se stává z různých důvodů docela často, že se používá více názvů pro jednu odrůdu. Přejmenovávání původního platného (šlechtitelem daného) jména ve snaze se zalíbit zákazníkům je, bohužel, docela běžné. Čert aby se v tom pak vyznal. Pochopitelně synonyma vznikají také nechtěně. Někdo neví



jméno růže, ale napíše si místo, kde ji koupil. Také barevné katalogy často uvádějí přímo zoufalé názvy kombinující i více jazyků. Při prepisech navíc vznikají gramatické chyby; zaměňuje se písmeno c za k. Autor každé publikace i internetového přehledu by měl jasně označit, co je název správný a co jen synonymum.

D/ Jména kulturních rostlin je možno tvořit libovolně při akceptování ustanovení kódu. V některých zemích jsou nové odrůdy patentovány s použitím obchodních značek. Tyto značky jsou intelektuálním vlastnictvím určité osoby (skupiny osob, firmy). Nejsou tedy volně k dispozici pro libovolné osoby, a proto nemohou být považována za jména. Formulace a užívání obchodních značek nejsou regulovány Mezinárodním kódem pěstovaných rostlin.

Příklady: U růží mívají patentová označení první tři písmena velká. Někdy na první pohled vidíme, že to není jméno, pod kterým by se mohla růže prodávat, neboť prostě není pro zákazníka zapamatovatelné, třeba – KORromalu, odr. 'Roter Korsar' (Kordes 2004), jindy by však mohlo dojít k záměně se skutečným jménem odrůdy – KORozon, odr. 'Mondiale' (Kordes 1993).

E/ Názvy pěstovaných rostlin; tedy kultivarů (odrůd, sort) se píší následujícím způsobem:

Pozn.: Dovolil jsem si přímo aplikovat na nejznámější růži.

Správně: 'Gloria Dei' (Meilland 1945); tedy oboustranně jednoduché uvozovky (s výjimkou tabulek) a každé slovo s velkým počátečním písmenem (mimo předložky a spojky) – 'Herzog von Windsor' (Tantau 1968).

Chybně: Gloria Dei, „Gloria Dei“, *Gloria Dei*, ssp. Gloria Dei, var. Gloria Dei, f. Gloria Dei, gloria dei, Gloria dei.

Pravidlo o psaní počátečního písmene každého slova uvnitř názvu odrůdy velkým písmenem platí pochopitelně také pro u nás vzniklé odrůdy, i když to v češtině vypadá divně.

Správně: 'Pohádka Máje' (Čertek 1972).

F/ Názvy kultivarů se zásadně nepřekládají, neskloňují a vyslovují se v jazyku šlechtitele. Musí být vytvořeny v živém jazyku; nikoliv tedy latinsky.

Pozn.: Třeba růže 'Schöne Berlinerin' (Tantau 1985) se u nás nesmí prodávat pod názvem 'Berlínská Krasavice'.

G/ Pro mnoho jazyků připouští Kód jako označení rovnocenné ke kultivaru (odrůdě) další výrazy; mezi nimi i u nás známé slovo sorta.

Opustíme nyní Mezinárodní kód pěstovaných rostlin a podíváme se, jak to vypadá u nás.

## **Označení kultivarů (odrůd) pěstovaných rostlin v ČR (dle níže uvedeného zákona) Podmínky pro registraci odrůdy a pro posouzení vhodnosti názvu.**

1/ Odrůda se vizuálně zřetelně odlišuje od jiné odrůdy, již známé v ČR nebo v EU (jde o odrůdy zapsané ve Státní odrůdové knize ČR nebo obdobném seznamu členského státu EU; přihlíží se i k odrůdám, u nichž právě probíhá uznávací řízení).

2/ Odrůda musí být dostatečně uniformní, tedy jednotná, zejména ve znacích, které ji odlišují od již stávajících podobných odrůd.

Pozn.: Růže množíme vegetativně a bývají tedy dostatečně jednotné.

3/ Odrůda musí být stálá i po opakovaném množení.

Pozn.: Splnění této podmínky může být obtížné nejen u generativního množení, ale třeba i v případě, že kultivar vznikl mutací a často dochází k mutaci zpětné.

Např. růže 'Dick Koster White' (Koster 1939).



'Dick Koster White' (Koster 1939)

4/ Nová odrůda představuje v některé své užité hodnotě ve srovnání se stávajícími registrovanými již odrůdami alespoň v určité pěstitelské oblasti zřejmý přínos. Vykazuje-li některé vlastnosti vynikající; mohou být jiné horší vlastnosti prominuty.

Pozn.: Podmínka o užité hodnotě se netýká okrasných rostlin.

5/ Nová odrůda má mít název, který bude vyhovovat následujícím požadavkům:

a) Název nebyl uveden již u téhož rodu nebo i skupiny rodů. Pro okrasné rostliny má význam, že takovou skupinou jsou například *Bromeliaceae*, *Orchidaceae* nebo, že do stejné skupiny jsou zařazeny jak rod *Calluna*, tak *Erica*. Toto ustanovení by mělo mít platnost ještě 10 let po zrušení registrace odrůdy.

Pozn.:

Zejména u známějších jmen je nanejvýš žádoucí a seriózní jednou použitým jménem již další odrůdy tak neoznačovat.

Např. růže 'Ave Maria' (Böhm 1933) a 'Ave Maria' (Kordes 1981).



'Ave Maria' (Böhm 1933)



'Ave Maria' (Kordes 1981)



**'Orange Triumph' (Kordes 1937)**

c) V názvu odrůdy nesmí být obsaženo rodové vědecké jméno.

Např. odrůda 'Rosa Vollendung' (Kordes 1943), leda by Kordes měl na mysli zdokonalenou růžovou barvu.

d) Nově tvořený název nesmí být odlišný od již existujícího pouze jedním písmenem.  
Např. růže 'Melika' (Hicl 1991), 'Melina' (Tantau 1973), 'Melita' (Easlea 1933)

e) Nově tvořený název nesmí být odlišný od již existujícího nebo podobného názvu pouze číslem.

Např. růže 'Jubilejní' (Urban 1979) a 'Jubiläum 110' (Urban 1989), které jsou obě dokonce od stejného šlechtitele.

f) Název by měl obsahovat maximálně tři jednotky (tedy slova); lépe však pochopitelně méně.

Např. růže 'The Queen Elizabeth Rose' (Lammerts 1954). Vede to k nejrůznějšímu zkracování; třeba 'Queen Elizabeth' nebo 'Elizabeth Rose' či jen 'Elizabeth'.

g) Název by neměl být tvořen ani sice jediným, ale příliš dlouhým slovem (více než 10 písmen).

Např. růže 'Gruppenkönigin' (Kordes 1935).

b) Název nesmí vyvolávat chybnou a klamnou představu, že odrůda má zvláštní vlastnost, hodnotu nebo je příbuzná jiné odrůdě.

Např. růže 'Orange Triumph' (Kordes 1937) není moc oranžová.



**'Melika' (Hicl 1991)**



**'Melina' (Tantau 1973)**



**'Melita' (Easlea 1933)**

h) Název by neměl obsahovat spojovník nebo index.

Např. růže 'Aurore de Jacques-Marie' (Guillot 1999).

i) Název by neměl také obsahovat neobvyklá diakritická znaménka.

Např. růže 'Čs. Červený Kříž' (Böhm 1937).

6/ Růže nepatří mezi rostliny, na které se podle našeho zákona vztahuje povinnost povinné registrace odrůd.

### Praktické dodatky

Zejména při udržování sortimentálních sbírek obsáhlých rodů, kam patří i růže, je třeba velmi úzkostlivě dbát na čitelnost jmenovek, jejich úplnost a trvanlivost; na pořízení přesného plánu s číslováním i řad. U růží je samozřejmostí uvádět skupinu, kam odrůda patří, šlechtitele a rok vyšlechtění. Šlechtitele je třeba nezaměňovat s pouhým propagátorem růže. Nikoliv každý šlechtitel byl totiž také obchodně nadaným školkařem. Uvádění růží ve známost (povolování odrůd) probíhalo v různých dobách různým a někdy dost dlouhým způsobem. Pokud tedy máme z několika zdrojů u růže odlišné letopočty, přikloníme se k roku nejstaršímu.

Velkou nevýhodou jsou dlouhé víceslovné názvy kultivarů, jež se na jmenovku nevejdou. Dlouhé názvy obsahující více křestních jmen přímo svádějí k jejich zkracování. Místo třeba růže 'Conrad Ferdinand Meyer' (Müller 1899) se pak píše 'C. F. Meyer', což rozeznáme, ale při abecedním řazení se odrůda objeví jinde. Také se běžně zkracují slova jako třeba madame nebo souvenir.

Pokud je víceslovný název u podobné odrůdy pouze doplněn ještě dalším slovem, není nic snadnějšího, než na toto poslední slovo zapomenout, ukryt do země nebo ulomit s kouskem popisky. Např. pnoucí růže 'Ilse Krohn Superior' (Kordes 1964) se dá zaměnit s 'Ilse Krohn' (Kordes 1957).

Nešťastné jsou z podobného důvodu i názvy odrůd, u nichž šlechtitel dosáhl nějakého vylepšení, jež charakterizoval přidáním letopočtem. Např. růže 'Polka' (Meilland 1960) a 'Polka 91' (Meilland 1991). Někdy dokonce starou odrůdu nahradil novou nenápadně a tím vytvořil naprostý chaos – 'Valencia' (Kordes 1967 i 1989).

Také současně vyšlechtěné podobné odrůdy, lišící se pouze číslem se během let snadno zaměňují. Např. 'Mutter Brada I, II, III' (Brada 1934).

Název odrůdy by neměl zahrnovat označení jako je sport neboli mutace. Tato označení sice přímo upozorňují, z čeho růže pochází, ale zejména u odrůd tvořících často mutace se šlechtitel vystavuje nebezpečí, že podobně bude jinde také odrůda označena, čímž vznikne zmatek. Dále není šťastné ve víceslovných jménech růží míchat několik jazyků. Např. 'Červený Super Star' (Strnad 1985).

Jména růží mohou sice rozšířit kulturní úroveň pěstitele, ale dlouhé málo srozumitelné názvy si zákazník nezapamatuje. Např. 'Apáczai Csere János Emléke' (Márk 1994).

Doporučuji nepoužívat v názvech odrůd jména politiků a vojevůdců, neboť po létech se na ně může mínění měnit a tím utrpí nezávěsně i obliba růže. Řinčení zbraní je vůbec k různým špatným doprovod. Např. 'Atombombe' (Kordes 1953).

Ale i naopak. Běžné ženské křestní jméno, i když potěší manželku šlechtitele, nebývá neoriginálnějším řešením, protože už jim určitě byla někdy nějaká jiná odrůda pojmenována.

Jména růží často označují zemi či místo, kde

byla odrůda vyšlechtěna. Našeho území se tak týkají růže: 'Blaník' (Večeřa 1967), 'Blatenská Hvězda' (Böhm 1938), 'Blatenská Královna' (Böhm 1934), 'Blatná' (Böhm 1927), 'Bobravka' (Urban 1973), 'Bohemia' (Böhm 1928), 'Bohemia' (Urban 1975), 'Cantilena Bohemica' (Havel 1976), 'Cantilena Moravica' (Havel 1981), 'Cantilena Slovenica' (Havel 1993), 'Česká Pohádka' (Böhm 1932), 'ČSR' (Böhm 1933), 'Čsl. Legie' (Böhm 1933), 'Čs. Červený Kříž' (Böhm 1937), 'Gruss an Teplitz' (Geschwind 1897), 'Jihočeské Slunce' (Böhm 1937), 'Krásná Úslavanka' (Böhm 1930), 'Milevsko' (Večeřa, Látová 1980), 'Morava' (Strnad 1969), 'Orava' (Chorvát 1969), 'Plzeň' (Böhm 1930), 'Pozdrav z Průhonic' (Zeman 1928), 'Průhonice' (Večeřa 1974), 'Rosičanka' (Strnad 1970), 'Ruzyň' (Mikeš 1934), 'Silesia' (Onderka 1993), 'Ta Naše Písníčka Česká' (Böhm 1938), 'Troja' (Mikeš 1927), 'Vltava' (Böhm 1936), 'Zlatá Praha' (Böhm 1931), 'Zvolen' (Višňovská 1976).

Pozor ovšem, někdy to může být docela jinak: 'Goldenes Prag' (Berger, Německo, 1966), 'Hohe Tatra' (Roy, Německo, ?), 'Lidice' (Wheateroft, Velká Británie, 1961).

Na závěr pak je jen třeba konstatovat, že popularitu růže nedělá pouze její krása a nenáročnost pěstování, ale také snadno zapamatovatelné, vyslovitelné a krátké originální jméno. Šlechtitel má pochopitelně v principu právo nazvat svůj výpěstek jakkoliv, ale je užitečné si některé věci uvědomit, pokud náhodou budete pojmenovávat svůj výpěstek. Starým růžařům pak jistě promineme nadšení pro svou růži. Např. 'Triomphe de la Terre des Roses' (Guillot 1864). Překládat se tedy názvy odrůd nemají, ale aby to bylo naprosto jasné – triumf země růží.

#### Použitá literatura:

**International Code of Nomenclature for Cultivated Plants**, Toronto 2002

**Zákon č. 219/2003 Sb. a Vyhláška č. 8/2004 Sb.**, kterou se stanoví podrobnosti pro posouzení vhodnosti názvů odrůd pěstovaných rostlin.

Žlebčík, J. (2007): **Názvosloví pěstovaných rostlin**. Přednáška na konferenci Unie botanických zahrad ČR o botanickém systému a evidenci rostlin.

Dr. Jiří Žlebčík



**'Atombombe' (Kordes 1953)**

## Zlatá růže císařovny Marie Anny



V létě se konala na Pražském hradě zajímavá výstava „Poslední korunovaný český král Ferdinand V. Dobrotivý a umění jeho doby“, a to v Královském letohrádku a v Císařské konírně. Ferdinand V. Dobrotivý (1793 – 1875) byl synem rakouského císaře Ferdinanda I. (1768 – 1835) a stal se císařem po otcově smrti jako Ferdinand II., ale jen do abdikace v revolučním roce 1848, kdy předal žezlo svému synovci Františku Josefovi I. (1830 – 1916). Pro Česko je důležitý rok 1836, kdy byl císař Ferdinand I. korunován svatováclavskou korunou na českého krále právě pod jménem Ferdinand V. Po abdikaci však pobýval dále na Pražském hradu se svou manželkou Marií Annou Karolínou Piou Savojskou (1803 – 1884). A právě ji obdaroval papež Řehoř XVI. v roce 1831 Zlatou růží za zbožnost a charitativní činnost.

Zlatá růže byla vystavena v Císařské konírně společně s výběrem uměleckých děl, která Ferdinand V. a jeho manželka získali po dobu jejich pobytu na Pražském hradu. Pokochejte se pohledem na nekvalitní barevný snímek, který jsem na výstavě tajně pořídil a porovnejte ho se snímkem černobílým z publikace, která přináší podrobný popis Zlaté růže.

Sama „císařovna Marie Anna testamentem svým z r. 1874 odkázala pokladu Svatovítskému kytici zlatých růží v překrásném zlatém podstavci, již byla od papeže Řehoře XVI. r. 1831 darem obdržela.“ To je citace z knihy Chrámový poklad u sv. Víta v Praze, jeho dějiny a popis od Dr. Ant. Podlahy a Ed. Šittlera z roku 1903.

Tato publikace obsahuje na straně 267 i detailní popis Zlaté růže, což dovoluje hlubší ocenění tohoto vzácného pražského pokladu:

„Velmi cenným – umělecky i hmotně – votivním darem jest ZLATÁ RŮŽE CÍSAŘOVNY MARIE ANNY\* (č. nyn. inv. 237) z roku 1831. – Viz Tab. 59 (zde na 2. straně obalu). Jest to kytice z dvacíti růžových větvic s listy i květy ze zlata stříhanými i tepanými, zatčená v krásné empirové zlaté váse na zlatém podstavci. Výška celku měří úhrnem 92 cm. Vása jest 20,5 cm vysoká, štíhlá, oválná, se dvěma uchy. Plášť její jest jemně kanelován. Spodek číše obklopen jest kalichem štíhlých, cípatých listů. Pod uchy nasazeny jsou – po každé straně jedna – překrásně ciselované dětské hlavičky, od nichž volně splývají dva stříhané pletence. Napřed i vzadu přinýtován jest ještě i štítek se znakem papežským. Podstavec vysoký 25 cm, má podobu válce kolmo na osmihranné desce postaveného a čtyřmi lvími tlapami podloženého. Oba konce jeho jsou obložena vavřínovým pletencem a prohnutou římsou; na její ploše vytepána jest řada cípatých listů vztyčených. Plášť válce jest v dolejší polovině hustě žlábkován. Ve svrchní části obklopuje ho vodorovná páska, do které vytepán jest velmi jemně stylisovaný stáčený vlýsek. K pásce té přidány jsou dvě lví masky, od nichž opět (jako na váse) dva stříhané pletence splývají. (viz. 2. str. obalu) Vása i podstavec zhotoveny jsou ze zlatého plechu. Jednotlivé části namontovány jsou na vnitřní dřevěné kostře, celek pak připevněn jest ke čtvercové desce z červeného leštěného

mramoru. Na osmibokém podkladu nad hlavními spárami vyryt jest dedikační nápis: MARIAE ANNAE PIAE REG VICT AMAD F FERDINANDI KAROLI REGIS HVNGARIAE VONJVGI AVGVSTAE AN DCCCCXXI. Velmi jemné a výborně provedené dílo zhotoveno bylo v dílnách papežských, patrně v Římě. Shledali jsme na něm punce: italský (koňská hlava k levu hledící) a papežský (tiara).

Máme tedy v Česku dvě Zlaté růže papežské, v katedrále sv. Víta v Praze a v bazilice sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě –viz Zpravodaj č. 92.

\*) V neděli „LAETAR“, tj. čtvrtou v postě světí sv. Otec v Římě růží ze zlata vytepanou. Když prodlením let počet těchto růží vzroste, daruje papež kytici z růží těch sestavenou jako veliké vyznamenání některé vynikající panovnici.

*J. Thomas*



*Císařský pár - Marie Anna Karolína Pia Savojská (1803 – 1884) a Ferdinand V. Dobrotivý (1793 – 1875), Antonín Einsle, 1842, olej na plátně*

Mgr. Miroslava Dostálová, členka výboru Rosa klubu ČR, mne na VČS 5. 3. 2012 požádala, aby v nejbližším následujícím Zpravodaji byly otištěny její výhrady k mému nepřesnému shrnutí diskuze a k diskuzi o Kalinkinově metodě vypěstování podnoží a jejich očkování. Rád vyhovuji, protože právě jen diskuzí se dají rozpory objasnit a najít řešení.

jt

## Výhrady k zápisu

ve Zprávě o průběhu výroční členské schůze Rosa klubu ČR SZO ČZS, konané dne 5. března 2011 v Praze a otištěné ve Zpravodaji č. 100

Ve třetím odstavci této zprávy je poněkud zkreslená informace o obsahu mého diskusního příspěvku a proto považuji za nutné se k tomu vyjádřit.

Panelové diskuse jsem uvedla jako jednu z forem výměny zkušeností, ale především při výroční členské schůzi. Ve Zpravodaji by se daly uplatnit pouze při účasti aktivních členů-čtenářů. Výtahy z literatury byly navrženy jenom jako úvod k těmto diskusím. Jinak jsem zásadně pro individuální studium odborné literatury v plném rozsahu, žádné povrchní informace! Jsme přece SZO ČZS a proto bychom měli znát o různých maximum.

Rozbory půdy jsem nepropagovala ani na výroční členské schůzi, ani nikde jinde. Nejen, že jsou velmi drahé, ani nesplňují účel. V okamžiku, kdy dostanete z laboratoře objednaný rozbor, skutečnost je už úplně jiná: přívalový déšť mezitím vyplavil živiny do spodních vrstev půdy, část jich odebraly rostliny.

Stejně tak se během vegetačního období mění i pH půdy. To si ale snadno zjistíme pomocí octa, nebo přesněji lakmusovým papírkem.

Pokud budeme půdu obohacovat organickou hmotou – nejlépe v podobě kompostu, pravidelně a ve správných termínech přihnojovat, včetně stopových prvků, budeme úspěšně pěstitelé i bez rozborů půdy.

Závěrem chci vnést jasno do poslední věty onoho třetího odstavce: výhrady jsem měla nikoliv k článku o Kalinkinově metodě, ale k „Doplňku k článku z Ukrajiny“, který byl otištěn hned za ní ve Zpravodaji č. 98, tím spíš, že při přepisování došlo k mnoha chybám, se kterými byla vytištěna. Proto jsem se snažila vše uvést na pravou míru, jak na výroční členské schůzi, tak ve Zpravodaji č. 98 a následně v č. 100, abych vysvětlila, jak metoda funguje.

M. Dostálová



## Na výstavě růží u Bratislavy



V roce 2012 proběhla výstava pořádaná Rosa Klubom Slovakia, jež sdružuje Slovensku ružiarisku spoločnosť Pridunajsko – Rovinka, Ružiarisku spoločnosť M. H. Chotkovej - kaštiel Dolná Krupá a Rosa Klub Zvolen, již ve dnech 26. a 27. května. Výstava se konala v Rovinke pri Bratislave na Hlavnej ulici v Dome kultúry. Při cestě z hlavního autobusového nádraží v Bratislavě (Mlynské nivy) bylo potřeba vystoupit na zastávce Rovinka, OcÚ; což je obecný úrad. Zastávka autobusu je hned vedle Domu kultúry, kde byly výstavě určeny značně velké prostory v prvním poschodí.

Slavnostní zahájení v sobotu 26. května v 13.30 obstaralo vystoupení šesti mažoretek z Bratislavy. Následovalo uvítání starosty obce a projev hlavního organizátora předsedy Rosa Klubu Slovakia Ing. Františka Glváče, který zdůraznil, že výstava výrazně napomáhá rozšiřování růží do zahrad a protože je již devátá, stává se tradicí. Význačnými osobnostmi na výstavě byli Ing. Vladimír Ježovič z rozária Borová Hora ve Zvoleni, šlechtitel Silvester Györy z Dumajské Stredy, Mgr. Alena Krátká z Dolní Krupé, obdivovatel růží Marian Szoltys z polského Lublina. Krátký pozdrav pronesl známý ovocnářský odborník Prof. Ing. Ivan Hričovský, jež srovnával aristokratické postavení jabloně mezi ovocem a růže mezi květinami. RNDr. Jiří Žlebčík pozdravil shromážděné jménem Rosa Klubu ČR a jménem jeho předsedy RNDr. Josefa Thomase. Dále poděkoval za slovenskou zdravici zaslanou na naši výroční schůzi roku 2012. Ocenil nezištnou a obětavou práci organizátorů výstavy, uvedl velké ztráty na růžích po únorové zimě v Čechách.

Následovala prohlídka výstavy a upozornění organizátorů na nejzajímavější odrůdy. Šlo zejména o kolekci asi 50 růží miniaturních, mezi nimiž převládaly nové odrůdy z Dunajské Stredy; dále o některé novinky šlechtitele Glváče. Podstatnou část expozice tvořily růže místních pěstitelů a aranžmá bez udání odrůdy. V přísáli byly zdařilé dětské kresby květů růží. Na výstavě v debatujících skupinkách bylo možno slyšet slovenštinu, maďarštinu, polštinu, češtinu. Výstava splnila očekávání a byla vhodným místem pro setkání lidí, kteří propadli růžím na celý život.

RNDr. Jiří Žlebčík



zleva: Silvester Györy a Ing. Vladimír Ježovič

## Růže v Krakově a Košicích jsou docela jiné



Botanické zahrady odrůdami okrasných rostlin zpravidla neoplývají, spíše se zaměřují na kompletní sbírek původních v přírodě divoce rostoucích druhů rostlin. Pokud jde o univerzitní botanické zahrady, platí toto pravidlo v míře zvýšené. Botanická zahrada Univerzity Jagellonské v Krakově je, pokud se jedná o růže, čestnou výjimkou.

Dopravu zvládnou i nemotoristé. Z Prahy přímo do Krakova jezdí noční rychlík každý den a také se v noci vrací. Z konečné stanice Kraków glówny to je k botanické zahradě (ogród botaniczny) až neuvěřitelně blízko – asi kilometr. Jen je potřeba se z nádraží v Krakově vydat na jih a podjezdem pod kolejemi na ulici Lubicz, po které jdete na východ. Z ní na druhé křižovatce odbočíte napravo do ulice Botaniczna. Tato pak ústí do ulice Mikolaja Kopernika, kde na čísle 27 je náš cíl. Nenechte se odradit neuspořádanými poměry u vchodu; ledacos se přestavuje. Zahrada je otevřena v létě od 9 do 19 hodin (skleníky od 10 do 18, v pátek jsou zcela zavřené), plně vstupné činilo v roce 2012 6 zlotých (asi 36 Kč). Poloviční slevu pro důchodce lze získat bez jakéhokoliv prokazování věku.

Stará botanická zahrada se rozprostírá na ploše 9,6 ha. Může se chlubit velkým a vysokým palmovým skleníkem s horní plošinou pro návštěvníky, cennou sbírkou 300 druhů cykasů a 500 orchidejí. Z vodních rostlin nejvíce upoutá mohutná viktorie královská (*Victoria regia*). Rozsáhlé skleníky umožňují zimování mnoha rostlin ve velkých nádobách, které se v teplém období roku přenášejí ven. Nepřehlédněte panel za pokladnou, kde jsou na mapě také vyznačeny plochy s růžemi. Hlavní tři najdete hned za skleníkem s vodními rostlinami po levé straně.

Na největší ploše v botanické zahradě určené pro růže, jsou velkokvěté a mnohokvěté vysazeny do devíti obdélníkových záhonů. Každý z nich má rozměry asi 7 x 2,5 m; 14 řad po 6 růžích. Záhony jsou mezi sebou odděleny travnatými cestičkami. Na jedné straně je plocha doplněna kolmo na obdélníky čtyřmi řadami čajohybridů. Celkem je zde umístěno asi 1000 keřů růží, jinde na zahradě dalších 500. Ty jsou v okolí popsané největší plochy, ale i u altánku, na svahu u plotu, mezi trvalkami. Zvláštní pozornost návštěvníků přitahují růže v otvorech plochy jinak zaplněné stříhaným zimostrázem. Jde o výsadbu sice efektní, ale růže musí tvrdě bojovat o světlo a údržba se k nim dostává pracně.

Růže na celé krakovské botanické zahradě jsou pečlivě plety a okopávány. Dá se říci, že celkové zimní ztráty, po předešlé kruté zimě nepřesáhly 10%. Nejvíce pomrzly růže pnoucí. Anglické růže zastupovalo jen několik odrůd (např. 'Graham Thomas', 'William Shakespeare 2000'), ale i ty byly ve velmi špatném stavu a prakticky nekvetoucí. S postřiky proti chorobám se to asi nepřehání; již koncem června se povážlivě šířila černá skvrnitost.

Naprostá většina růží (i na obtížně přístupných místech) měla popisky. Popisy jsou velmi podrobné a výrazné, zahrnují dokonce i rodiče odrůdy. Někdy ovšem jsou jmenovky nejednoznačně umístěné. Několik omylů se nedalo přehlédnout. Například všeobecně známá růže 'Westerland' (oranžová sadovka) je na jednom místě označena správně, ale jinde se pod tímto jménem skrývá světle růžový čajohybrid. Šlechtitel Pedro Dot nebyl Portugalec, ale Španěl. Floribundy nebo dokonce polyantky nepočítáme mezi růže velkokvěté.

V botanické zahradě jsem zaregistroval 177 odrůd růží; něco málo pravděpodobně mi uniklo. Původních botanických druhů je asi 15 (např. i *Rosa micrantha*, *R. prattii*, *R. rugosa* var. *kamtschatica*, *R. sempervirens*, *R. virginiana*). Skupiny růží jsou zastoupeny všechny; chybí jen více mohutných sadovek. Záležitostí, již je zdejší botanická zahrada unikátní a kterou je třeba vidět, jsou pohromadě vysazené původní polské odrůdy:

‘Alicja’ (Byczkowski 1984), polyantahybrid, světle růžová až růžová, květ 6 cm, výška 80 cm

‘Frederyk Chopin’ (Zyla 1980), syn. ‘Chopin’, čajohybrid, bílá až nažloutlá, poupě žlutobílé, květ 10 cm, výška 120 cm, u nás se poměrně často pod tímto názvem pěstuje jiná (oranžová) růže

‘Kutno’ (Wituszynski 1965), polyantka, světle růžová až bílá, květ 5 cm, výška 70 cm

‘Magda’ (Kurowski rok ?), miniaturní, světle červená, květ 4 cm, výška 60 cm

‘Marylka’ (Wituszynski 1966), miniaturní růže až polyantka, světle červená, květ 4 cm, výška 30 cm

‘Mazowsze’ (Grabczewski 1966), čajohybrid, tmavě růžová, květ 10 cm, výška 110 cm

‘Nawojka’ (Byczkowski 1997), syn. Nawoika, čajohybrid, růžově světle červená, poupě oranžové, výška 90 cm

‘Profesor Kownas’ (Zyla 1984), velkokvětá floribunda až čajohybrid, světle oranžově narůžovělá, poupě oranžové, výška 110 cm

‘Venrosa’ (Zyla 1980), sadová růže i čajohybrid, tmavě růžová, poupě červené, květ 13 cm, voní, výška 140 cm

Poznámka: Pokud chybí údaj o průměru květu, nebylo jej možno na místě změřit.



Krakov, cesta k botanické zahradě



‘Frederyk Chopin’ (Zyla 1980)



‘Profesor Kownas’ (Zyla 1984)



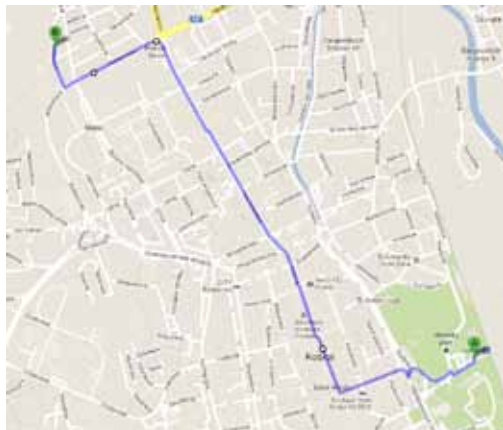
*Růže v botanické zahradě v Krakově*

Navštívil jsem hned druhý den další botanickou zahradu a měl tak možnost porovnání. Botanická zahrada Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach má oproti Krakovu nesporné výhody, které mohly být uplatněny. Areál je veliký (30 ha); z hlediska intenzivního zahradničení skoro bych řekl nekonečný. Pravidelné plochy dole ovšem vystřídá park, pak listnatý les a nahoře lesostep. Cesty asfaltové se mění v lesní, travnaté a nakonec zbývá jen sotva patrná pěšina. Plot jsem v horní části zahrady nenašel ani po půlhodině šplhání. Areál tedy rozhodně není tísněn zástavbou, ba zdá se, že obtížně průchozí prostory tvoří jeho přirozenou hranici. Další výhodou v porovnání s Krakovem je teplejší klima, navíc znásobené jižní expozicí.

Botanická zahrada v Košicích je dobře ukrytá. Při studování po městě vyvěšených map ji nikde nenajdete. Jméno Botanická zahrada nese konečná tramvajové linky č. 7 a projíždí zde tři autobusové linky. Tyto spoje však nejedou od hlavního nádraží, proto se v případě návštěvy připravte na nejméně hodinový orientační pochod městem. S označením ulic a se semaforem to přitom v Košicích rozhodně nepřehání. Doporučuju postupovat z vlakového i hned vedle ležícího autobusového nádraží kolmo přes park na západ až narazíte na širokou (přímo promenádní) ulici Hlavná. Po ní se vydejte na sever. Ulici Hlavná čásem ve stejném směru vystřídá ulice Komenského. Na velké křižovatce s paneláky odbočíte vlevo do ulice Watsonovy, jež je ovšem označena až na další křižovatce. Asi za pět minut narazíte na konečnou tramvaje č. 7. Naproti začíná ulice Mánesova. Jsme na místě; na čísle 23. Dost detailní popis cesty městem byl opravdu nutný, protože průměrný domorodec nemá o existenci botanické zahrady žádnou povědomost a sám vchod dělá dojem obyčejného velkého domu. Ovšem je zde u něj několik růží ('Dortmund', 'Westerland'). Zvláštností botanické zahrady v Košicích je mimo obvyklého vstupného povinnost poplatku za jakékoliv focení; tedy i nekomerčního a i na venkovních plochách. Samolepku prokazující uhrazení částky nutno nosit na oblečení, což dost dobře nejde, protože stále padá.

Botanická zahrada je zaměřena ekologicky. Zahradní rostliny zastupují letničky, jirňky a lilie. Je s podivem, že návštěvnický přitažlivou stálezetoucí expozici lze udělat docela bez růží. Je s podivem ještě větším, že lze botanickou zahradu provozovat bez popisů u rostlin. Několik jsem jich po velkém hledání tedy nakonec našel, ale byly malé a nečitelné. Na venkovních plochách byla pozoruhodně postříkované schody s vodními rostlinami v nádobách a navazující velmi dlouhý vydlážděný potůček. To, co lidi nejspíše do botanické zahrady přitahuje, jsou jistě skleníky. Poletovaly v nich právě desítky motýlů (škoda, že o tom není ve městě plakát). Dětem slouží mini ZOO s ovci, kozami, králíky i slepicemi. Zahrada by jistě mohla více pěstovat teplomilné rostliny. Pěkně narostlá je zde stálezelená magnolie velkokvětá (*Magnolia grandiflora*); dále tu roste albizie (*Albizia julibrissin*), aukuba japonská (*Aucuba japonica*) a kiwi (*Actinidia chinensis*). Leč, zpět k růžím. Asi deset jich bojuje s hustým porostem kroví u skleníku. Jsou to třeba 'Sympathie', 'Super Star', *Rosa villosa*.

Co dodat z hlediska mé cesty za růžemi do Košic? I negativní zjištění je zjištění. Šetření na místě muselo být provedeno.



Košice, cesta k botanické zahradě

RNDr. Jiří Žlebčík



Růže v botanické zahradě v Košicích

## Výsledky shromáždění členů WFRS, listopad 2012



World Rose News 23, prosinec 2012 nese nadpis „Účastníci prohlásili celosvětové setkání WFRS v Sandtonu v Jižní Africe za mimořádně úspěšné“.



Byli uvítáni prezidentkou WFRS Sheenagh Harrisovou, která byla dříve dlouho předsedkyní všech jihoafrických růžařských společností a navštívila téměř polovinu ze všech 39 členských společností WFRS, je tedy velmi známou a obeznámenou růžařkou. Počet účastníků 340 nebyl rekordní, ale velmi vysoký, zejména z Austrálie a USA.

V Jižní Africe se růžím daří a pěstování růží má dlouholetou tradici a velmi vysokou úroveň. O tom svědčí i to, že se tam konalo již druhé setkání. První se konalo v roce 1979 pod názvem ROSAFARI v Pretorii, tehdy byl prezidentem WFRS taky Jihoafričan Barney Ziady. Tým Sheenagh Harrisové tedy měl už zkušenosti a snažil se, aby druhé setkání nezklamalo. Součástí výstavy růží byly i panely s fotografiemi připomínajícími všech 16 předchozích setkání. Exkurze do Růžové farmy Ludvíka Taschera, největší jihoafrické růžové školky s milionem pěstovaných keřů v plném květu byla jistě zážitkem. Zájezd do Pretorie umožnil projít se alejí bílé a modře kvetoucích jacarand a prohlédnout si starobylá pretoriánská sídla a chrámy.



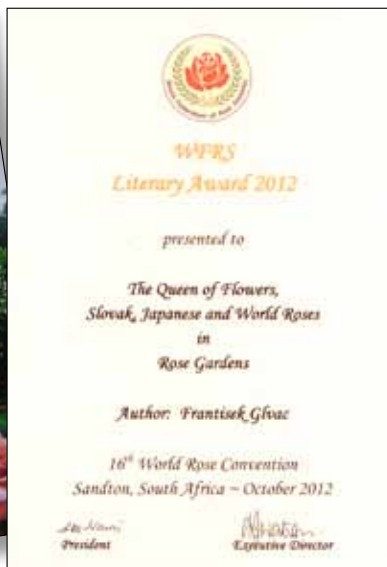
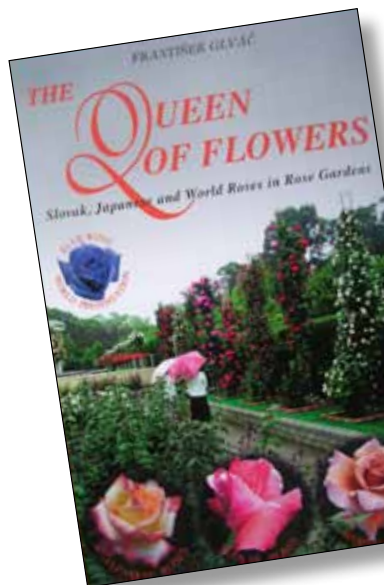
Oficiální zahájení WFRD Setkání se konalo v konferenčním prostoru firmy Vodacom, kde každému účastníkovi byl zapůjčen notebook, aby mohl sledovat zdravici baronesy Lily de Gerlach de Gomery, čestné prezidentky WFRS z Belgie, neboť se ze zdravotních důvodů Rosaafriky nemohla zúčastnit. Firma Vodacom má u paláce velkou zahradu plnou růží, kde rozpoutala se živá diskuze se zahradníky-zaměstnanci. Z Bloemfontain se letělo do Kapského Města, kde po prohlídce zajímavých partií bylo navštíveno několik soukromých zahrad, většinou s drobným občerstvením a nakonec s ochutnávkou vín. Nebylo ovšem možné vynechat návštěvu Botanické zahrady Kirstenbosch s nejlepší kolekcí proteí v nejlepším květenství.



V programu byla i návštěva Kolébky lidstva – místa nálezu kostry Australopithecus Africanus v roce 1947 v Maropengu a po přednáškovém bloku (nejvíce by mne lákala přednáška Yuki Mikinagi o vyobrazeních růží ve starých čínských a japonských knihách a jejich interpretace v současné floře) návštěva dalších soukromých zahrad.

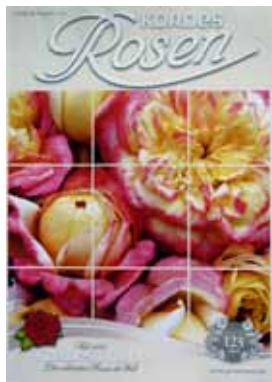
Je těžké vše popsat, daleko lepší bude stáhnout si WRN 23 na stránkách WFRS [www.worldrose.org](http://www.worldrose.org) a prohlédnout si spoustu dobře popsaných fotografií.

jt



Na setkání byla vyznamenána kniha Queen of Flowers Ing. Františka Glváče, předsedy Rosa klubu Slovakia, který se setkání zúčastnil- viz recenzi v části Knihy.

## Jubilejní katalog firmy Kordes

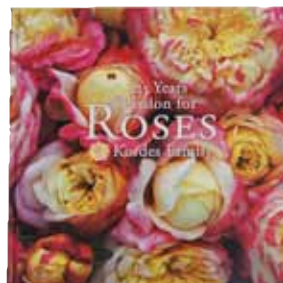


Ano, firma KORDES slaví letos 125. výročí založení, jak jinak, než novou růží 'Kordes' Jubilee® (pozn. ta uvozovka za jménem Kordes není chyba tisku, v němčině se tak označuje přivlastňovací zájmeno, tedy Kordesovo jubileum, česky bychom asi řekli Jubileum Kordesů), vydáním jubilejního katalogu (144 stran) a vydáním knihy 'Kordes – 125 years Passion for Roses'. A trvalá dobrá kvalita kordesovek si takovou oslavu zaslouží.

Jubilejní katalog je další ukázka promyšleného marketingu (dříve by se řeklo promyšlené reklamy) - nádherná výprava, křídový papír, kvalitní barevné fotografie, komplexní služby zákazníkům, doplňkový sortiment, ale i stručný a jasný slovní doprovod. Důležitá je též odborná kvalita informací. Typicky marketingové je taky vymyšlení skupinových označení jako Pohádkové růže, Ele-

gantní růže (Eleganza), Parfémové růže (Parfuma), Romantické dálniční růže (Romantic Roadrunners), nebo slovní hříčka Re Kord-Rosen. Smysl skupiny RIGO Rosen mi nebyl jasný už několik let, tak jsem se optal u Kordesů – má to připomenout slovo rigorózní, zde ve smyslu velmi vysoké odolnosti olistění vůči plísňovým chorobám, jako výsledek, jako rigorózní cíl šlechtitelského úsilí – tedy další slovní hříčka. Významné jsou i dobročinné akce, např. růže s názvem 'Rose der Hoffnung' pro podporu léčby rakovin v dětském věku. Pro českého zákazníka nesmí chybět česká čtyřstránková příloha s fotografií křtu růže 'Marie Rottrová' za účasti Kordesů ze čtvrté generace. Nedá mi to, abych nezalitoval osud našich Böhků, kteří by klidně mohli mít stejné výročí, nebýt těch několika osudových ran, a že Jan Böhk jun. byl nějakým mistrem „marketingu“.

*J. Thomas*



**125 Years Passion for Roses – Kordes Family** (125 let vášně pro růže – Rodina Kordesů), 104 str., 247 fotografií, formát 23x24 cm, vydáno vlastním nákladem, 2011.

Možná je vášně pro pozitivní překlad anglického passion přepjaté, ale určitě výstižnější než náruživost, záliba, touha, má-li vystihnout úspěch čtyř generací rodu Kordesů v šlechtění růží. Šlechtění růží je umění být s racionálním jádrem a na rodině Kordesů je vidět, že dědění takového nadání může přinést ovoce, pokud je doplněné obchodní zdatností. Kordesovi nejsou

jediný rod šlechtitelů, který tuto praxi využívá, jsou tu Meilandové, McGredyové, Harknessové a další, ale zdá se, že vítězí. U nás je nutno vzpomenout na rod Böhků, zda by ve srovnatelných politických a ekonomických, ale i genových podmínkách mohli Kordesům konkurovat.

Říjen 1887 je startovním bodem Wilhelma Kordese I. jako zahradníka a školkaře v Elmshornu v Holštýnsku, jako syn námořníka, nikoliv zahradníka. Zkušenost získal jako učeďník od mistrů v oboru tehdejší doby, např. ve školce Christiana Schultheise, která rovněž dosud existuje. Ob-



rázek Kordesova podniku z roku kolem 1900 ukazuje na prosperující podnik s čtyřmi skleníky a několika pracovníky. V této rodinné sáze je velmi výrazně poukázáno na zásluhy zaměstnaneckého týmu a dokumentováno fotografiemi. K úspěchu rodu přispělo zřejmě významně, že se oba dva synové zakladatele, Wilhelm II. i Hermann věnovali růžím a vznikl rozvětvený rod vlastníků podniku známého pod jménem W. Kordes' Söhne Rosen (Růže synů W. Kordes), a na zachycení rozlohy podniku je zapotřebí leteckého snímku, nebo spíše snímku z družice, pokud by měl zachytit i plantáže a skleníky na řezané růže v Keni. Publikace představuje pochoptitelně i slavné výpěstky z posledních let. Sláva Kordesových růží lákala k návštěvě slavné osobnosti a k navazování přátelských vztahů s některými, což je doloženo fotografiemi i názvy růží. 15 stran publikace je věnováno šlechtěním růží, přičemž Kordesovi nemusí mít obavy, že prozrazují své know-how. Úspěch závisí na těžko napodobitelném rozsahu křížení, na pěstitelském zázemí a pak na nepopsatelné intuici při likvidaci málo nadějných semenáčků a naopak pro nelikvidaci těch nadějných a v trpělivosti dočkat se výsledků brutální selekce. Vedení šlechtitelské knihy, dříve ručně psané, dnes v počítači, je nutné, ale spíše rozhoduje vizuální paměť a intuitivní rozhodování o osudu semenáčků. Velmi zajímavý a unikátní je na dvoustraně rodokmen jubilejní růže 'Kordes' Jubilee®' až do dvanáctého kolene k růžím z let 1929, ale lze z něho vyčíst, že výsledná růže musí být taková, jaká je, že by nemohla být jiná? To věru nelze. Rodinná sága končí na zadní straně hrdým citátem Ilse Kordesové: „Nepotřebujeme vavříny, když máme své růže“.

Blahopřejme Kordesům k tomuto úspěchu a kochejme se jejich růžemi na našich zahrádkách! Publikaci poskytla Rosa klubu ČR zdarma Ing. Prouzová, oficiální zástupce firmy v ČR, zájemci si ji mohou na vyžádání vypůjčit.

*J. Thomas*



**Růže v moderní zahradě, Jiří Žlebčík, Grada Publishing, 1997, 116 stran, formát A5, jen 4 nečíslované strany s 24 barevnými fotografiemi růží, jinak černobílé kresby a fotografie.**

Brožura vyšla v edici Česká zahrada s číslem 4, dodnes vyšlo v této edici již 106 titulů, což svědčí o kvalitě výběru autorů i témat. To platí plně i o publikaci Růže v moderní zahradě i jejím autorovi. Varuje v úvodu: Zahraniční knihy jistě uspokojí po estetické stránce, ale nerespektují naše klimatické poměry a příliš často obsahují řadu omylů vzniklých neodborným překladem. Brožura pojednává čtivým slohem o všech obecných stránkách růže – historie její oblíbenosti, členění a využití růží, vysazování a ošetřování, kalendář základních prací a nezbytný rejstřík – uvádí ale i popisy růží našich šlechtitelů i adresy růžových školek. Knižička je bohužel už rozebraná, získal jsem ji v antikvariátu a určitě by si zasloužila reedici. Je mi líto, že jsem ji v roce 1997 nezachytil a nedoporučil k zakoupení.

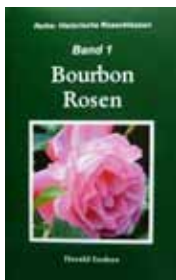
**60. Internationaler Rosenneuheiten-Wettbewerb Baden-Baden 2012**, vydalo Stadt Baden-Baden, Gartenamt, 22 stran.

Krásně vypravená brožura obsahuje všechna data o slavnostním 60. ročníku soutěže: soupis 20 členů stálé hodnotící komise, asi 70 členů mezinárodní jury z 20 zemí světa (např. i 4 z Číny), 42 hodnotitelů z Německa a zastoupení osmi médií. Ti všichni byli hosty města na oběd i večerní raut. Posudte – je to pro město ztráta nebo zisk? I když započítáte náklady na celoroční údržbu velkého soutěžního rozária se 133 přihlášenými soutěžními růžemi (31 Th, 50 Fl., 4 mini, 14 půdopokr., 19 sadovky, 15 pn.), na 21 cen pro vítězné růže, na výstavu růží a co vím já ještě? Úctyhodná akce města Baden-Baden.



**Vino je poezii v láhvi aneb o víně a vinařích**, 80 stran, formát A5, brožované, vydal ČZS u příležitosti Celostátní výstavy vín ČZS s mezinárodní účastí ve Vracově, s podporou MZe, hejtmána Jihočeského kraje a Vinařského fondu, 2012

Brožura obsahuje 21 příspěvků o vinařství nejen v místě výstavy, o slováckém folkloru, ale i Sbírkou přísloví o víně, stať o Evropském řádu rytířů vína, který v ČR zastoupen Komturátem Morava se sídlem na zámku v Mikulově, má 50 členů a je u MV ČR evidován jako o.s. a stať o Patronech a bozích vína a vinařů – u nás sv. Urban, sv. Vincenc, sv. Vavřinec, všechny tři stať z pera Romana Dondy z ústředí ČZS. Zdařilá publikace, je k zapůjčení v každé ZO ČZS.



**Bourbon Rosen**, Historische Rosenklassen, Band 1, autor **Harald Enders**, Fitzbecker Verlag, 2005, 374 stran

Hlavní částí této knihy je soupis 975 bourbonek (shodou okolností je tou 975. 'Zigeunerblut' od Geschwinda) s popisem a odkazy na primární literaturu. Předřazeno je 44 stran úvodu a pojednání k bourbonkám a na konci 40 stran doplňků, rejstříků a soupisu literatury. Je to úctyhodné dílo amatérského badatele v oboru starých růží, které v podstatě představuje překlad výsledků amerického badatele Brenta C. Dickersona (viz heslo na googlu), který zpracoval a přeložil do angličtiny podklady ve francouzštině ke všem starým růžím. Jeho kniha **Old Roses: The Master List** (poslední z osmi zcela vyprodaných knih o starých růžích, chystají se ale reedice) obsahuje soupis 23 355 popisů starých růží s odkazy na prověřené zdroje. Pro koho je angličtina přijatelnější, tak má šanci, kdežto Francouzi k takovému kompletnímu zpracování zatím nepřikročili (nebo o tom jen nevíme).

**Růže ve veřejné zeleni – Charakteristika růží podle místa výsadby, Joop Alkemade et al.** (překladatel neuveden), vydal Plant Publicity Holland, Boskoop, 23 stran, formát A4, 1999

Je to taky „stará“ věc, kterou jsem dostal na Konferenci Růže – královna květin, kterou pořádala Společnost pro krajinu xxx, dá se tedy u nich sehnat. Je určena pro krajinářské architekty, ale vyniká textovou i grafickou úpravou. Přitom veřejnou výsadbou nemusí jen dálnice a parky, může to být i mez v obci, živý plot mezi parcelami, hustý, neprostupný, s potravou pro ptactvo a možností hnízdění. Uvádí asi 70 odrůd s doporučeným způsobem použití



**Zpravodaje Hortiklubu a Zpravodaje pěstitelů lilií** dostává Rosa klub výměnou za Zpravodaje Rosa klubu. Oba Zpravodaje vždy přinášejí zajímavé stati. Hortiklub v č. 124 připomíná zakladatele Průhonického parku hraběte Emanuela Silva-Taroucu, sortiment pivoňek a japonských sasaneček. V č. 123 uvádí přímo Novinku pro růže!, což jest sloní trus, zvláště se prý hodí pro růže. Sloní trus si můžete přivést z Vídně, pětilitrový kbelík Elefantenglück za tři a půl eura nebo blíže a draže v Tróji v ZOO 1,5 kg za 70 Kč. Ta přírážka se ale určitě vyplatí, proto

trus dodává též sloní samice GULAB, což víme, znamená Růže. „Liliář“ radí na pokračování novým liliářům, ale připomíná historii aureliánů (trubkovitých lilií) i zkušeným členům. Výtisky obou Zpravodajů je možné si vypůjčit u předsedy.



jt



**Trvalkové výsadby s vyšším stupněm autoregulace a extenzivní údržbou** Ing. Adam Baroš a Ing. Jiří Martínek Ph.D., 84 stran, vydal Vukoz v.v.i. 2012 jako certifikovanou metodickou příručku. Publikace je zaměřena na výsadby na slunných, chudých a vysychavých místech, která se jinak obtížně osazují. Podmínkou úspěchu je výběr vhodných rostlin a zamulčování štěrkem. Kniha obsahuje návrhy a množství fotografií společenstev rostlin, která zajistí atraktivitu záhonu po celý rok. Výborná knižička pro ty, kteří chtějí pěstovat trvalky s minimem námahy.

vm

## Za Doc. Ing. Bohumilem Jašou, CSc. – zakladatelem Rosa klubu



Na jaře letošního roku dokončil svoji pozemskou pouť dlouhole-  
tý předseda Rosa klubu ČR pan docent Bohumil Jaša. Opustil  
nás v tichosti a jen v okruhu své nejbližší rodiny. Zaslouží si  
však, abychom o jeho skonu uvědomili i širokou odbor-  
nou a růžařskou veřejnost.

Pan Jaša se narodil v roce 1925 v Dukovanech. Tenkrát  
se jednalo o malé polozapomenuté městečko s jed-  
ním zámekem a on se v jeho zámeckém zahradnic-  
tví se vyučil zahradníkem. Po vyučení a krátké praxi  
v několika podnicích se zapsal ke studiu na zahrad-  
nické škole v Bohunicích u Brna. Tady studoval v le-  
tech 1942 až 1944. Byla to léta válečná, a tak byla  
také velmi nebezpečná. Nicméně školu ukončil slo-  
žením mistrovských zkoušek a tím dosáhl v oboru  
toho nejvyššího možného vzdělání, jaké bylo v té době  
v oboru možné získat. Po válce, kdy byla obnovena vý-  
uka i na vysokých školách, vystudoval Vysokou školu ze-  
mědělskou v Brně. A tato škola se mu již stala osudem, pro-  
tože na ní zůstal jako učitel až do svého odchodu do důchodu.

Celý svůj zahradnický život inklinoval ke květinám a jeho profese učitele na vysoké škole mu  
umožnila nacházet vhodné formy, jak si tuto svoji zálibu naplnit. Učitelství ho navíc přímo  
předurčovalo k práci v odborných společenstvech. Byl členem Českého zahrádkářského svazu,  
a to na úrovni vedení svazu, dále zde byla pamětníkům známá VTS (pro ty, kteří ji nepamatu-  
jí, Vědecko technická společnost) a na krajských úrovních i velmi agilní KORT. Tam všude byl  
doc. Jaša činný.

Na Vysoké škole zemědělské se sešel s řadou svých kolegů, se kterými se pak spolupodílel  
na pěkné řádce knih. Kromě knih za ním zůstává ale ještě větší kus práce na poli žurnalistic-  
kém. Počet článků, které publikoval, snad ani nelze spočítat. Psal snad do všech periodik, kte-  
rá mají něco společného se zahradnictvím. Také byl šéfredaktorem časopisu Rosa Klubu a byl  
i členem redakčních rad několika dalších časopisů.

Ať již byla jeho činnost publikační jakkoliv bohatá, ještě větší byla jeho činnost organizační.  
Byl všude, kde se něco dělo. Po mnoho desetiletí byl členem republikové rady Českého za-  
hrádkářského svazu, po roce 1989, kdy vznikla odborná profesní sdružení, byl i jejich čle-  
nem. Nejzajímavější je jeho více než třicetileté předsednictví Rosa klubu. Z pozice předsedy  
zařizoval vše, co s touto funkcí souviselo. Schůze, výlety, exkurze, soutěžní rozárium v Hradci  
Králové, expozice růží na Flórách v Olomouci. Pan docent Jaša se spolupodílel již na prvních  
floristických akcích, které v šedesátých letech uspořádala brněnská skupina floristů, kterou  
tvořili především učitelé střední vazačské a aranžérské školy. Ta působila při tehdejší Střední

zemědělské technické škole oboru zahradnického v Brně-Bohunicích. Doba tenkrát takřikajíc uzrála, a tak se v téže době začala v Děčíně pořádat floristická soutěž Děčínská kotva. Pan Jaša byl opět u toho, tentokrát jako dlouholetý předseda hodnotící poroty.

Vedle činnosti v Rosa klubu je dobré tedy připomenout jeho práci v jiných oblastech, které mohou být čtenářům méně známé. V první řadě je to jeho práce ve Svazu květinářů a floristů. Tento svaz vznikl sice až po roce 1989, ale jeho předchůdci zde fungovali v různých podobách již dříve. Když po roce 1989 vznikala odborná společnost, byl zde opět. Nejprve v sekci květinářů v rámci Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu, později pracoval v rámci Svazu květinářů a floristů. To již byl v důchodu a mohl se věnovat této společenské práci naplno. Organizoval různé semináře, pořádal zájezdy.

Jeho fyzický stav se ale postupně horšil. To ale docent Jaša kompenzoval neutuchající prací duševní. Jako svůj poslední počín napsal knihu **Encyklopedie růží**, kterou v roce 2008 vydalo nakladatelství Computer Press. Ještě 2 roky před tím inicioval vznik Národní genetické banky růží v Rajhradě u Brna a to v návaznosti na celosvětovou akci WFRS.

Dnes se s panem docentem loučíme tichou vzpomínkou a poděkováním za vše, co pro nás zahradníky a pro nás růžaře ve svém životě udělal. Žil v době, která byla, jaká byla a rozhodně to nebyla doba jednoduchá ani lehká. Bylo nutné v ní žít a v rámci možností v ní i něco zorganizovat a dokázat. Dokázal mnohé a za to mu patří náš věrly dík.

*Bohumil Zavadil*

*Převzato z časopisu Zahradník č. 8, 2012*

## *Smutná zpráva z Hradce Králové*

### *Odešel šlechtěný člověk – k sobě skromný, ke všem hodný*



Růže právě dokvétaly, když nás navždy opustil člověk, který je tolik miloval. Se zármutkem v srdci oznamujeme všem členům Rosa klubu, že dne 21. října 2012 zemřel pan Jiří Pozník, jeden ze zakladatelů a nadšených propagátorů hradeckého soutěžního rozária. Celý svůj dlouhý život neúnavně obhajoval výstavní postavení královny květin v našich zahradách a parcích, byl aktivním členem výboru Rosa klubu ČR, stál u zrodu soutěžního rozária v Hradci Králové. Pokud mu zdraví dovolovalo, přicházel na všechna naše setkání a vždy byl ochoten předávat své rozsáhlé teoretické znalosti získané samostudiem i praktické zkušenosti zahrádkáře. Jeho úcast na každoročním slavnostním vyhlášení soutěže Zlatá růže města Hradce Králové byla jakýmsi posvěcením celé akce, neboť symbolizovala návaznost na tradici. Mnozí znáte jeho jméno díky zajímavým a odborně fundovaným článkům ve Zpravodaji. A my, kteří jsme se s ním setkávali osobně, na něj budeme vzpomínat především jako na člověka, kterého bylo radost potkat třeba jen na chvíli. Vždy se zeptal nejen na vaši zahrádku, ale i na vaše zdraví a rodinu. Také on své nejbližší velice miloval a byl jim celoživotní oporou. Snažil se je uchránit trápením, a dokud to bylo možné, bojoval statečně sám se zákeřnou nemocí. Dožil se požehnaného věku 89 let a všechny ty roky bohatě naplnil poznáním, přátelstvím a láskou.

V životě přicházejí chvíle, kdy se nám nedostává slov. Náhle nevíme, jak popsat stav své mysli, jak vyjádřit city, které naplňují naše srdce. Oněmělí zůstáváme stát v okamžicích závratného štěstí, ale stejně nepřípravené nás mnohdy zastihne zármutek - jen slzy vytrysknou... A slzy v lidské tváři jsou jako krůpěje rosy na růžích ve chvíli, kdy slunce zapadá a krajina se zvolna noří do úlevné tmy. Když se nám nedostává slov, promlouvají za nás květiny. Také



v den pohřbu držel každý z nás v ruce kytičku, někteří našli ještě i posledních pár růží na své zahradě – jak symbolické. Opět jsme se sešli v Kuklenách, ale tentokrát to nebylo radostné setkání. Přišli jsme se rozloučit s jedním z nás. Na stuze smutečního věnce darovaného Rosa klubem zářily z temně zeleného chvojí květy růží, těch posledních, které jsme našemu drahému příteli mohli dát. A nápis na stuze promlouval za nás: *Ať růže vypoví, co cítí naše srdce...*

Na závěr této smutné zprávy bych chtěla poděkovat jménem rodiny zesnulého přítele Jiřího Pozníka za všechna upřímná slova soustrasti, za krásné vzpomínky i fotografie z rozária.

Miroslava Párová

## Gergely Márk



Gergely Márk, největší maďarský šlechtitel růží, vo věku 90 roků, 29. novembra 2012 po dlhej, ťažej chorobe umrel.

Narodil sa 27. 10. 1923 v Sedmohradsku. Po ukončení 4 nižšie triedy gymnázia, študoval v Baji na Strednej záhradnickej škole. V roku 1944 nastúpil na vojenkú službu a odvedli ho na západnú frontu, kde dostal sa do anglickeho zajatia. Zo zajateckého tábora z Dánska sa mu podarilo utiecť a vrátiť sa späť do Maďarska.

Po vrátení do Maďarska začal študovať na Univerzite agrárskych a záhradníckych vied. Počas štúdia nemal žiadne príjmy, preto musel sa živiť ako pomocný robotník. Vo dne na prednáškách, odpoľudnia a večer robil fyzickú prácu, hlavne vykládal vagony.

Počas obdobia na univerzity sa zoznámil s manželkou Ilonou Benedekovou.

Po prebratí diplomu nastúpil do Výskumného ústavu záhradníctva na oddelení okrasných ras-

tlin. Tu dostal úlohu pozbierat všetky odrody ruží nachádzajúce sa v Maďarsku, t.j. cca 1200-1400 taxonov. Neskoršie priviezly zo zahraničia ďalšie odrody, ktoré tvorily základ pre založenia prvého rozária Maďarska v Budatétényi na ploche 6 ha, spolu 2740 cv..

V roku 1959 za pomoci priateľov usporiadal prvú výstavu ruží ktorú navštívilo 4-5 tisíc návštevníkov. Po takom nečakanom úspechu potom každoročne usporiadaly výstavy často s viac ako 30-40 tisíc návštevníkmi.

Pri vedení rozária sa zaoberal aj so šľachtením ruží. V r. 1967 vyšľachtil prvú ružu s názvom **'Budatétényi'**, TH, Z celkového počtu vyšľachtených ruží, viac ako 650 odrôd, do odchodu na dôchodok v rozárii vyšľachtil 125 nových odrôd. Ostatné ruže vyšľachtil v Törökbálinte na svojom pozemku. Okrem ohlásených cv. má niekoľko stoviek nádejných smenáčov, kandidátov na novú odrodu.

Jeho ruže získaly niekoľko cien: V roku 2000 cv. **'Árpád-házi Szent Erzsébet emléke'**, sad. /Pamiatka Svätej Alžbety/ získal zlatý plaket v Ríme. Tu v r. 2005 pol. **'Lippay János emléke'**, bronzovú medailu, V r. 2007 v Gera / Nemecko/ cv. **'Buga'**, **'Kodály Zoltán emléke'** a **'Lippay János emléke'** získaly bronzovú medailu a **'Fáy Aladár emléke'** striebornu medailu.

Márka do poslednej doby moc nepodporovali. Len nedávno začaly zakladat ružové zahrady s Márkovými ružami v Budapešti, Kecskeméte, Bócsu atď. V zahraničí sú jeho ruže rošírené hlavne v Nemecku.

Má veľa krásnych ruží. Ťažko je voľačo vyzdvihnúť. Ja osobne mám rád jeho všetky ruže, ale hlavne jeho miniruže. Ale aj tak sú naj: sadová ružová **'Árpád-házi Szent Erzsébet emléke'**, sadová svetlo oranžová **'Rozália'**, miniatúrne tmavo červené **'Kele'** a **'Muhí'**, miniatúrne ružová **'Titanilla'**, floribunda svetlo fialová **'Lilla'**, čajohybrid oranžovo ružový **'Pozsony'**, čajohybrid svetložltý a ružový **'Promontor'** atď."



'Pozsony'

Priznám sa že Gergely Bátyám je mojim vzorom, ktorému veľa ďakjem! Teraz odišiel, česť jeho pamiatke.

Győry Szilveszter

Dále v roce 2012 odešli Prof. Josef Sieber z Mnichova a Esther Geldenhuys z Jižní Afriky.

Místo básně o růži uvádím tentokrát **píseň o růži**, dokonce celý

## *Zpěvník o růžích*

Textařka těchto písní, paní Alena Valová, s autorem hudby, panem Romanem Strakou, je nabízejí na CD nebo na kazetách, ale objednávku si musíte zařídit sami na adrese:

alena.valova@email.cz.

Samozřejmě je repertoár této dvojice daleko širší a můžete se s ním seznámit na adrese [www.alena-valova.atlasweb.cz](http://www.alena-valova.atlasweb.cz).

### **Kompletní „růžová“ nabídka je zde:**

#### **Polky**

Kde růže rozkvétá  
Růže voňavá  
Růže a štěstí  
Růžová  
Růže pro štěstí  
Růžová polka  
Růže a slzy

#### **Valčíky**

Růže  
Spanilá růže  
Růženka  
Růže za záclonou  
Růžový sad  
Vykvetlá růžička  
Růže růžová

#### **4/4 rytmus**

Růže a kamení  
Kdo má růže rád  
Zvadle růže

Paní Valová se mi svěřila, že moc ráda vzpomíná na pana Josefa Havla, šlechtitele růží z Hlavňova, který jejich písně miloval a odvděčil se jim růžemi. Zná též př. Oldřicha Slováka z Frenštátu, protože bydlí poblíž ve Viganticích u Rožnova. Jejich písně jsou samozřejmě už dávno ve sbírce písní o růžích známého sběratele Miloše Chrásky z Hrádku u Rokycan.

Aby se Vám snáze rozhodovalo, poskytla paní Valová jednu píseň i s notami (tedy poskytla jich více, ale není dost místa na jejich otištění), takže si ji můžete zahrát a zazpívat. Tak s chutí do toho.





## Růže a štěstí

Opus 883 Roman STRAKA

Text : Alena VALOVÁ

Tempo : 120

Rů - že, ta přý štěs - tí no - sí, když ve  
 10 vř - ze za - vo - ní, stej - ně, jak vp - so - lá pí - seň ko - sí v za - hra - dách tryl - kem zaz - vo -  
 19 ní. Ptám se pro - to rů - že bí - lé, kdo - pak ji do té vá - zy dal,  
 28 doz - vím se od růž - íčky, spa - ní - lé, kdo ji pro mně zlá - ky na - tr - hal. (Il. Trio)  
 37  
 45  
 53 TRIO  
 60 Vím, co štěs - tí zna - me - ná, sly - šet  
 67 šťast - ný dět - ský smích, štěs - tí je, když tou - hou zmá - me - ná -  
 74 ví - dám ně - hu vo - čích tvých, štěs - tí je, když kve - tou rů - že  
 81 a člo - věk mů - že ně - ko - mu je dát, lás - ce ce - lé  
 srd - ce o - devz - dat, štěs - tí je, že máš mě rád. FINE

Předseda	Dr. Josef Thomas, Českomalínská 17, 160 00 Praha 6, <a href="mailto:josef.thomas@email.cz">josef.thomas@email.cz</a>
Místopředseda	MUDr. Stanislav Konštacký, Postranní 665, 503 11 Hradec Králové, <a href="mailto:konstackys@seznam.cz">konstackys@seznam.cz</a>
Hospodář	Vladislav Bártík, Novosibřinská 1229, 190 16 Praha 9 - Újezd n. L.
Evidence členů	Ing. Alena Haberhauerová, Štorkánova 2810, 150 00 Praha 5, <a href="mailto:a.haberhauerova@seznam.cz">a.haberhauerova@seznam.cz</a>
Členové výboru	Mgr. Miroslava Dostálová, U Jordánu 258, 503 03 Holohlavy, <a href="mailto:petr.dostal258@seznam.cz">petr.dostal258@seznam.cz</a> RNDr. Václav Koula, Kozelkova 447, 503 51 Chlumeč nad Cidlinou, <a href="mailto:koula@faf.cuni.cz">koula@faf.cuni.cz</a> Ing. Dagmar Maixnerová, FLORA, 771 11 Olomouc, <a href="mailto:trhy@flora-ol.cz">trhy@flora-ol.cz</a> Věra Milerová, Klírova 1923, 148 00 Praha 4, <a href="mailto:vera.milerova@seznam.cz">vera.milerova@seznam.cz</a> Ing. Jiří Pirner, Karla Čapka 572, 500 02 Hradec Králové, <a href="mailto:pirner@faf.cuni.cz">pirner@faf.cuni.cz</a> RNDr. Jiří Žlebčik, 252 43 Průhonice, <a href="mailto:Jiri.Zlebcik@seznam.cz">Jiri.Zlebcik@seznam.cz</a>
Revizní komise	Ing. Eduard Killberger, Na Bajnarce 14, 317 00 Plzeň, <a href="mailto:kinea@seznam.cz">kinea@seznam.cz</a> Radmila Trojanová, Pohledná 248, 155 31 Praha 5 - Lipence
Vedoucí odborů	Praha: Věra Milerová, adresa viz výše Hradec Králové: Mgr. Miroslava Párová, Štefánikova 391, 500 11 Hradec Králové 11, <a href="mailto:MParova@seznam.cz">MParova@seznam.cz</a> Olomouc: Ing. D. Maixnerová, adresa viz výše Plzeň: Ing. Eduard Kilberger, adresa viz výše
Odborný poradce	Zdeněk Kráčmar, Holovousy 46, 508 01 Hořice, tel. 435 691 182 RNDr. Jiří Žlebčik, VÚKOZ Průhonice, <a href="mailto:Jiri.Zlebcik@seznam.cz">Jiri.Zlebcik@seznam.cz</a>

**ROSA KLUB ČR** je specializovanou základní organizací Českého zahrádkářského svazu, která sdružuje milovníky, pěstitele i šlechtitele růží a propaguje všestranný rozvoj růžařství.

**Roční členský účelový příspěvek činí 100 Kč nebo 80 Kč pro důchodce**, a to pro všechny členy. Členové, kteří jsou členy ČZS jen prostřednictvím evidence v SZO Rosa klub ČR, platí navíc základní členský příspěvek 100 Kč ročně, a to i v důchodovém věku. Příspěvky jsou splatné vždy do konce dubna na č. účtu 1923414329/0800 u České spořitelny.

---

### Zpravodaj Rosa klubu ČR č. 102

Časopis vydává ROSA KLUB ČR, Livornská 440, 109 00 Praha 10, [www.rosaklub.cz](http://www.rosaklub.cz)

**Korespondence: Rosaklub ČR, Českomalínská 17, 160 00 Praha 6**

Zpravodaj Rosa klubu vychází nepravidelně a je vydáván zejména pro členy Rosa klubu ČR; za vydávání odpovídá Dr. J. Thomas (adresa viz výše); jemu zasílejte příspěvky do Zpravodaje, inzeráty, náměty i dotazy k náplni. Za obsah článků ručí autoři.

Zapsán v evidenci periodického tisku MK ČR s evidenčním číslem MK ČR E 10963

Grafická úprava a sazba: Ing. Lucie Vodičková, [luca.vodickova@seznam.cz](mailto:luca.vodickova@seznam.cz)

Vytiskla tiskárna Integraf, s.r.o., Náchod

Číslo 102 vyšlo v lednu 2013



To all my dear Rosearian friends around the Globe,



WISHING GREETINGS FROM BRNO

WISH YOU WILL ENJOY BEAUTIFUL CHRISTMAS  
AND ANOTHER BRIGHT NEW YEAR 2013.

From  
Mr. Jitkač Milan (Bran)  
Vice President (South East Area)  
World Federation of Rose Societies





Emma Srncová - OVÍNĚNÝ HOUSLISTA - A TIPSY FIDDLER

35x55 litografie